

დაბა სურამის
გენერალური გეგმის განვითარების

კონსეფცია

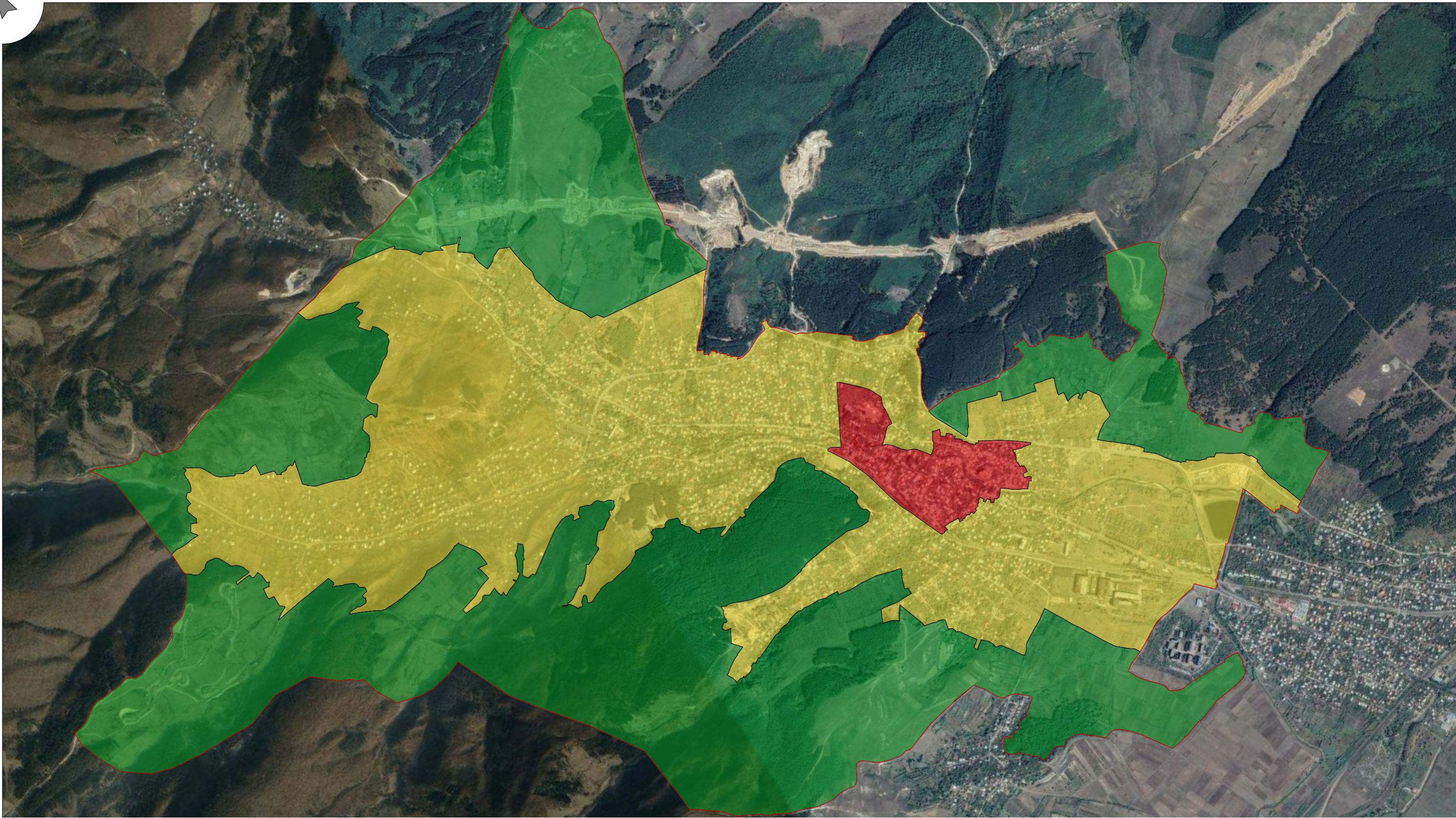

სარჩევი

01	ტერიტორიულ-სტრუქტურული ზონირება
02	ცენტრალური უბნის გამოვლანა
03	სურამის არსებული მიწიძვის ცენტრები
04	სურამის არსებული მიწიძვის ცენტრების გაკლიერება
05	სურამის საპროექტო მიწიძვის ცენტრები
06	არსებული საინტერესო ობიექტების რუკა
07	სურამის საპროექტო და არსებული ობიექტების რუკა
08	ცენტრალური პარკი ფსიქიატრიული საავადმყოფოს ადგილას
09	რკინიგზის ხაზის ბულვარად გადაკეთება
10	საფეხმავლო ქვეშორი სურამის სიხისა და ბულვარს შორის
11	საფეხმავლო ზონა სურამის სიხის გარშემო
12	ტურისტული ჰაბი
13	სურამის ტბის გამოყენების პოტენციური
14	თერაპიული წყლები
15	"ბანაჟის" ტერიტორიაზე პარკის მოწყობა
16	შუშის ქარხნის ტერიტორია
17	სმორტული კომპლექსი
18	სკოლებით უზრუნველყოფა – საპროექტო გადაწყვეტა
19	საბავშვო ბაღებით უზრუნველყოფა – საპროექტო გადაწყვეტა
20	სანატორიუმები და სასტუმროები
21	საპროექტო სანატორიუმებისა და სასტუმროების ტერიტორიები
22	სოფლის მეურნეობის განვითარება სურამსა და მიმდებარე სოფლებში
23	სმორტის ობიექტები
24	დასახლების შიდა სივრცეში სასაფლაოების დახურვა
25	ბარე ტურისტული მარშრუტები
26	ბარე ტურისტული მარშრუტები
27	ბარე ტურისტული მარშრუტები
28	შიდა ტურისტული მარშრუტები
29	ტურისტული განვითარების ხედვა
30	ტურისტული განვითარების ხედვა
31	ტურისტული განვითარების ხედვა
32	ღირებულები და სახასიათო შენობების რუკა
33	შეზღუდვების რუკა
34	მდინარის შეზღუდვის ზონა
35	მდინარის შეზღუდვის ზონა
36	მდინარის შეზღუდვის ზონა
37	მდინარის შეზღუდვის ზონა
38	მდინარის შეზღუდვის ზონა
39	ფუნქციური ზონირების რუკა
40	ფუნქციური ქვეზონების რუკა
41	გბ/გდგ არეალების გამოვლანა
42	სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურა
43	სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურა

გეგმარებითი ერთეული
(საკროეფტო გადაწყვეტები)

ანოტაცია

- ცენტრალური ზონა (ბანაშენიანების გეგმის არეალი)
- შუალედური ზონა
- პერიფერიული ზონა

დაბა სურამის საზღვარი წინამდებარე პროექტით დადგენილია ფიზიკური და დოკუმენტალური კვლევის საფუძველზე. ახალი საზღვარი უმეტესწილად მიჰყვება სურამის თემისა და საჯარო რეისტრის მონაცემებით დადგენილ კვარტლების საზღვარს. ცალკეულ შემთხვევებში საზღვარი დაზუსტებულია ფიზიკური გაზომვით და სატყეო უბნების რეგისტრირებული საზღვრების შესაბამისად.

გარდა დაბა სურამის საზღვრისა, გამოვლენილია დაბის ცენტრის, შუალედური და პერიფერიული ზონის საზღვრები.

ცენტრალური ზონის ფართობი შეადგენს 404 645 კვ.მ-ს და მოიცავს ტერიტორიებს საკომუნიკაციო ხაზებს, მაგისტრალს, ქუჩებს, თბილისის სენაკის მანისტრალს, სურამულას შორის. ამავე ზონაში შემოდის ფსიქიატრიული საავადმყოფო და მისი მიმდებარე ტერიტორიები.

შუალედური ზონა (6 618 676 კვ.მ.) მოიცავს ბანაშენიანებულ და გეგმავი დაგეგმვით გასანაშენიანებელ ტერიტორიებს.

პერიფერიული ზონა (8 240 382 კვ.მ.) ძირითადად სატყეო და სასოფლო-სამეურნეო ზონებს მოიცავს.

ჯამურად ახალ საზღვარში დაბა სურამის ფართობი შეადგენს 15 263 703 კვ.მ-ს.

დაბა სურამის ბენეფიციური გეგმის განვითარების

კონსეფსია

კომპონენტი	სახელი	ხელმოწერა
პროექტი	მედიკალიზაცია	
პროექტი	ინჟინერინგის განყოფილება	
პროექტი	სოფლის მეურნეობის განყოფილება	
პროექტი	სოფლის მეურნეობის განყოფილება	
პროექტი	სოფლის მეურნეობის განყოფილება	

10.02.2020   ფორმატი A3

გენგეგმა
მასშტაბი 1:50 000

ანოტაცია

ენისაპროექტო კვლევის მონაცემებზე დაყრდნობით შეფასდა სურამის განაშენიანების ხარისხი და სტრუქტურა. გამოვლინდა საზოგადოებრივად აქტიური არეალი, ამავე დროს გამოვლინდა სურამის ისტორიული ღირებულების მქონე არეალი. შეფასდა გენგეგმის ფარგლებში საზოგადოებრივი აქტივობების განხორციელების ტერიტორია. ყოველივე ზემოთ თქმულისა და გეოგრაფიული მდებარეობის საფუძველზე გამოვლინდა სურამის ტერიტორიულ-სტრუქტურული ცენტრალური უბანი.

საპროექტო ცენტრის ტერიტორია მოიცავს სურამის ყიზასა და მის მიმდებარე განაშენიანებას, საპროექტო ტერიტორიულ კვანძს, საპროექტო საფენგავლო ზონას მაგისტრალის ქუჩამდე, საპროექტო ბუღვარს რკინიგზის ტერიტორიაზე, ყოფილ რკინიგზის სადგურს, განაშენიანებას რუსთაველის ქუჩის განვრცობის ვიდეო მდინარე სურამულამდე, პირველ საჯარო სკოლას, ფსიქიატრიულ საავადმყოფოს და მის მიმდებარე განაშენიანებას.

ანეთი ქონებობასიით საპროექტო ცენტრი მოიცავს უაქტიურად არსებულ აქტიურ ზონებსა და საპროექტო გადაწყვეტებით დაგეგმილ მიხილვის ცენტრებს.

ცენტრალური ზონა დაახლოებით 40 ჰა-ს და გამოირჩევა მრავალფეროვანი ლანდშაფტით: აქ გვხვდება მდინარე, კლავო, პარკი, განაშენიანებელი ტერიტორია, რკინიგზის ტრასა, სინის ბორცვი და ა.შ.

გამომდინარე იქედან, რომ ფიზიკური გარემოსა და დოკუმენტური კვლევები პირველ ეტაპზე შესრულებული იყო მაღალი დიფიკულტეტით როგორც მთელი დაზისთვის ისე სურამის ცენტრისთვის, და ეს მასალაზე ჩაბარებული და მიღებული დაგეგმვის მიერ ცენტრის ზონისთვის კვლევითი კომპონენტი ამ ეტაპზე აღარ არის წარმოდგენილი განმეორებით.

ამასთანავე სსოკიებისა და სკრინინგის მასალებში, რომლებიც დაგეგმვის დაგეგმვის სტადიაზე და წარმოდგენილი სტრატეგიული განხილულია ყველა ის აქტივობა რომელიც დაგეგმილია ცენტრალურ ზონაში. შესაბამისად დამატებით, გარემოსდაცვითი დოკუმენტაციის ან კვლევების მომზადება ცენტრალური ზონისთვის განსაზღვრულად არ წარმოდგენს აუცილებლობას, რას გათვალისწინებულია კიდევ ხელშეკრულებით.

დავა სურამის
გენერალური გეგმის განვითარების

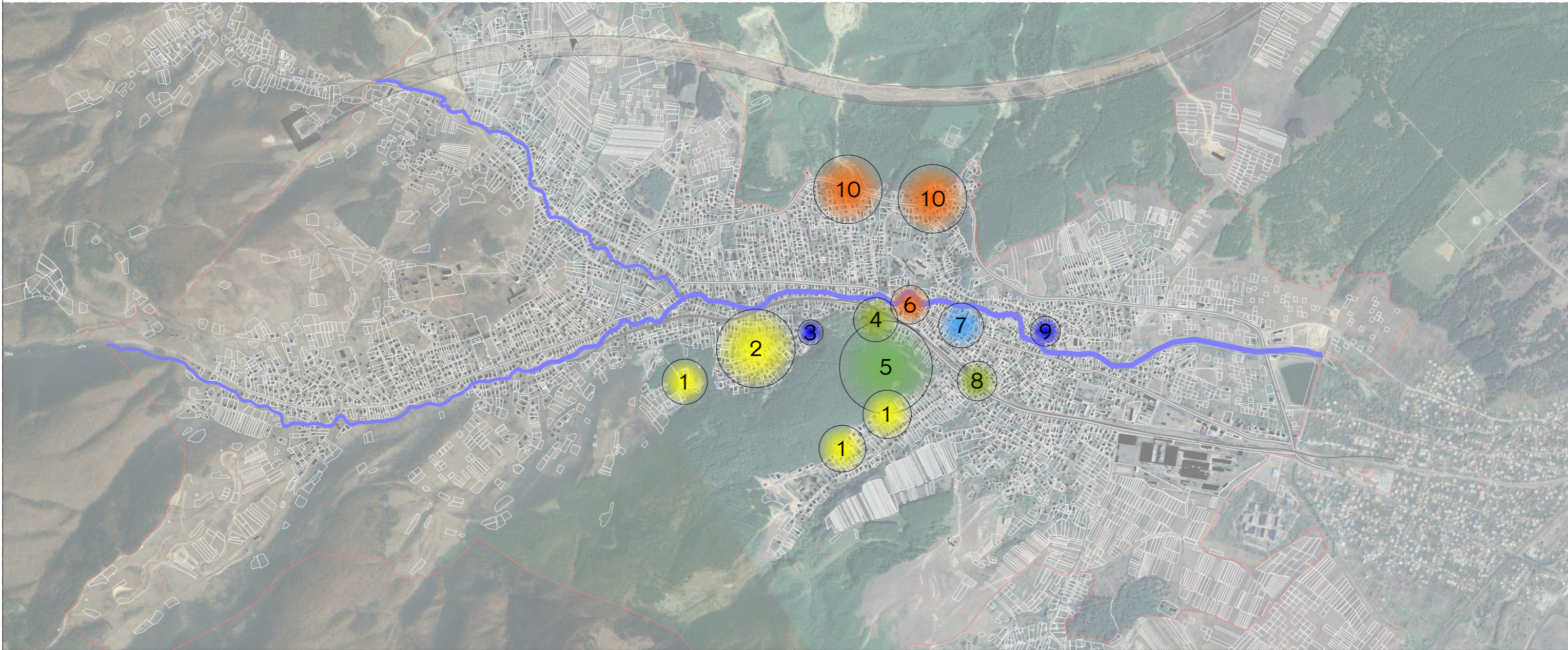
ქონსაფსია

პროექტი	საბაზო	ხელშეწყობა
სურამის ცენტრი	მარაგ ბუღვალა	
პროექტის ავტორი	ირაკლი მუხომანი	
პროექტის მენეჯერი	გიორგი მალაშვილი	
პროექტის მენეჯერი	გიორგი მალაშვილი	
პროექტის მენეჯერი	დავით მახარაძე	

არსებულნი და საპროექტო მიზიდვის ცენტრები

1. სასტუმროები
2. საოჯახო სასტუმროების უბანი
3. ლენია უკრაინკას სახლ-მუზეუმი
4. სარაბზო/საფეხბურთო მოედანი
5. სურამის ტყე
6. კომერციული ცენტრი (მაღაზიები, საფ.კვების ობიექტი)
7. სოციალური ცენტრი (პარკი, ბიბლიოთეკა)
8. სპორტული მოედნები და ეკლესია
9. სურამის ტყე
10. ნაფუძების რეალიზაცია

ანოტაცია

არსებული მდგომარეობით სურამი არ გამოირჩევა მიწიძვის ცენტრების არს სიმრავლითა და არც მათი სიმძლავრით. რეალურად დაბის კომერციული ცენტრი რუსთაველის ქუჩისა და მდ. სურამულას კვეთაზე, სადაც თავმოყრილია რამოდენიმე მაღაზი და ერთი კვების ობიექტი. აქვია ორი სასტუმრო (ბათუმი და კა-ემ-ჯი), თუმცა საბოლოოდ ასეთი კომპლექსი ვერ ახდენს მნიშვნელოვან გავლენას ბაზარზე. ცენტრის ფუნქცია აღმოსავლეთის, ხაზურის მიმართულებითაც გრძელდება, რაც გამოხატულია რკინის წყლის, რობორს შეხვედრების აღბილისა და პარკის სახით სადაც ფუნქციონირებს მსირა ზომის ბიბლიოთეკა. პარკი თავისი ზომებიდან გამომდინარე აშკარად ვერ ასრულებს მასზე დაკისრებულ მოვალეობას, რაც განსაკუთრებულად თვალსაჩინოა საფხულის პერიოდში. მისი ზომებიც საშუალოდ 75*35 მეტრზე, ანუ დაახლოებით 2600 კვ.მ. სიდიდანს ღიდ ნაწილს ამ პარკში განთავსებული ბიბლიოთეკა და უმოკვედო კინოთეატრი იკავებს.

ყველაზე აქტიური ზონა თბილისი სენაკის მავისტრატზე განთავსებული სავაჭრო ჯიხურების ტერიტორიაა სადაც აღბილობრივი მოსახლეობა ძირითადად ნაფუძების რეალიზაციითა დაკავებული.

საფხულის პერიოდში აქტიურდება სურამის ტყის ჩრდილოეთ მონაკვეთი, სადაც დამსვენებლები ატარებენ ძირითად დროს. საფხულის პერიოდში უკავშირდება ზინდისის უბანში აქტიურობის ზრდა, რაც დაკავშირებული აქ ბევრი საოჯახო სასტუმროს არსებობით. იგივე მდგომარეობაა ბაიანთხევის სამხრეთის ფარდა, რომლის უშუალოდ ემიჯნება სურამის ტყეს.

ეკონომიკური აქტივობა შეინიშნება ლენია უკრაინკას სახლ-მუზეუმთან, სადაც ე.წ. "ლენია-უკრაინკოზა" უკრაინელი სტუმრები ჩამოდიან. აღსანიშნავია რომ ბოლო წლებში, მუზეუმის არასათანადო მდგომარეობის გამო ეს აქტივობა თითქმის მოშლილია.

უკანასკნელ წლებში სურამის ტყის ჩრდილო დასავლეთით წარმოიშვა აქტივობის ახალი ქერა, რასაც ხელი შეუწყო სასტუმრო სურამის ფუნქციონირება და მიმდებარე ტერიტორიების განვითარებამ.

სამწუხაროდ მიინგალებულია სურამის ტყის გავლენა აქტიურობაზე, რაც განვირგობებულია ტყის ბარჯემო მოუწესრიგებელი ინფრასტრუქტურითა და ატრაქციების ნაკლებობით.

მთლიანობაში არსებული მდგომარეობით სურამი განიცდის მიწიძვის ცენტრების და ტურისტული ატრაქციების გვერდით დეფისიტს.

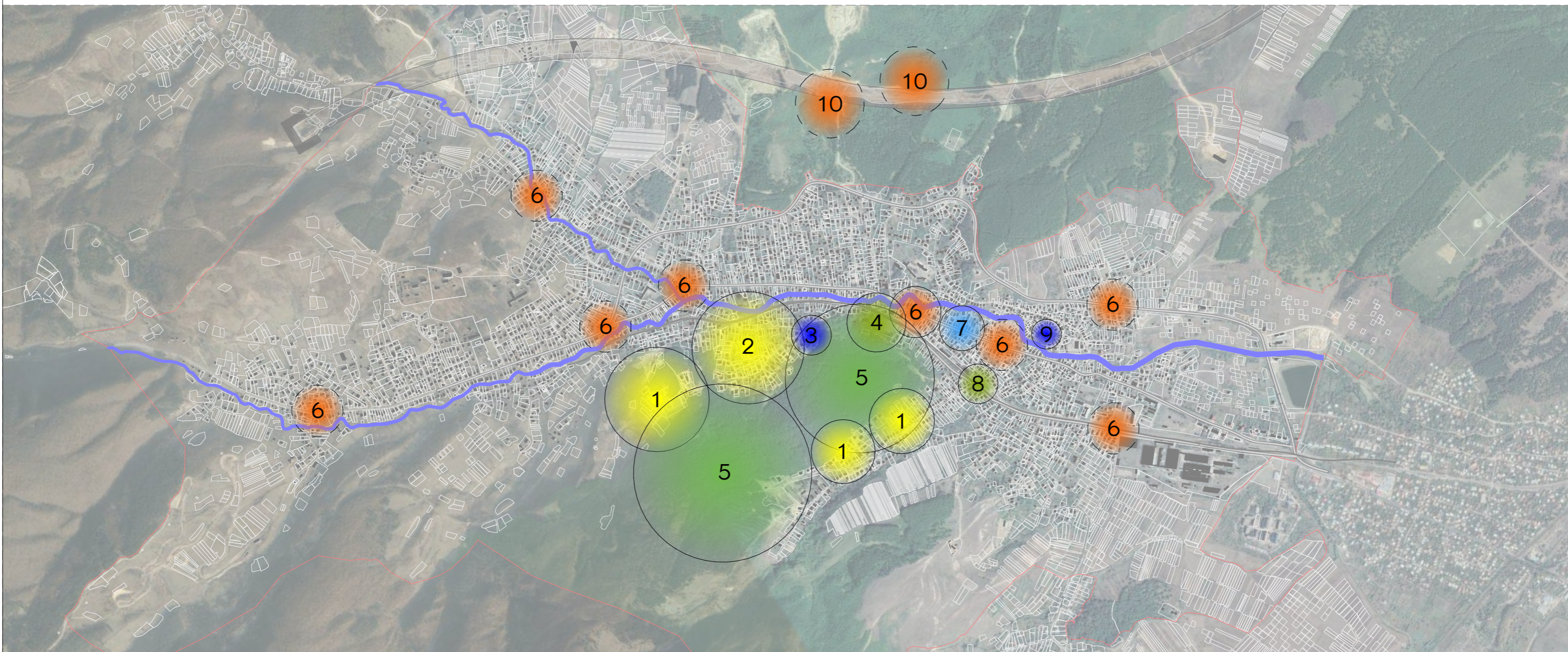
დაბა სურამის
განვითარების განვითარების

კონსეფსია

კომპლექსი	სახელი	ხელშეწოდა
მთავრობის	მუშა მუშაობა	
პროექტის ავტორი	ირაკლი მუშაობა	
არქიტექტორი	გიორგი მუშაობა	
არქიტექტორი	გიორგი მუშაობა	
არქიტექტორი	დავით მუშაობა	

10.02.2020   ფორმატი A3

1. ცყის მიმდებარე ტერიტორიების სასტუმროებით განვითარება
2. სამოქალაქო სასტუმროების უბნის გამსხვილება
3. ლესია უკრაინკას სახლ-მუზეუმის აქტიური ჩართვა ტურიზმში
4. სარაგომ/საფეხბურთო მოედნის ჩართვა ერთიან სარეკრეაციო სისტემაში
5. სურამის ცყის აქტიური ზონის გაფართოვება
6. კომერციული ობიექტების დაცენტრალიზაცია
7. სოციალური ცენტრის გაქლიერება (რეაბილიტაცია და კინოთეატრის აღდგენა)
8. სპორტული მოედნებისა და ეკლესიის დაქვემდებარება გულვართან
9. სურამის ციხის ჩართვა ერთიან ტურისტულ სტრუქტურაში
10. ნაუშაქების რეალიზაციის ასბილმონაცვლემოზა ავტობანის მიმართულებით

ანოტაცია

საკრედიტო გადაწყვეტის ერთ-ერთი მთავარი ელემენტია არსებული მიწიღვის ცენტრების გაქლიერება, რას ძირითადად მათი ხარისხობრივი ზრდის ხარჯზე დაგეგმილი. ხარისხის ამაღლების მთავარი ფაქტორია სასტუმროების რაოდენობისა და ხარისხის ამაღლება, რისთვისაც მუდმივად უზრუნველყოფილი უნდა იქნას მიწის სასტუმრო ზონების განვითარება, ამისთვის ცყისპირა ზონებში გამოყოფილია სტანდარტული ტიპის სასტუმროებისთვის (1) საკრედიტო ზონების შექმნა, ხოლო კომერციული ტიპის განაშენიანებისთვის არსებული განაშენიანებადი მიწის ნაკვეთების განვითარება საკრედიტო-რეკრეაციული ფუნქციით (1).

ხარისხის აწევის მიზნითვე ფუნქციური ზონირებით ხდება ცყის მასივის დასვა დებარდსიონისა და მისი აქტიური ნაწილის გაფართოვება (5).

მიწიღვის ისეთი ცენტრისთვის, როგორც ლესია უკრაინკას მუზეუმი (3), მნიშვნელოვანია მისი რეაბილიტაცია/კონსერვაცია და მისადაგება რამდენიმე უბანს, რომ ეს პროცესი დაწყებულია, თუმცა გაუკვეთელი მიზნებით არს თუ ისე თვალსაჩინოა შედეგები.

ლოკალური მნიშვნელობა აქვს თუმცა მნიშვნელოვანია ცენტრსა და სურამის ცყის შორის არსებული სპორტული მოედნის (4) რეაბილიტაცია და მასთანადასრული დატვირთვა, რას ხელს უწყობს ეპიზოდურ, თუმცა ყოველდღიური აქტივობის შექმნის ცენტრალურ ზონაში.

ტურისტული ნაკადებისა და შესაბამისად მოსახლეობის ზრდის პირობებში აუცილებელი გახდება კომერციული ცენტრების სწორი განაწილება, რისთვისაც აუცილებელია განვითარებული გამოიყოს ქვეცენტრების ტერიტორიები პერიფერიულად (6).

უკანასკნელი წლების განვითარებაში, ყოფილი რკინიგზის ტერიტორიის მიმდებარე, სადგურსა და საგზის ეკლესიას შორის მოწყობილია საკრედიტული და საგადასვენო განსართობი სივრცეები (8), რას ამ ადგილის გააქტიურებას იწვევს. ასეთი რეკრეაციული ზონის გაქლიერება შესაძლებელია მისი გაფართოვებით (რკინიგზის ან/და ბილბარდის ხარჯზე) და მისი ჩართვით ერთიან საფეხბურთო/ტურისტულ მარშრუტში.

სურამის ციხის (9) როლის გააქტიურება უმნიშვნელოვანესია დაბის განვითარებისთვის, რისთვისაც აუცილებელია მისი რეაბილიტაცია, დადებითი მომენტია რომ ეს პროცესი დაწყებულია და საფუძვლიანი უსალოო პერიოდში განხორციელდება.

სურამისთვის ძალზედ მნიშვნელოვანია შინაგარეშის ის კომერციული ნიშა რომელიც ტრანზიტზე მოქმად კლიენტებსზეა გათვლილი, ამ მიზნით დაგეგმილია ავტობანის მშენებლობის დასრულებასთან ერთად, ახალ მანგისტრალზე მოწყობის ნაუშაქების რეალიზაციის არაქლიერება ორივე მიმართულებით. საინჟინერო ამ ეტაპზე რთულია დაზუსტებული ადგილმდებარეობის მითითება.

დაბა სურამის
განვითარებული მიწიღვის განვითარების

კონსეფსია

კომპონენტი	სახელი	ხელმოწერა
სურამის	მარკა შარდულია	
პროექტის ავტორი	ირაკლი შარდულია	
არქიტექტორი	გიორგი მალაშვილი	
არქიტექტორი	გიორგი მალაშვილი	
არქიტექტორი	დავით მალაშვილი	

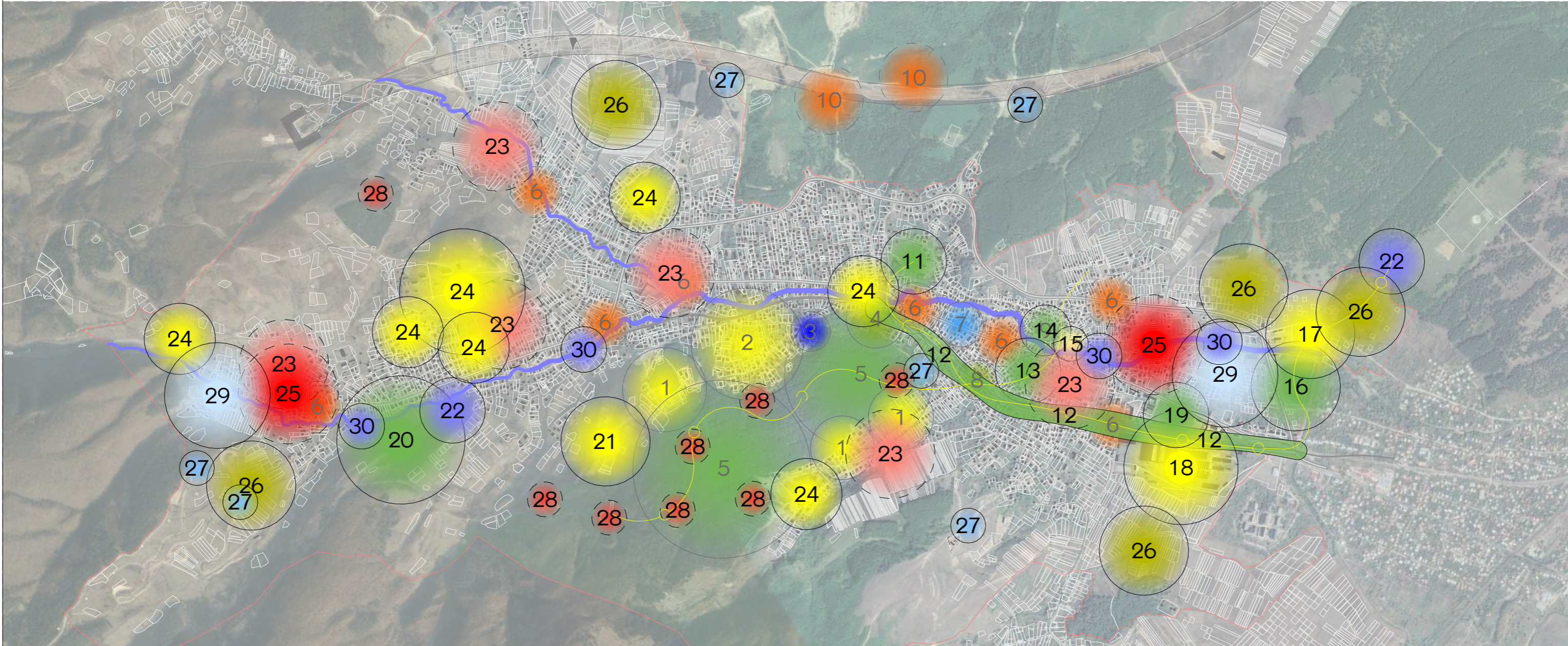
10.02.2020   ფორმატი A3

1. ტყის მიმდებარე ტერიტორიების სასტუმროებით განვითარება
2. საოჯახო სასტუმროების უბნის გამსხვილება
3. ლენია უკრანქას სახლ-მუზეუმის აქტიური ჩართვა ტურიზმში
4. სარაგო/საფხვბურთო მოედნის ჩართვა ერთიან სარეკრაციო სისტემაში
5. სურამის ტყის აქტიური ზონის გაფართოება
6. კომერციული ობექტების დაცენტრალიზაცია
7. სოსილური ცენტრის გაქლიერება (რეაბილიტაცია და კინოთეატრის აღდგენა)
8. სკორტული მოედნებისა და ეკლესიის დეკორირება ბულვართან
9. სურამის სინის ჩართვა ერთიან ტურისტულ სტრუქტურაში
10. ნაუქების რეალიზაციის ასტილონაქვლეობა ავტობანის მიმართულებით

11. ფსიქიატრიული საავადმყოფოს ტერიტორიაზე ცენტრალური პარკი
12. ბულვარი რკინიგზის ტერიტორიაზე
13. საფხვბვლო ქუჩა/ზონა სინისა და ბულვარს შორის
14. საფხვბვლო ზონა სურამის სინის გარშემო
15. ტურისტული პარკი
16. სურამის ტბის რეკრეაციულ/ტურისტული ზონა
17. სასტუმრო კომპლექსი ტბის მიმდებარე
18. ყოფ. შუბის ქარხნის განვითარება საზოგადოებრივი ფუნქციით
19. სკორტული ცენტრი ბულვარის მიმდებარე
20. რეამთელეთის პარკი ყოფ. ბანაკის ტერიტორიაზე

21. სასტუმროების კომპლექსი სურამის ტყის მიმდებარე
22. თერაპული წყლების კომპლექსები
23. ახალი საავტომობილო გზა/ბაზილი
24. სასტუმრო/სანატორიუმების ქსელი
25. ახალი სკოლები
26. აბრტურიზმის ცენტრები
27. გადმოსახელების სისტემა
28. მხირა ზომის ორგანიზებული რეკრეაციული სივრცეები
29. ახალი სასწოვრებელი უბანი
30. მდინარის განწვივ სარეკრეაციო სივრცეების მოწყობა

ანოტაცია

სურამის ტურისტული პოტენციალის ეფექტურად გამოსაყენებლად აუხილებელია სისტემატიკური, ორგანიზებული რეკრეაციული სივრცეების შექმნა. ამისთვის წინამდებარე დოკუმენტით გათვალისწინებული მშენებელი ღონისძიებების, საფხვბვლო ზონებისა და პარკების სისტემის შექმნა, ასევე სისტემის მთავარ ღონისძიებებს წარმოადგენს ბულვარი რკინიგზის ტერიტორიაზე, რომელიც ერთმანეთთან აკავშირებს ბარათონისა და დანქანების შედეგ ობექტებს.

ახალი ცენტრალური პარკი საავადმყოფოს აღმოსავლეთ, კომერციული ცენტრი, სკორტული მოედანი, ტყეში ასახვლებები, არსებული სკორტი სკორტული და გასართობი ობექტებით, სავაზის ეკლესია, ახალი კომერციული ცენტრი გვირდისუბანში, სკორტული კომპლექსი ე.წ. "სწავლიანის" უბანში, ქარხნის ტერიტორიაზე საზოგადოებრივი ობექტი, მიწის ტარის დასახლება, რეკრეაციული ზონა სურამის ტბის გარშემო, თერაპული აბანოები, აღსანიშნავია, რომ სავაზის ეკლესიის მიმდებარე ზემოთხსენებულ ბულვარს კვეთს მსხვილი საფხვბვლო ქაუზირი სინისა და სურამის ტყის შორის, რომელიც აერთიანებს შედეგ ობექტებს.

კაქალათხევი, წმინდა გიორგის ეკლესია, სინაგოგა, სურამის სინა, საფხვბვლო ქუჩა სინის გარშემო, ტურისტული პარკი, სურამულა, საფხვბვლო ღორი არსებ ან/და საფხვბვლო ზონა გარდაბლის ქუჩაზე, სავაზის ეკლესია, ბულვარი, 26 მაისის ქუჩა, საფხვბვლო ქაუზირი ტყესთან. სურამის ტყე.

გამომდინარე იქდან რომ საკურორტო თვალსაზრისით საუკეთესო პირობები წინდისი-იტრია-რეამთელეთის მიმართულებითაა გამოყალიბებული, სანატორიუმებისა და დასახვებელი სახლების ურავლესობას სწორედ ამ უბანშია როგორც არსებული მდგომარეობით, ისე გეგმების ხეობით წინდისი. ამ მიმართულებით გეგმება ითვალისწინებს სურამისთვის ყველაზე დიდი რეკრეაციული ზონის, რეამთელეთის პარკის შექმნას ე.წ. "ბანაკის" ტერიტორიაზე (20). ასეთი პარკი მომსახურება როგორც აღმოსავლეთის მონასტელთან, ისე მის გარშემო არსებულ, სარეაბილიტაციო და გეგმებით გათვალისწინებულ საკურორტო-ტურისტულ ობექტებს, მგ: ყოფილი სანატორიუმები ფოლადი, ნაკადული, მშენებელი, სურამი, ყოფილ პირობათა ბანაკებზე განსვითარებულ სასტუმრო კომპლექსებს, საოჯახო სასტუმროებს რეამთელეთში და ახალი უბანი რეამთელეთში სურამულას გარკვეულ სანაკრძალზე. მნიშვნელოვანია რომ რეამთელეთის პარკშივე დაგეგმილია თერაპული წყლების კომპლექსის მოწყობა აქვე არსებულ წყაროზე.

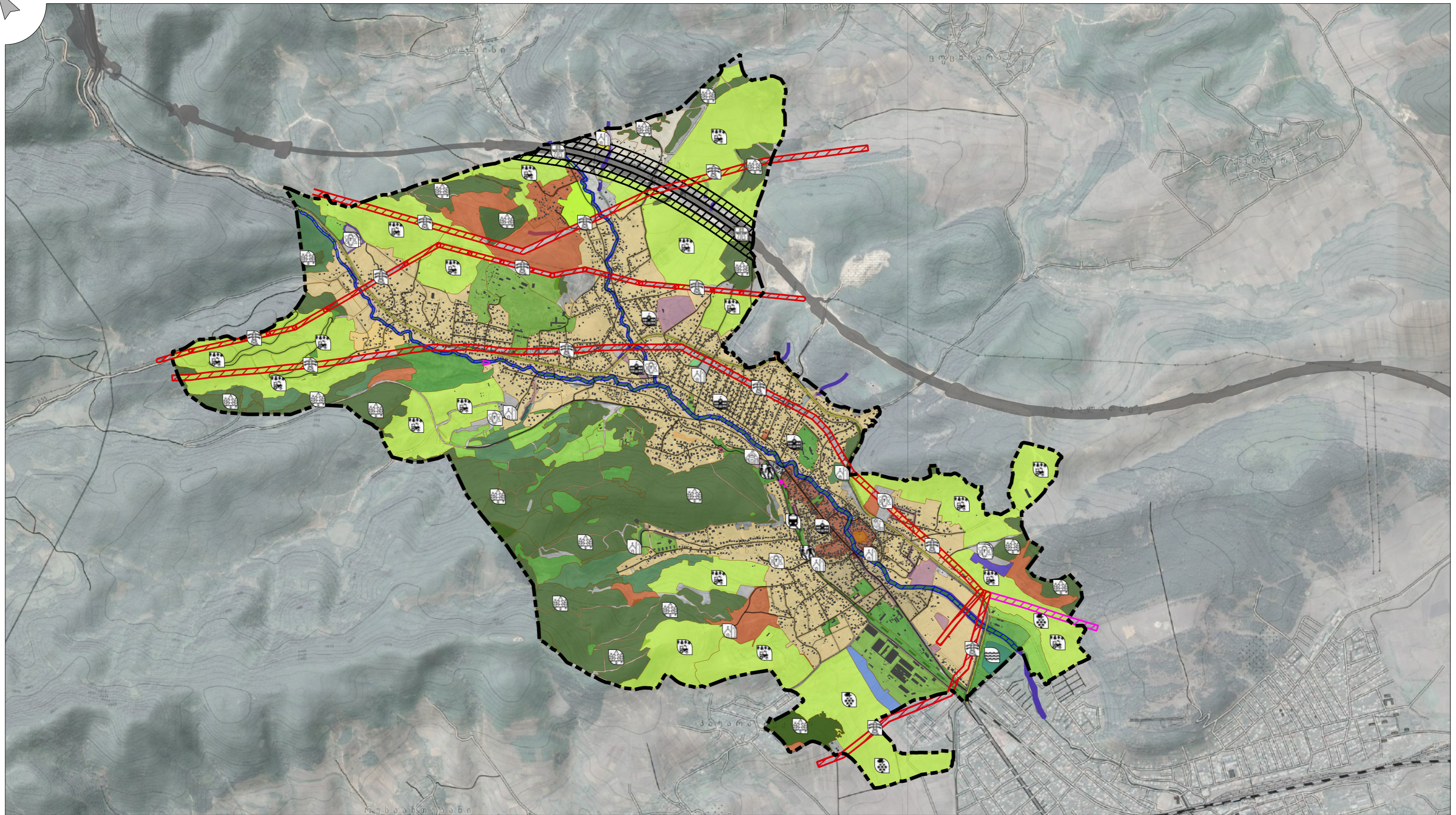
დაგეგმარების მთავარ პრინციპად განსაზღვრულია ისეთი ტერიტორიების განვითარება დასახვებელი ობექტების ფუნქციით, რომელიც უშუალოდ ემიჯნება მსხვილ რეკრეაციულ სივრცეებს. ამასთანავე, დაგეგმილია ტყეებში მხირა ზომის ორგანიზებული რეკრეაციული სივრცეების მოწყობა (28) ბუნებრივ გარემოში მინიმალური ჩარევით.

დავა სურამის განვითარების განვითარების

კონსეფსია

აუზონა	სახელი	ხელმძღვანელი
ორგანიზირი	მარაზ შარულა	
პროექტის ავტორი	ირაკლი შარულა	
არქიტექტორი	გიორგი მალაქაძე	
არქიტექტორი	გიორგი პაიჭვილი	
არქიტექტორი	დავით მახარაძე	

10.02.2020   ფორმატი A3

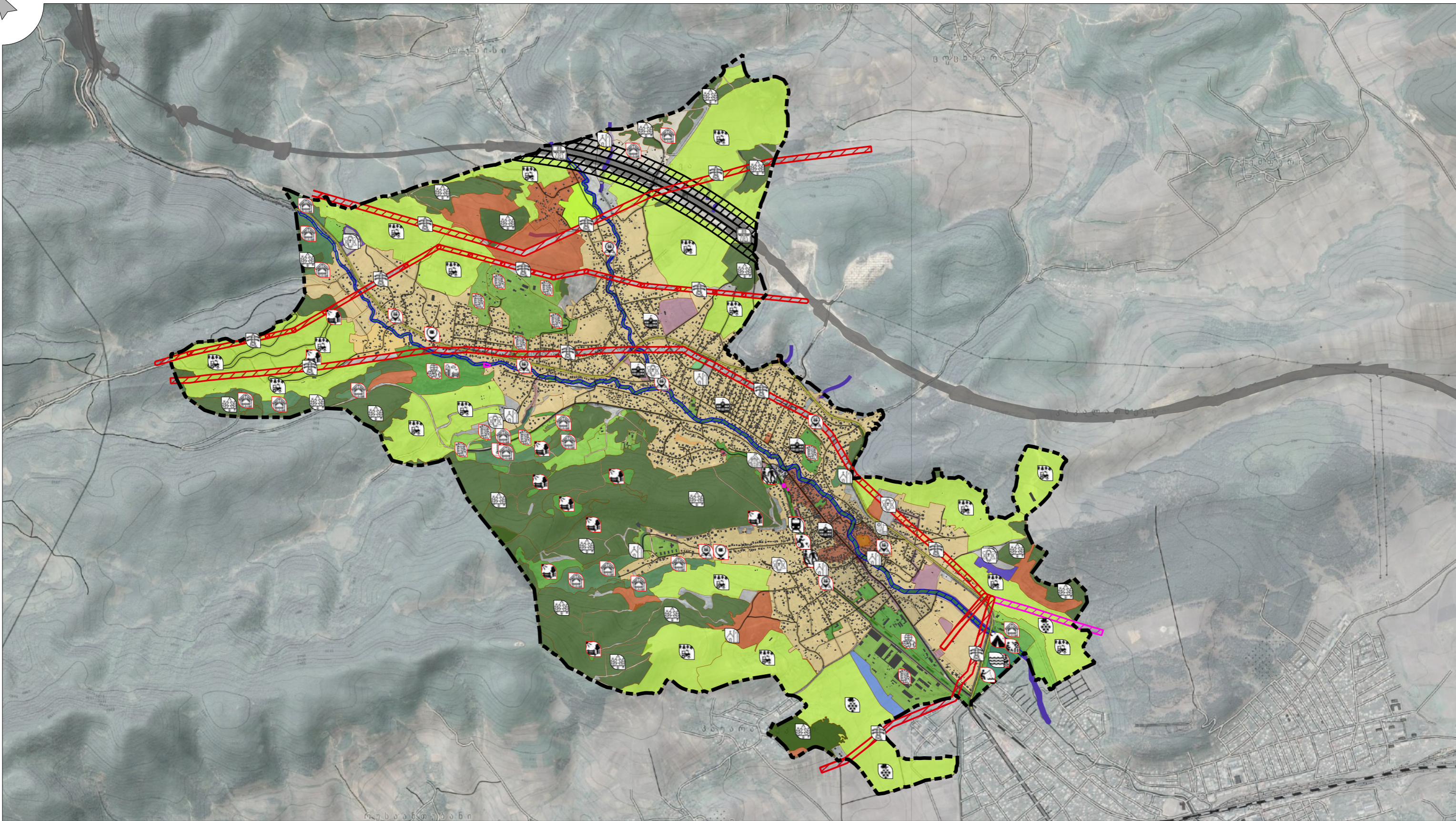
ანოტაცია

ტყის ფონდი	სპორტული ობიექტი
სურამის ტბა	ეკლესია
სასოფლის მეურნეობა	სინაგოგა
ვენახის მეურნეობა	სასაფლაო
არსებული სკოლა	რკ. სადგური
არსებული ბაღი	მაღალი ძაბვის ელ.გადასვმის ხაზი

ღაბა სურამის
გენერალური გეგმის განვითარების
კონსეფსია

შპს ურბანიკა	აუზონა	საბლი	ხალონა
	ღირაბერი	ღაბა ზარულა	
	პრობის აბერი	ღაბი ზარულა	
	აბიბაბერი	ღირაბი ზარულა	
	აბიბაბერი	ღირაბი ზარულა	
	აბიბაბერი	ღირაბი ზარულა	

10.02.2020   ფორმატი A3

ანოტაცია

არსებული

- ძველი ფონდი
- სურამის ტბა
- სასოფლის მეურნეობა
- ვენახის მეურნეობა
- არსებული სკოლა
- არსებული ბაღი
- საორტული ობიექტი
- ეკლესია
- სინაგოგა
- სასაფლავო
- რკ. სადგური
- მაღალი კაბვის ელ.გადამცემის ხაზი

საკროეფტო

- სასტუმრო კომპლექსი
- სასტუმრო, სანატორიუმი
- კაფეინები
- ტბის სპორტი
- სათემო ადგილი
- საკროეფტო საორტული ობიექტი
- საკროეფტო სკოლა
- საკროეფტო ბაგა-ბაღი
- კარკი, ბულვარი
- ორგანიზებული რეკრეაციული სივრცე

დაბა სურამის
ბენერალური ზეგნის განვითარების
კონსეფსია

შპს ურბანიკა	პროექტი	საბუღალტრო	ხელმოწერა
ურბანიკა	სურამის	დავით მარგალიტი	
პროექტი	პროექტი	დავით მარგალიტი	
საბუღალტრო	საბუღალტრო	დავით მარგალიტი	
ხელმოწერა	ხელმოწერა	დავით მარგალიტი	

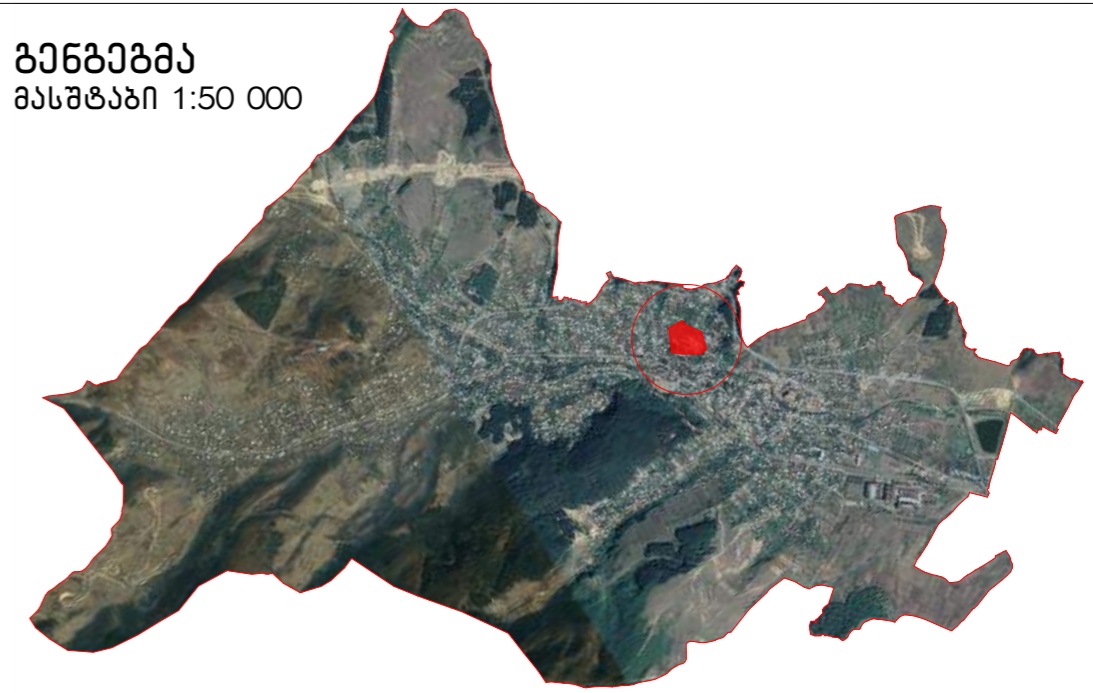
კონსერვაციული საპროექტო გადაწყვეტები

LTD. URBANICA
შპს ურბანიკა

გენგეგმა
მასშტაბი 1:50 000

ვარიანტი 1.
ფსიქიატრიული საავადმყოფოს შენარჩუნება

ვარიანტი 2.
ცენტრალური პარკის შექმნა ფსიქიატრიული საავადმყოფოს ადგილას

ვარიანტი 3 (გარდამავალი ვარიანტი). ფსიქიატრიული საავადმყოფოს ნაწილობრივად შენარჩუნება და მიწის არააუცილებელ ტერიტორიაზე პარკის მოწყობა

საავადმყოფოს ფართობი - 35 997 კვ.მ.
სკოლის ფართობი - 7620 კვ.მ.

ანოტაცია

მიუხედავად იმისა რომ სურამი გამოირჩევა უხვი გამწვანებითა და მსხვილი ტყის მასივებით, ფაქტობრივად მდებარეობით როგორც ადგილობრივები, ისე სურამის სტუმრები მკვეთრად განიცდიან რეკრეაციული სივრცეების დეფიციტს. რეალურად ორგანიზებული რეკრეაციული სივრცე მხოლოდ ერთია, პარკი სურამის ცენტრში და მისი ფართობი აშკარად შეუსაბამოა ტურისტული, საკურორტო ტერიტორიისთვის.

ასეთი დეფიციტის აღმოსაფხვრელად გენგეგმის ფარგლებში რამოდენიმე ტერიტორია შეირჩა და ყველა შემთხვევაში გამოყენებულ იქნა ისეთი არაალტი რეაბილიტაციული კერძო საკუთრებად.

ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესია სურამის ცენტრში არსებული მსხვილი რესურსი, რომელიც დღეს ფსიქიატრიული საავადმყოფოს ეზოს წარმოადგენს.

სურამის ცენტრალურ ზონაში ფაქტობრივად ეს ერთადერთი ადგილია, სადაც შესაძლებელია პარკის მოწყობა და მიუხედავად იმისა, რომ მოცემულ ტერიტორიაზე ფსიქიატრიული საავადმყოფო ფუნქციონირებს (ახლახანს განხორციელდა მისი ძირითადი ბლოკის სარემონტო სამუშაოები), პრიორიტეტულად მიგვაჩნია მოცემულ მიწის ნაკვეთზე პარკის მოწყობა, რაც შეიძლება არგუმენტაციითაა გამყარებული:

1. ფსიქიატრიული საავადმყოფო უშუალოდ ემიჯნება პირველ საშუალო სკოლას. ეს ორი

ფუნქცია ფაქტობრივად ერთ ეზოშია განთავსებული და მხოლოდ სიბოლოვანად გამოყოფილი ერთმანეთისგან. იმის გათვალისწინებით რომ სკოლის მოსწავლეები დაწყებით კლასებში საკუთარი ეზოსიური და მეტალური ჩამოყალიბების მქონე გზას გადიან, სრულიად მიუღებლად მიგვაჩნია ფაქტობრივად საერთო სივრცის გაზიარება ფსიქიატრიულ საავადმყოფოსთან.

2. ფსიქიატრიული საავადმყოფო მოქმედებს განაშენიანებული სასწრაფო ტერიტორიაზე, სადაც ცენტრში და სწრაფად მხარდაჭერილია სასწრაფო ტერიტორიაზე, რომელთანაც საზიარო ღრუბები აქვს. ასეთი მდებარეობა არც ერთი მხარისთვის არ უნდა იყოს მისაღები.
3. რეალურად ფსიქიატრიული საავადმყოფო არ იყენებს იმ ფართობის ტერიტორიას რომელიც მასზეა მიკუთვნებული (36 000 კვ.მ.) და დაბის ცენტრში სრულიად მოუპოვებელი და ქალაქის სივრცე რჩება აუთვისებელი იმის ფონზე რომ დასახლებას არ აქვს პარკი.
4. ფსიქიატრიული საავადმყოფოსა და სკოლის შენობები ერთი კომპლექსის ნაწილს წარმოადგენს, რომელიც საუკუნეზე მეტი ხანია სურამს ამშვენებს, დღეს კი მისი უმეტესი ნაწილი დახურულია საზოგადოებრივი სარგებლობისთვის.

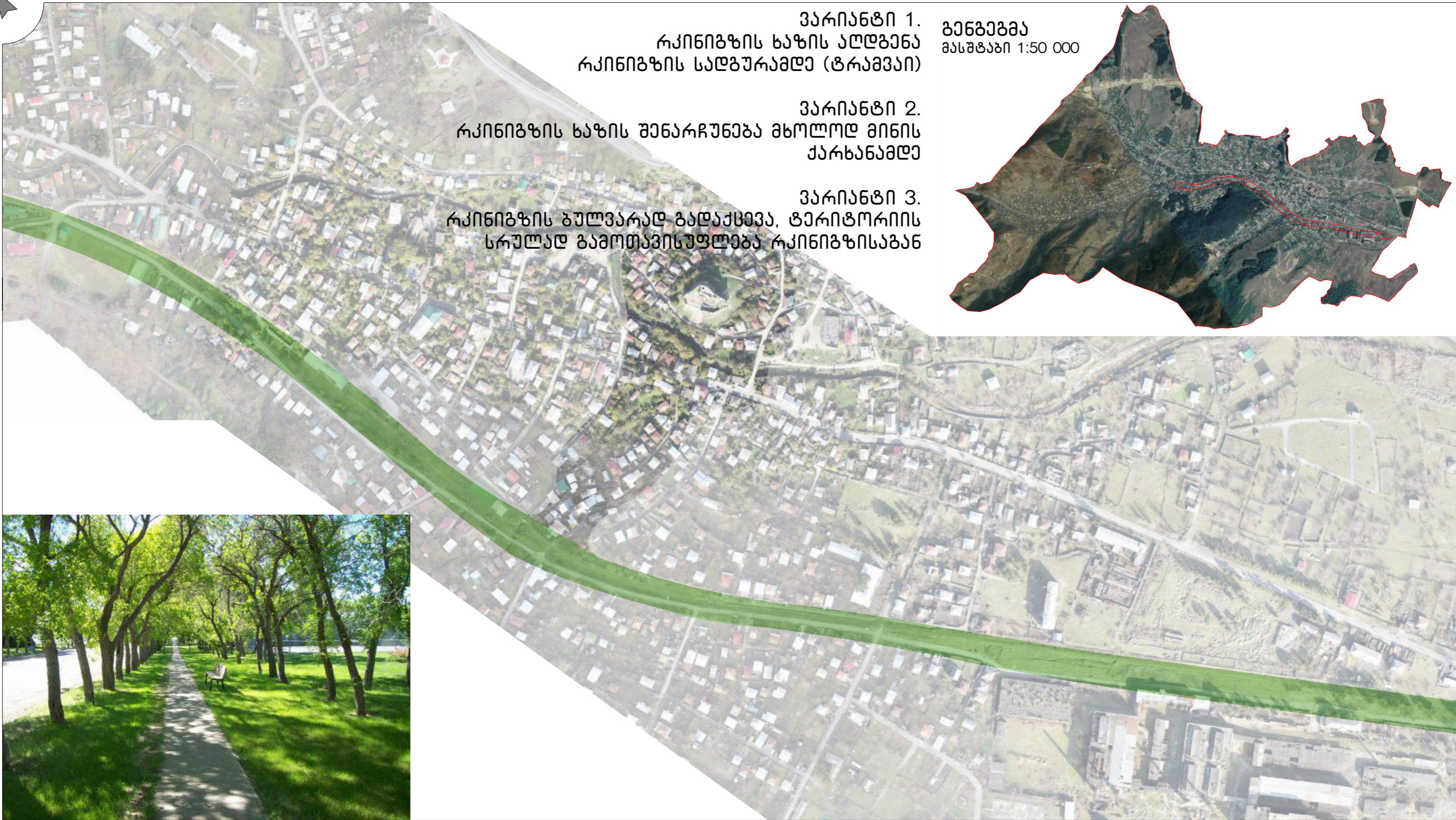
აქვე აღსანიშნავია რომ პირველ საჯარო სკოლას არ გააჩნია სპორტული მოედანი, რისთვისაც მოცემული ტერიტორიის ნაწილის გამოყენება გამოსავალი იქნებოდა, ხოლო იგივე მოედანი დღეს მერა ნაწილში შესაძლოა საზოგადოებრივი სივრცის ნაწილად იქნეს.

დავა სურამის
გენერალური გეგმის განვითარების

კონსეფსია

შპს ურბანიკა	აუზონა	საბალო	ხელმოწერა
პროექტორი	მარკა შარდულა		
პროექტის ავტორი	ირაკლი შარდულა		
პროექტის მხარდამხმარებელი	გიორგი მალაშვილი		
პროექტის მხარდამხმარებელი	გიორგი მალაშვილი		
პროექტის მხარდამხმარებელი	დავით მახარაძე		

10.02.2020 ფორმატი A3

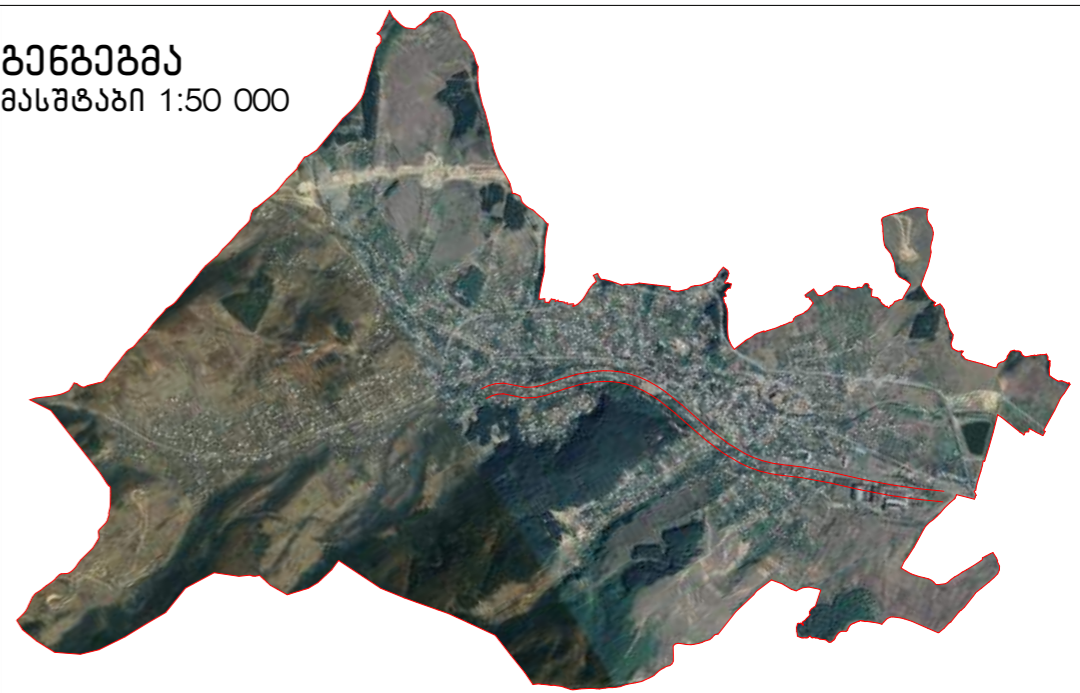

ვარიანტი 1.
რკინიგზის ხაზის აღდგენა
რკინიგზის სადგურამდე (ტრაპეზი)

ვარიანტი 2.
რკინიგზის ხაზის შენარჩუნება მხოლოდ მინის
ქარხანამდე

ვარიანტი 3.
რკინიგზის ბულვარად გადაქცევა, ტერიტორიის
სრულად გამოთავისუფლება რკინიგზისაგან

გენგეგმა
მასშტაბი 1:50 000

ანოტაცია

გარდა რეკონსტრუქციული სივრცეების ნაკლებობისა, სურამისთვის მნიშვნელოვანია მდინა დარეზებისა და მიწისთვის ცენტრებს შორის საფეხმავლო სავალიანობის კავშირების არსებობა.

ამ მხრივ მნიშვნელოვანი ინიციატივაა ყოფილი რკინიგზის ხაზის პარალელურად, სს საქართველოს რკინიგზის საკუთრებაში არსებულ საკადასტრო ერთეულზე ბულვარის მოწყობა. აღსანიშნავია, რომ ეს იდეა დიდი ხნის განმავლობაში არსებობდა მას შემდეგ რაც გატარებულა შეწყვიტა ამ ხაზზე მოძრაობა, თუმცა დოკუმენტურად მხოლოდ წინამდებარე ქალაქგეგმარებით აქტივ კვივა ასახვა.

მნიშვნელოვანია რომ 2019 წლის მიწურულს ადგილობრივი თვითმმართველობის, ინფრასტრუქტურის სამინისტროსა და კომპანია აბოკას ერთობლივი პროექტის ფარგლებში სურამში ჩატარდა იმპლემენტაციის პროექტი, სადაც სხვადასხვა იდეებს შორის ხმათა უმრავლესობით (513-დან 243) გაიმარჯვა სწორედ ბულვარის მოწყობის პროექტმა, ხოლო ადგილობრივმა თვითმმართველობამ და ინფრასტრუქტურის სამინისტრომ გამოთქვა მხალხურად მის განხორციელებაზე.

წინამდებარე ფაქტი აღსატყობს თავად სურამელთათვის ბულვარის არსებობის მნიშვნელობას მოცემულ ტერიტორიაზე

რვაენი ხედვით სავსე ბულვარი წარმოადგენს როგორც მსხვილ რეკონსტრუქციულ ზონას ისე მნიშვნელოვან კავშირს სხვადასხვა არსებულ და სავსე მიწისთვის ცენტრებს. ბულვარი სივრცეში ფაქტურად ფარავს სურამის თითქმის ნახევარ ტერიტორიას და მისი სიგრძე 2,5 კმ-ს შეადგენს. სავსე ბულვარით ბულვარი იწყება არსებული სპორტული მოედნიდან ცენტრში და ხაზურის საზღვრამდე გრძელდება. ამ დამატებითი გართობისა და დასვენების ობიექტების განთავსება (სევერები, ბაღები, დია სააფხურებლო სივრცეები, კვების ობიექტები, ატრაქციონები და ა.შ.).

მნიშვნელოვანია რომ ტერიტორიის სიგანე იძლევა საშუალებას საჭიროების შემთხვევაში შენარჩუნდეს სარკინიგზო ხაზი, რომელიც სურამს დააქვემდებარებს ხაზურის ცენტრთან. შესაძლოა მას ტრაპეზის ფუნქცია ჰქონდეს, მით უმეტეს რომ ტრადიციულად, 2019 საუკუნიდან ამ არსებობდა რკინიგზა.

იდეის განხორციელება შესაძლოა ეტაპებად დაიწყოს და პირველ ფაზაზე მხოლოდ ბულვარი მოეწყოს, თუმცა დარეზირებულ ტერიტორია შემდგომში ტრაპეზის მოსაწყობად.

მნიშვნელოვანია რომ ბულვარს პარალელურად დაუქვემდებარება ისეთი მნიშვნელოვანი კავშირები როგორცაა საფეხმავლო ქუჩა სიხიდან ბულვარამდე, სურამის ცხიდან რამოსასვლელი, სპორტული კომპლექსი, სურამის ტბა და ა.შ.

დავა სურამის
გენერალური გეგმის განვითარების

ქონსაფსია

აუზონა	სახელი	ხელმოწერა
ტერიტორი	მარაგ შარდულია	
პროექტის ავტორი	იკალი შარდულია	
აპრობატორი	გიორგი მალაშვილი	
აპრობატორი	გიორგი ბაიშვილი	
აპრობატორი	დავით მახარია	

შპს ურბანიკა

10.02.2020   ფორმატი A3

გენგეგმა
მასშტაბი 1:50 000

- პარკინგტი 1.
სრულად საფხვანოლო ზონად გადაქცევა
- პარკინგტი 2.
საფხვანოლო ზონაში მხოლოდ ადგილობრივების ავტომობილების დაშვება
- პარკინგტი 3.
საფხვანოლო ზონის გაფართოვება პარალელური ქუჩების ხარჯზე

ანოტაცია

სურამის სიხის ტურისტული კომპლექსი დაგეგმულია არსებული მდგომარეობით. წინამდებარე პროექტის მიზანია მაქსიმალურად მოხდეს ამ კომპლექსის ჩართვა სურამის საკურორტო-ტურისტულ აქტივობაში. სიხის ისტორიკული, ადგილობრივი და შიდა მდებარეობის გამო, მას უარყოფითი გავლენა აქვს სურამის სიხის ტურისტული მიწოდების სფეროზე და მოსახლეობის განვითარებაზე.

გარდა იმ სარეაბილიტაციო საფუძვლების რეაბილიტაციის დაგეგმვის მიზნით, წინამდებარე პროექტში გათვალისწინებულია სურამის სიხის ტურისტულ კომპლექსში, კლინიკის საფხვანოლო კავშირი გააუმჯობესოს და ტყესთან წინაპირობაა სურამის სიხის ტურისტული აქტივობების შექმნისა.

საკურორტო გადაწყვეტით დაგეგმილია სურამის გარშემო არსებული ქუჩების გადაზიდვა საფხვანოლო ზონაში. რეალური მდგომარეობით სურამის სიხის ორი ქუჩა არსებობს წრეს, რომლებიც მდინარის გასწვრივ ერთმანეთთან დაკავშირებულია. მნიშვნელოვანია რომ ამავე არეალში მოქმედებდნენ მ. გიორგის საკათედრო ტაძარი და სინაზობა, რომლებიც აგრეთვე ღირსშესანიშნაობას წარმოადგენს სურამის ტურისტული და მათი ვიზიტორებისთვის.

საკურორტო გადაწყვეტით შესაძლებელია ორი ალტერნატივის ან მათი გაერთიანებული ვარიანტის განხილვა.

პირველი ვარიანტი საფხვანოლო ფუნქციონირებას მხოლოდ შიდა წრე დაიფუძნებს, ხოლო მეორე ვარიანტი ორივე, შიდა და გარე წრეებს.

სასურველია მეტი კავშირის გაჩენა საფხვანოლო ზონას და სიხის შორის, თუმცა ამის მიღწევა შესაძლებელია განხორციელდეს მხოლოდ სიხის გარშემო არსებული ობიექტების საზომადობრივი ფუნქციონირების დატვირთვის შემთხვევაში.

საფხვანოლო ზონის სატრანსპორტო საკითხები შესაძლებელია იმავი რიგითობით და ეტაპობრივად გადაწყდეს როგორც საფხვანოლო ქუჩაზე სიხისა და ბულვარს შორის (იხ. წინა გვერდი).

საფხვანოლო ქუჩები სიხის გარშემო მთავარ ისტორიულ-კულტურულ ატრაქციად უნდა გამოყალიბდეს, სადაც შესაძლებელია სტუმარმა შეიგრძნოს შუა საუკუნეების სული.

ამ ზონაში დაგეგმილია სუპერნიკებისა და სხვა ტურისტული მალაჩების მოწყობა, კაფეებისა და ბარების გაჩენა, საექსპოზიციო სივრცეების დაგეგმვა და ა.შ.

თავად სიხის რეაბილიტაცია და სწორი სტრატეგიით განვითარება წინაპირობაა ერთდროულად ტურისტებისა და დასვენებლების მოსაზიდავად.

დავა სურამის გენერალური გეგმის განვითარების

კონსტრუქცია

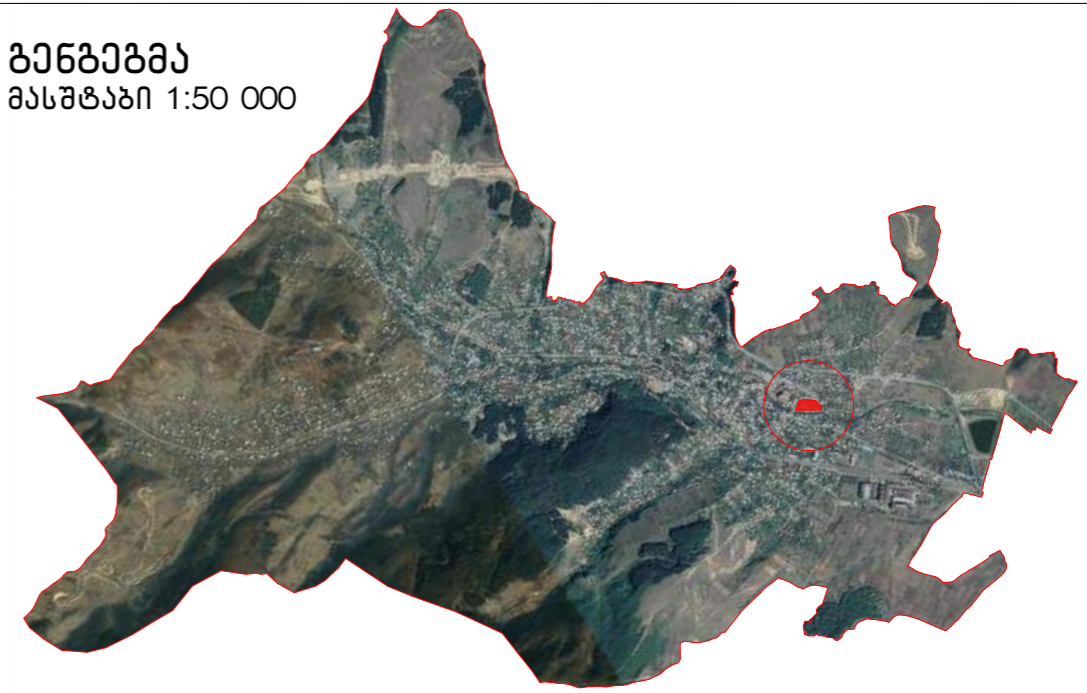
პროექტი	საბუღალტრო	ხელმოწერა
სურამის საკურორტო-ტურისტული აქტივობების განვითარების პროექტი	მარია შარადა	
სურამის საკურორტო-ტურისტული აქტივობების განვითარების პროექტი	ნინო ბერიძე	
სურამის საკურორტო-ტურისტული აქტივობების განვითარების პროექტი	გიორგი მალაქაძე	
სურამის საკურორტო-ტურისტული აქტივობების განვითარების პროექტი	გიორგი ბერიძე	
სურამის საკურორტო-ტურისტული აქტივობების განვითარების პროექტი	დავით ბაბიაძე	

10.02.2020   ფორმატი A3

გენგეგმა
მასშტაბი 1:50 000

ვარიანტი 1.
ტერიტორიაზე ტურისტული ჰაბის მოწყობა

ვარიანტი 2.
ტურისტული ჰაბისა და ავტობუსების სადგურის მოწყობა

ვარიანტი 3.
ტურისტული ჰაბისა და საფეხმავლო ზონის შექმნა

ანოტაცია

ტურიზმის განსაკუთრებულად მნიშვნელოვანი ფაქტორია კომფორტის შექმნა და მომსახურების მაღალი ხარისხი. იმისთვის რომ ერთდროინად სტუმრები, ტრანზიტული ვიზიტორები და სურამის დამსვენებლები მაქსიმალური კომფორტით უზრუნველყოთ აუცილებელია ტურისტული ჰაბის შექმნა ქალაქის ცენტრში, საფეხმავლო და სარაკრავშირის ზონების უშუალო სიახლოვეში.

აგრეთვე მნიშვნელოვანია სიახლოვე გრიგოლ სურამელის ქუჩასთან (თბილისი-სენაკის მაგისტრალი) კომფორტული სატრანსპორტო ქვეპირინისთვის.

ასეთ ტერიტორიად შერჩეული იქნა სახელმწიფო საკუთრებაში რეზერვირებული 5240 კვ.მ. მიწის ნაკვეთი სურამის სიხის მიმდებარედ. მოცემულ ტერიტორიაზე დაგეგმილია ავტობუსის ბაზისა და დროებითი სადგომის მოწყობა. აუცილებელია ისეთი კომფორტის შექმნა როგორცაა პირველადი მომსახურების მაღალი, საპირფარეოები, აფთიაქი და ა.შ. აქვე განთავსდება ტურისტული ცენტრი სადაც დაიგეგმება სურამისა და მიმდებარე ლარსაენიშნებების ტურისტული მარშრუტები. მოცემული სივრცე ერთმხრივ ტექნიკური მომსახურების ზონაა, თუმცა ამასთანავე ის ქმნის პირველად შთაბეჭდილებას სურამის სტუმარ-მასპინძლობაზე, ამიტომაც მნიშვნელოვანია მისი მაქსიმალურად კომფორტულად და კეთილგანწყობაზე ორიენტირებულად დაგეგმვა.

ლოკაცია განსაკუთრებულად მოსახერხებელია ვინაიდან ის უშუალოდ ემიჯნება სურამის სიხეს და მის გარშემო არსებულ საკრავშირე საფეხმავლო ქუჩას.

ამასთანავე ტერიტორიიდან ერთდროინად გამოსასვლელი პირდაპირ უკავშირდება ხილს მდინარე სურამულაზე, რაც აშარტივებს მდინარის მარჯვენა სანაპიროზე გადასვლასა და საფეხმავლო ზონასთან ქვეპირს.

საკრავშირე ტერიტორიის განაშენიანების დეტალური გეგმის დამუშავებისას შესაძლოა საში სცენარის დამუშავება სადაც კრიტიკიტები გადაწინააღმდეგებენ სატრანსპორტო და საფეხმავლო აქტივებებს შორის კონკრეტული მოთხოვნების შესაბამისად.

დავა სურამის
გენერალური გეგმის განვითარების

კონსტრუქცია

შპს ურბანიკა	საბელი	ხელმოწერა
დირექტორი	მეჩა ზვალაია	
პროექტის ავტორი	ნიკოლოზ ზვალაია	
არქიტექტორი	გიორგი მალაშვილი	
არქიტექტორი	გიორგი ბაიშვილი	
არქიტექტორი	დავით მახარაია	

10.02.2020 ფორმატი A3

გენგეგმა
მასშტაბი 1:50 000

ვარიანტი 1.
სანიჰნიკე და სკეპინგე ზონის მოწყობა

ვარიანტი 2.
სანტუმრო კომპლექსისა და კვების ობიექტების
განთავსება ტბის გარშემო

ვარიანტი 3.
ორივე ალტერნატივის ინტეგრირება

ანოტაცია

სურამი გამოირჩევა ბუნებრივი მრავალფეროვნებით საღებავი მინერალური წყლის დასახლებად. გვევლინება სხვადასხვანაირი ტიპის ტყეები, მინერალური, მდინარე და ტბა. ეს უკანასკნელი მნიშვნელოვანი მიწისძვრის ცენტრია, თუმცა დღის მდგომარეობით ფაქტობრივად არანაირად არ ხდება მისი რესურსის გამოყენება.

ამს შემდეგ რაც ტრანსპორტული მოძრაობა ვტობანზე გადაინაცვლებს მნიშვნელოვნად გააღვივდება სურამის ტბის ინტეგრირების ძირითადი განაშენიანებასთან. ამასთანავე აღსანიშნავია რომ საპროექტო ბუღალარი ისე უკავშირდება ტბას და მის გარშემო დაგეგმილ ინფრასტრუქტურას რომ არ ხდება სამაქანო მოძრაობის გადაკვეთა, ამიტომ შესაძლებელია გამოყენებულ იქნას რკინიგზის არსებული გასასვლელი თხილისი-სენაის მაგისტრალის ქვეშ.

უშუალოდ ტბის განვითარება რამოდენიმე ფუნქციითაა შესაძლებელი:

1. ტბა თავისთავად ატრასია და მხოლოდ მისი კეთილმოწყობას კი (ტბის გარშემო საფეხმავლო და სავალდონადო ბილიკები, პარკინგი, განათება, სკაფები და ა.შ.) საკმარისია აღმოჩნდება, რაც შესაძლებელია გამოყენებულ იქნას მის გარშემო სკეპინგე სივრცეების მოსაწყობად.
2. ტრანსპორტული მოძრაობის გადატანის შემდგომ ტბა შედარებით მშვიდ გარემოში აღმოჩნდება, რაც შესაძლებელია გამოყენებულ იქნას მის გარშემო სკეპინგე სივრცეების მოსაწყობად.

3. ტბის ჩრდილოეთით არსებული მდგომარეობით სამრავლო, გაქრებული ობიექტებია, რომელთა ლოკაცია და ფუნქცია შეუსაბამოა. პერსპექტივაში შესაძლებელია ეს ტერიტორიები ისეთი რეკონსტრუქციული ფუნქციით დაიჭვიროს რომლისაა კვების ობიექტები, დასასვენებელი კომპლექსები, გართობის ცენტრები და ა.შ.

მნიშვნელოვანია, რომ ჩრდილოეთიდანვე დასახლება ტბას მდინარე, რომელიც დაბალ ნიშნულზე მოედინება, ხოლო აღმოსავლეთიდან არსი (მტკვრის წყალი) რომელიც აკვადუკით კვეთს მდინარეს გაღებულ დონეზე. ასეთი მრავალფეროვანი გარემოს განვითარება მხოლოდ სწორად დაგეგმვა/დაგეგმარების პირობებში საუკეთესო შედეგის მომცემია.

ტბის განვითარებასთან ერთად განსოციალიდება მისი მიმდებარე ტერიტორიების განვითარებას რაც ძირითადად ჩრდილოეთისა და აღმოსავლეთის მიმართულებითაა შესაძლებელი. ეს ტერიტორიები ერთმანეთს ტბას, მდინარეს და არსს ემიჯნება, ხოლო მეორესხრივ, ჩრდილოეთისკენ სასოფლო-სამეურნეო მიწებსა და შემდეგ ტყეს, ორივე ეს კომპონენტი შესაძლებელია გამოყენებულ იქნას ამ ტერიტორიის სამოსახლოდ, ან/და დასასვენებელი კომპლექსის ფუნქციით განსაზღვრავლიად.

აღსანიშნავია რომ ტბისა და მიმდებარე სასოფლო-სამეურნეო სივრცეებიდან დასასვენებელი თერაპიული წყლებისა და ბანის მშენებარე კომპლექსის მიმართულებით.

დავა სურამის
განვითარების განვითარების

კონსტრუქცია

პროექტი	საბუღალრო	ხელმოწერა
სურამის	მარკო მარტინი	
პროექტის ავტორი	ნიკოლოზ მარტინი	
პროექტის მენეჯერი	გიორგი მარტინი	
პროექტის მენეჯერი	გიორგი მარტინი	
პროექტის მენეჯერი	დავით მარტინი	

10.02.2020 ფორმატი A3

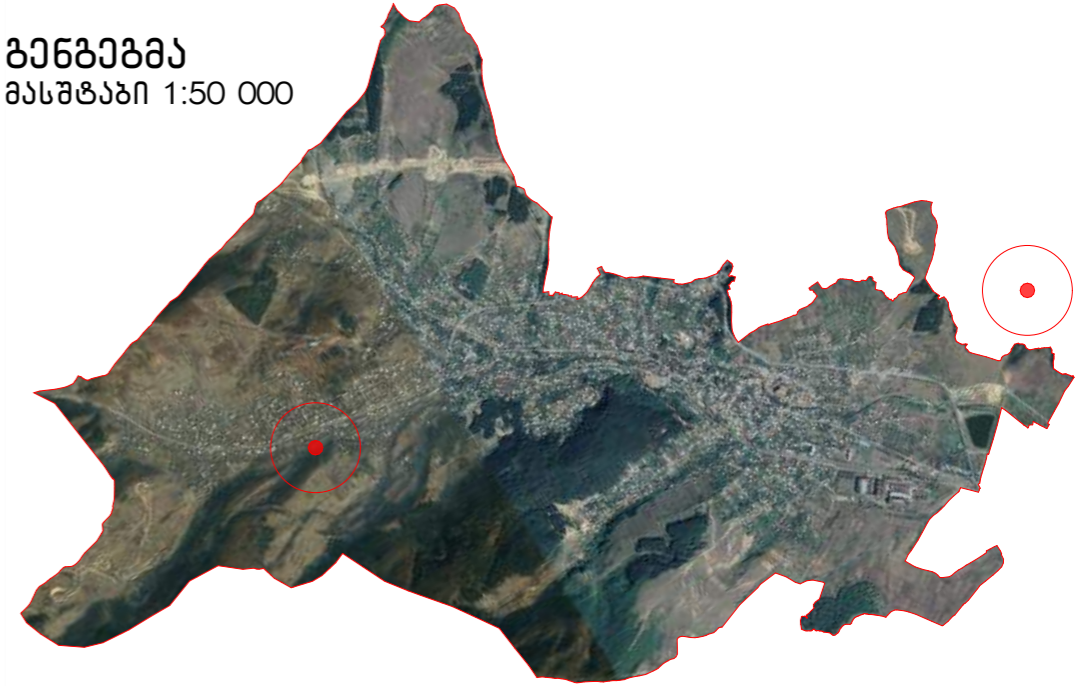

ვარიანტი 1.
თერმული წყლებით სარგებლობის ორგანიზებული სივრცის მოწყობა

ვარიანტი 2.
გამაჯანსაღებელი ცენტრების ჩამოყალიბება თერმული წყლების მიმდებარე ტერიტორიაზე

ვარიანტი 3.
ღია აუზების მოწყობა თერმული წყლების მიმდებარე ტერიტორიაზე

გენგეგმა
მასშტაბი 1:50 000

ანოტაცია

თერმული წყაროების არსებობა და მათი განვითარება ინიციატივით ელემენტარული საკურორტო დასახლებული კომპლექსების, დაბა სურამის საზღვრებში და მის მიმდებარე არსებული წყაროები შესაძლოა გამოყენებულ იქნას კიდევ ერთი განსხვავებული ატრაქციონის და სამკურნალო ცენტრის შესაქმნელად სურამში.
ეტიმოლოგიურად შესაძლებელია მოხდეს მათი უკუუკლებიანობა და შესაბამისად ინფრასტრუქტურის განვითარება. უკლებიანობა შეიძლება წყაროების მოხლოდ კეთილმოწყობით მოხდეს მათი ჩართვა ტურისტულ მარშრუტებში. შემდეგ ეტიმოლოგიურად შესაძლებელია თუდაც ღია აუზების მოწყობა შესაბამისი ინფრასტრუქტურით (მაგალითისთვის ბორჯომის "სერენი"). საბოლოოდ შესაძლებელია წყაროების გამოყენება სამკურნალო დაწესებულებების მოსაწყობად და მიზნობრივი სტუმრების მისაღებად.

დაბა სურამის
განვითარებული გეგმის განვითარების

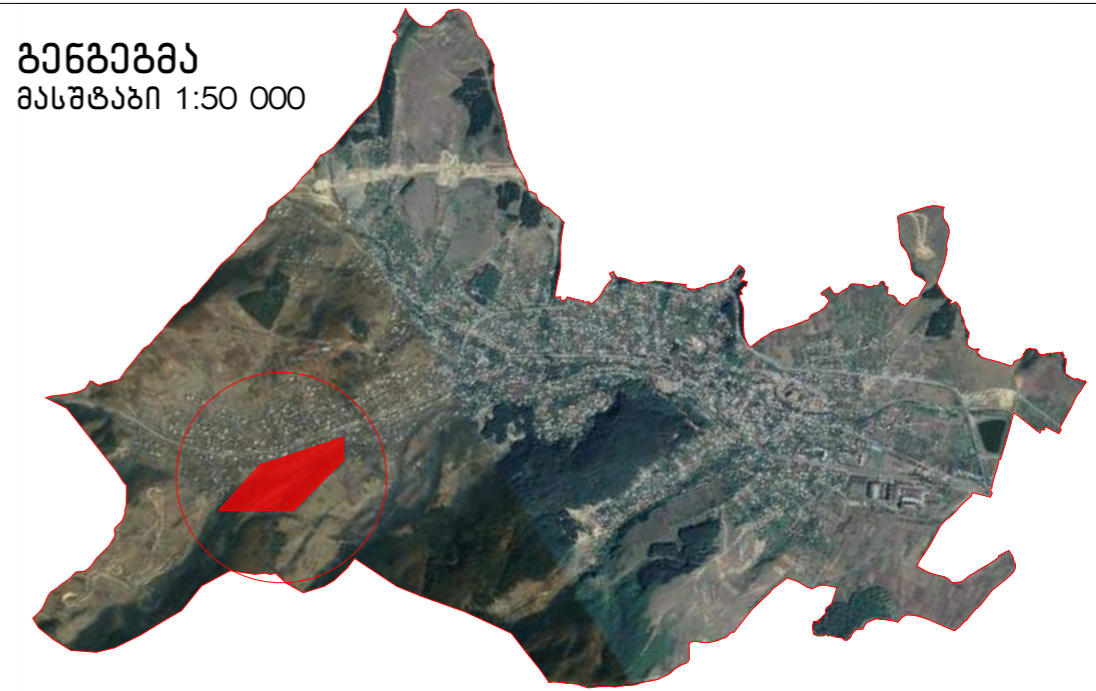
კონსტრუქცია

შპს ურბანიკა	აუზი	საბა	ხელშეწყობა
მარკეტინგი	მარკეტინგი	მარკეტინგი	მარკეტინგი
პროექტი	პროექტი	პროექტი	პროექტი
პროექტი	პროექტი	პროექტი	პროექტი
პროექტი	პროექტი	პროექტი	პროექტი
პროექტი	პროექტი	პროექტი	პროექტი

10.02.2020 ფორმატი A3

ბენეგმა
მასშტაბი 1:50 000

ვერსიანტი 1.
"ბანაკის" ტერიტორიაზე პარკის მოწყობა

ვერსიანტი 2.
"ბანაკის" ტერიტორიაზე პარკისა და გამწვანების მოწყობა (ხელოვნური ტაობი)

ვერსიანტი 3.
პარკისა და სანატორიუმის განვითარება

ანოტაცია

სურამის, როგორც საკურორტო ზონის განვითარება მნიშვნელოვანწილად და მოქმედებული რეაბილიტაციის ჯანსაღ განვითარებაზე, ვინაიდან სწორედ აქაა კონსტრუირებული სანატორიუმებისა და კოტეჯური სასტუმრო კომპლექსების უმეტესობა.
ამ უზენესთვის არსებული მდგომარეობით სარეკონსტრუქციო უწყვეტად ფარდობაზე შეფასებული მსიკა ზომის ტყის კორექცია ასრულებენ, ხოლო ორგანიზებული რეკონსტრუქციის სივრცეები ფაქტობრივად არ არსებობს.
საკონსტრუქციო გადაწყვეტილებები დაგეგმილია რეაბილიტაციის პარკის მოწყობა ყოფილი სახეივანი ბანაკის ტერიტორიაზე.
ტერიტორიის ფართობი დაახლოებით 15 ჰა-ია, საიდანაც ნახევარი დაფარულია მრავალწლოვანი ნარგავებით.
თანდამფუძვნილი განვითარება ფარდობისა და კლასიკური მოწყობით რაც იდეალურ გარემოს ქმნის პარკისთვის. ტერიტორიაზე ჩამოყალიბდება მდინარე სურამულა, ხოლო მის უკიდურეს აღმოსავლეთ ნაწილში თერაპიული წყლის წყაროები.
ტერიტორიას აღმოსავლეთიდან და ჩრდილოეთიდან ესაზღვრება სასოფრობაო განაშენიანება, დასავლეთიდან სატყეო ტერიტორია და განსაკუთრებული უბანი, ხოლო სამხრეთიდან - სასოფლო საშენობო მიწები.

ტერიტორიის მდგომარეობა და ფართობი იძლევა მისი მრავალფეროვანი და მრავალფეროვანი განვითარების საშუალებას. ტერიტორია შეიძლება დაიყოს აქტიური და წყნარი დასვენების ზონებად, რაც მრავალფეროვან გართობა/დასვენებას შესთავაზებს ვიზიტორებს.
ფართობიდან გამომდინარე შესაძლებელია პარკში სპორტული ზონების მოწყობა, რაც ხელს შეუწყობს ადგილობრივი მოსახლეობისა და პარკის მიმდებარედ დაგეგმილი სკოლის მოსწავლეების ჯანმრთელ განვითარებას.

დაბა სურამის
ბენეგმული გეგმის განვითარების

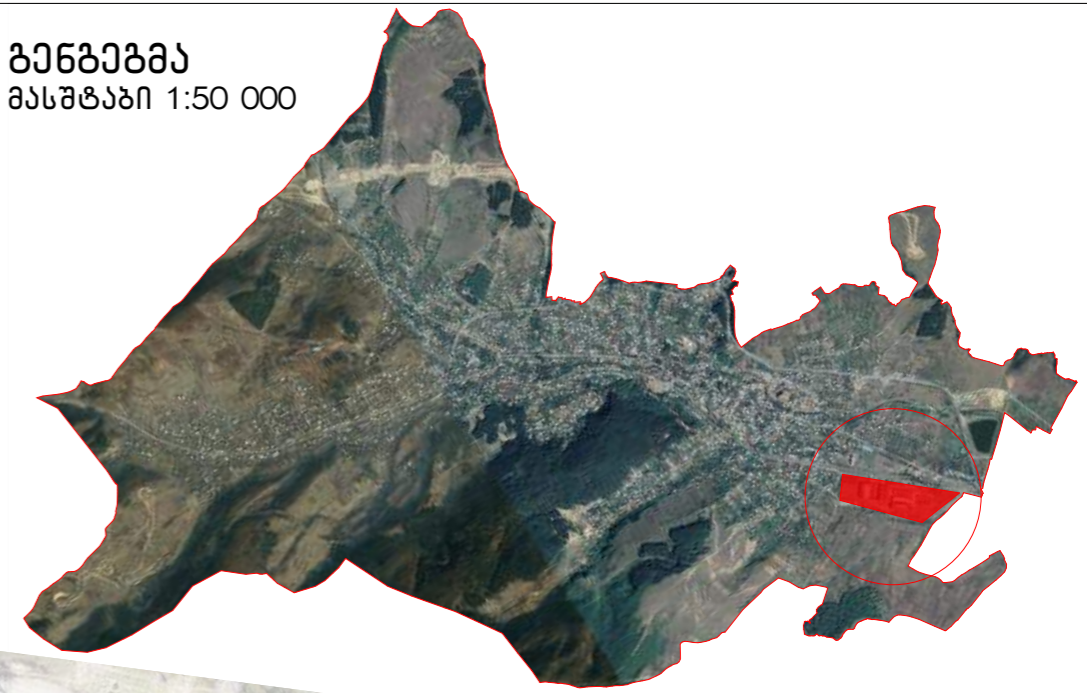
კონსტრუქცია

შპს ურბანიკა	საბელი	ხელმოწერა
მრეწველობა	მარაგ ბუღალტერი	
პროექტის ავტორი	ირაკლი ბუღალტერი	
არქიტექტორი	გიორგი ბაბუნაძე	
არქიტექტორი	გიორგი ბაბუნაძე	
არქიტექტორი	დავით ბაბუნაძე	

10.02.2020 ფორმატი A3

გენგეგმა
მასშტაბი 1:50 000

ვარიანტი 1.
ტურისტული ზონის განვითარება

ვარიანტი 2.
სკორტული ტურიზმის სენტრის შექმნა

ვარიანტი 3.
საზოგადოებრივი სენტრის შექმნა

ანოტაცია

მინის ტარის მწარმოებელი ქარხანა სურამისა და მიმდებარე დასახლებული უბნების დასაქმების ძირითად ობიექტს წარმოადგენდა საბჭოთა კავშირის ეპოქაში. მისი ფუნქციონირების შეწყვეტა იქიდან დაიწყო, აქ დასაქმებულ მოსახლეობას, ხოლო წლების განმავლობაში ქარხნის ქარხნის და მიუხედავად ქობულეთის სავალალო მდგომარეობაში მიიყვანა.

დღის მდგომარეობით ქარხნის ტერიტორია 140630 კვ.მ-ია, რომელზეც განთავსებულია მდებარე მინის მწარმოებელი სხვადასხვა მდგომარეობაში. მასაჟურთა სს "ხაშურის მინის ტარა"-ს სადას Gardabani Holdings PP B.V ფლობს 72.7585%-ს, სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტო ფლობს -23.0935%-ს, ხოლო სხვა აქციონერები (1.890 აქციონერი) 4.1480%-ს.

რეალურად ქარხანა განთავსებულია სურამის მთავარ შემოსავლელში და ფაქტიურად კირველ ეფექტს ქმნის სტუმრებს. მიიღი რეაბილიტაცია/რეკონსტრუქცია ან/და მთლიანად ახალი ფუნქციონირება და არაქვეტურით ჩანს სურამის მნიშვნელოვანი მთლიანად სურამისთვის.

იმ პირობების გათვალისწინებით რომ სურამს განვიხილავთ როგორც სპურორტო-ტურისტულ დასახლებას, სრულიად მიუღებელია ქარხნის ფუნქციის შენარჩუნება ამ ტერიტორიაზე.

მოსალოდნელი ტერიტორიის განვითარება იმის გათვალისწინებით რომ პარსეპტივში მას ესაზღვრება ბულვარი, სკორტული ზონა და ტბა ბულვარის გავლით შესაძლოა როგორც ტურისტული (სასტუმრო ქობულეთის, სკორტული ბაზა, საკონფერენსო და შეხვედრების ზონა (აღმოსავლეთ და დასავლეთ სექტორებში შორის)), ისე სხვა საზოგადოებრივი ფუნქციებით.

დავა სურამის
განვითარებული გეგმის განვითარების

კონსტრუქცია

პროექტი	საბუღალტრო	ხელმოწერა
პროექტი	მარკა მარკა	
პროექტი	მარკა მარკა	
პროექტი	მარკა მარკა	
პროექტი	მარკა მარკა	
პროექტი	მარკა მარკა	

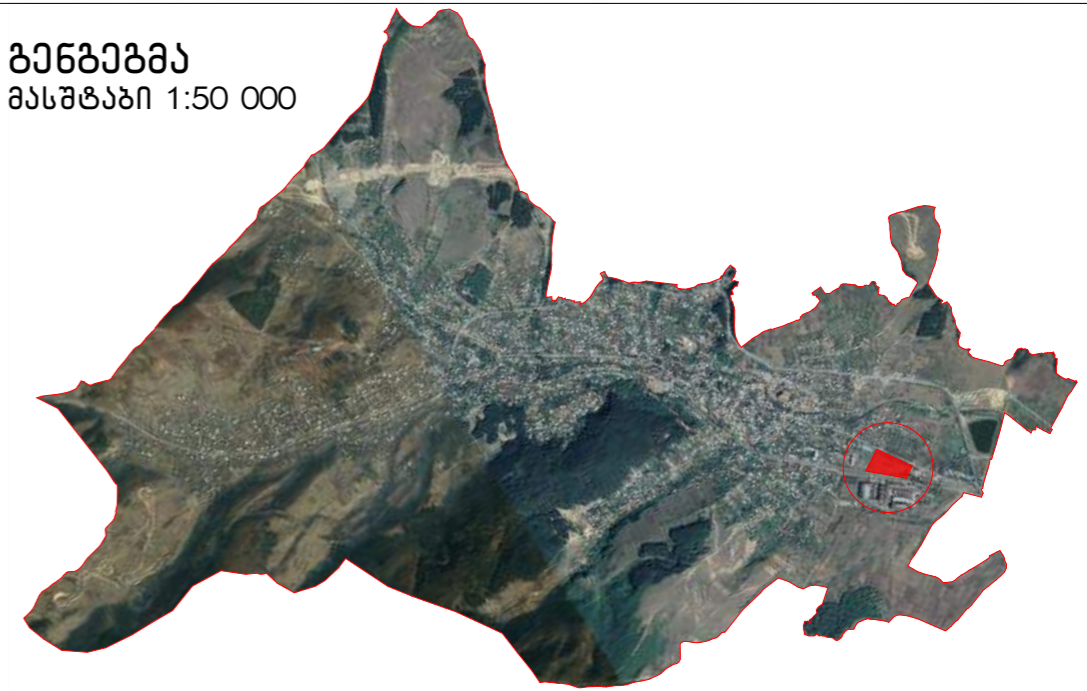
10.02.2020 ფორმატი A3

ვარიანტი 1.
სკორტული კომპლექსის მოწყობა ადგილობრივი მოსახლეობისათვის

ვარიანტი 2.
სკორტული კომპლექსის მოწყობა სკორტული ტურიზმის განვითარებისათვის

ვარიანტი 3.
სკორტული კომპლექსის ინტეგრირება ტბასა და შუშის ქარხნის ტერიტორიებთან

განმარტება
მასშტაბი 1:50 000

ანოტაცია

ტურიზმისა და ჯანსაღი სხოვრების განსაზღვრებად მნიშვნელოვანი ელემენტია სკორტული ობიექტები. რბილი კლიმატის პირობები, როგორც ეს სურამში იძლევა საშუალებას ტურისტული ნაკადები მოვიზიდოთ წლის სხვადასხვა პერიოდში და არა მხოლოდ ზაფხულში როგორც ეს უნდა ხდებოდეს. ამისთვის ერთ-ერთი ქარგი გზაა სკორტული კომპლექსების დაგეგმვა სკორტსმენების შეკრებების მოსაწყობად. სკორტული ტურიზმი გამოირჩევა ღირსეული და ჯგუფებითა და ყველა დონის გადახედულანარინებით. სკორტსმენების ჯგუფების მოსაზიდად აუცილებელია გამართული სკორტული ინფრასტრუქტურა, რომლის სურამში დღეს არ არსებობს, თუმცა საქართვეო ზონისთვის ფაქტიურად აუცილებელი პირობაა.

ასეთი გაზის შესაქმნელად გეგმვით განსაზღვრულია საკრედიტო ბუღვარის მიმდებარე ტერიტორია მიწის ქარხნის მოპირდაპირე მხარეს. დღეის მდგომარეობით ეს ტერიტორია ძირითადად რეზინტარირებულია სახელმწიფოს საკუთრებაში, ნაწილი მესაქუთრებისა დაუბადელია, ხოლო მსირა ნაწილი ქარქო საკუთრებას წარმოადგენს.

ტერიტორიის ფართობი დაახლოებით 6 ჰა-ია.

მნიშვნელოვანია რომ ტერიტორია ესაზღვრება ხაშურს, რას კიდევ უფრო აბაღვებს მის სისოხლისუნარინობას.

სკორტული კომპლექსის ფარგლებში ტერიტორიაზე შესაქმნელია მოეწყოს ორი სავარჯიშო სტანდარტული ზომის საფეხბურთო/სარაბზო მოედანი, კორტები, კალათბურთის მოედანი/ლარბაზი და ა.შ.

ღამხმარე ინფრასტრუქტურა (გასახლელები, ადმინისტრაციის, სველი წერტილები, ტრიბუნები, კარკინებები და ა.შ.) დასაგეგმია განაშენიანების დაბალური გეგმის ფარგლებში სკორტის სახეობებისა და მათი მოთხოვნების შესაბამისად.

სკორტული კომპლექსის ქმედითუნარინობა შესაფავებულია როგორც სურამის ტბის, ისე ქარხნის პერსპექტიული ფუფსიისა და სკორტულ კომპლექსსა და ტბას შორის დაგეგმილი სასხოვრავალი უზენს ერთინან კოგეპქტში.

დაბა სურამის განვითარული გეგმის განვითარების

კონსეფსია

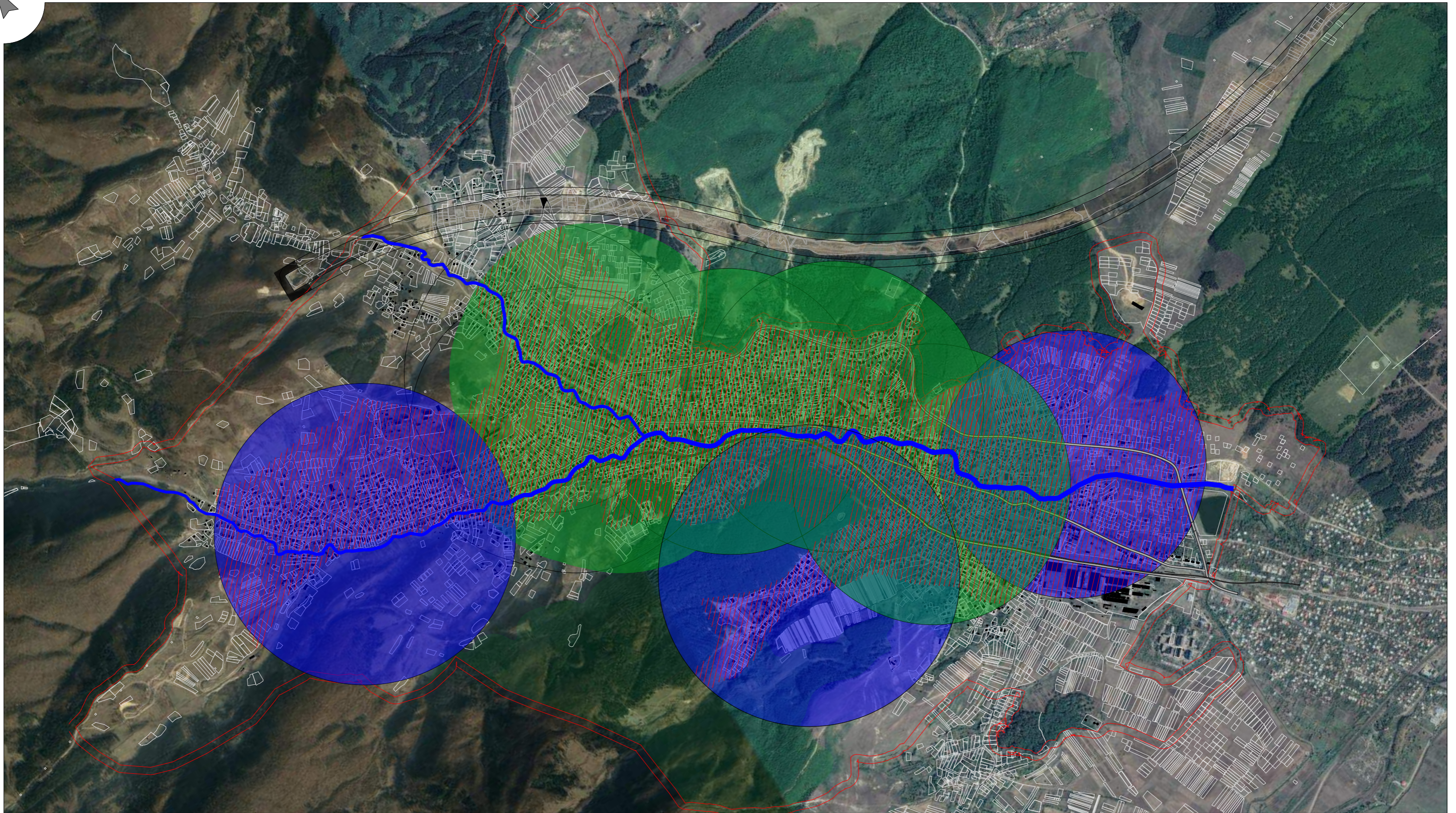
აუზონა	საბლი	ხალხობა
ორბატორი	ბაბა ბარღვლა	
პრობის აბორი	იბალი ბარღვლა	
აბობბატორი	ბორბი ბარღვლა	
აბობბატორი	ბორბი ბარღვლა	
აბობბატორი	ბორბი ბარღვლა	

10.02.2020 ფორმატი A3

სოციალური მომსახურების ოპიეაქტივი

LTD. URBANICA
შპს ურბანიკა

ანოტაცია

- არსებული სკოლის მომსახურების არეალი
- სპროექტო სკოლის მომსახურების არეალი
- სკოლის მომსახურების არეალი რელიეფის გათვალისწინებით

- არსებული შენობა
- მდინარე
- სურამის სპროექტო საზღვარი
- არსებული საკანდასტრო ნაკვეთები

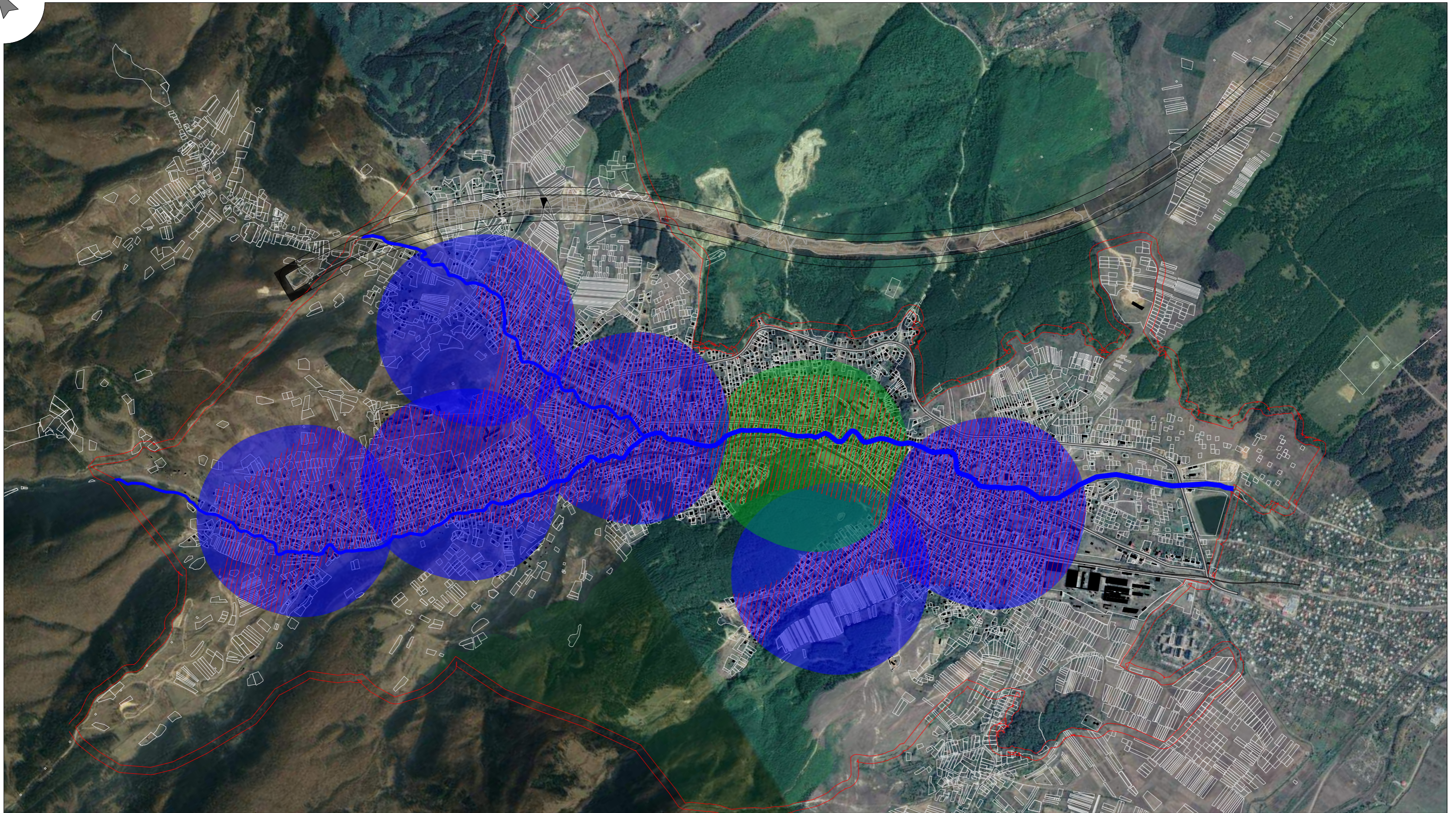
ღვა სურამის მუნიციპალიტეტის განვითარების

ქონსეფსია

შპს ურბანისკა	საბჭო	ხელმოწერა
მენეჯერი	მეგობრულია	
პროექტის ავტორი	ირაკლი შალვაშვილი	
არქიტექტორი	გიორგი მალაქაძე	
არქიტექტორი	გიორგი ბაიბერიძე	
არქიტექტორი	დავით მამაია	

10.02.2020 ფორმატი A3

ანოტაცია

- არსებული ბაღის მომსახურების არეალი
- სპროექტო ბაღის მომსახურების არეალი
- ბაღის მომსახურების არეალი რელიეფის ბათვალისწინებით

- არსებული შენობა
- მდინარე
- სურამის სპროექტო საზღვარი
- არსებული სპადასტრო ნაკვეთები

ღაბა სურამის
ბენერალური ბაღის ბანეიტარების
ქონსეფსია

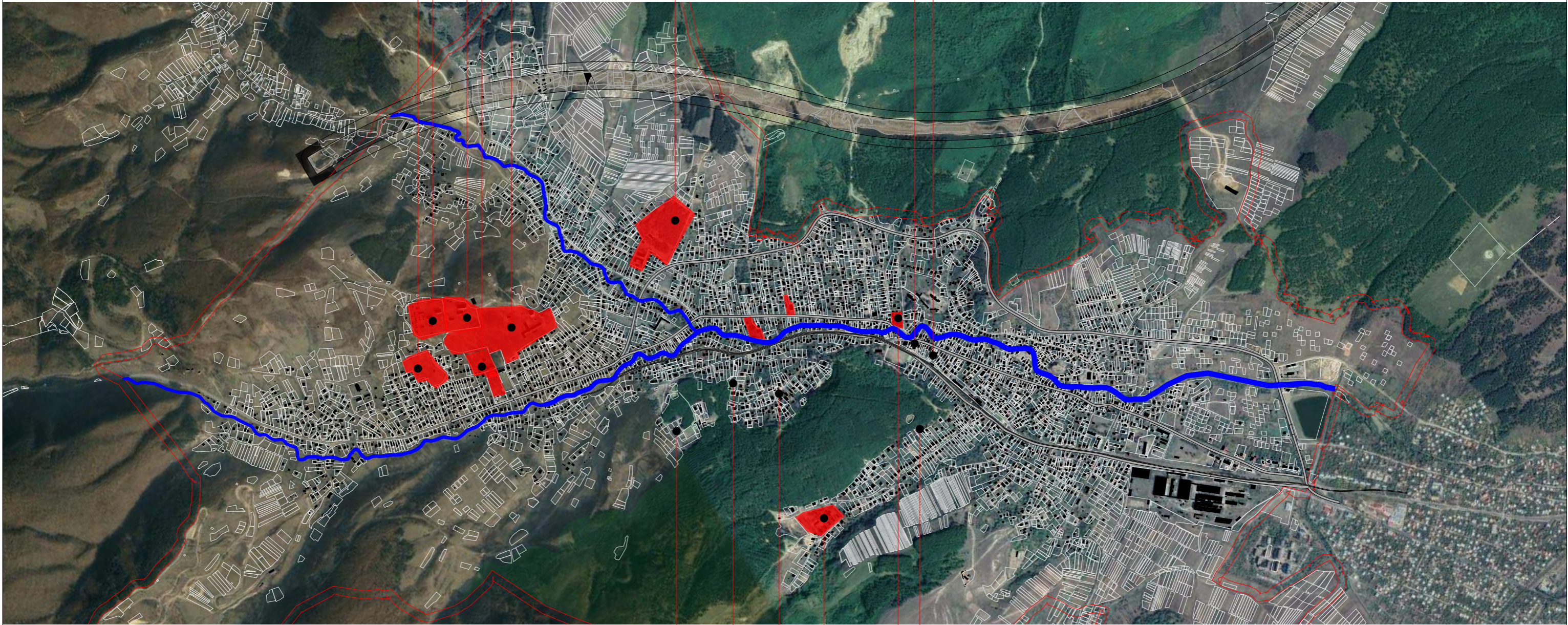
პროექტი	საბალი	ბაღანეარა
ურბანის	ბარა ბარალა	
პროექტის აბარი	ბარალა ბარალა	
არსებული	ბარალა ბარალა	
არსებული	ბარალა ბარალა	
არსებული	ბარალა ბარალა	

10.02.2020 ფორმატი A3

სანატორიუმი მვენახელი
 სანატორიუმი ფოლადი
 ყოფილი პიონერთა ბანაკი

სანატორიუმი ნაკადული
 სანატორიუმი სურამი
 ყოფილი დამატროვის ბავშვთა სახლი

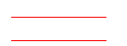

სასტუმრო KMG
 სასტუმრო ბათუმი
 ყოფილი დამატროვის ბავშვთა სახლი

სასტუმრო სურამი
 სასტუმრო მჭედლის სახლი
 სასტუმრო ნითელი ტყუაები

სასტუმრო კიდობანი
 ყოფილი დამატროვის ბავშვთა სახლი
 სოფლის მუშაკთა პიონერთა ბანაკი

ანოტაცია

- არსებული სანატორიუმებისა და პიონერთა ბანაკების ტერიტორიები
- სურამის საპროექტო საზღვარი
- არსებული შენობა
- მდინარე
- არსებული საკადასტრო ნაკვეთები

ტურიზმის განვითარებისთვის და დასაქმების აღზიდვის შესაქმნელად მნიშვნელოვანია იმ სანატორიუმებისა და პიონერთა ბანაკების აღდგენა (თუღაც სასტუმროების ფუნქციით) რომლებიც ამ წლების განმავლობაში ფუნქციონირებდა.

ამ მხრივ განსაკუთრებით საყურადღებოა ჩვენთვის ჩრდილოეთით კონსტრუირებული 4 სანატორიუმისა და 1 პიონერთა ბანაკის განვითარების სწორი სტრატეგიის შექმნა, რაც გულისხმობს:

1. გასვნიების პირობების გამართულად ჩამოყალიბებას,
2. ფუნქციების სწორად განსაზღვრას,
3. განვითარების თანმიმდევრობის განსაზღვრას
4. ფასის, ან სანიმუშო პირობების პოლიტიკის სისტემატად ჩამოყალიბებას.

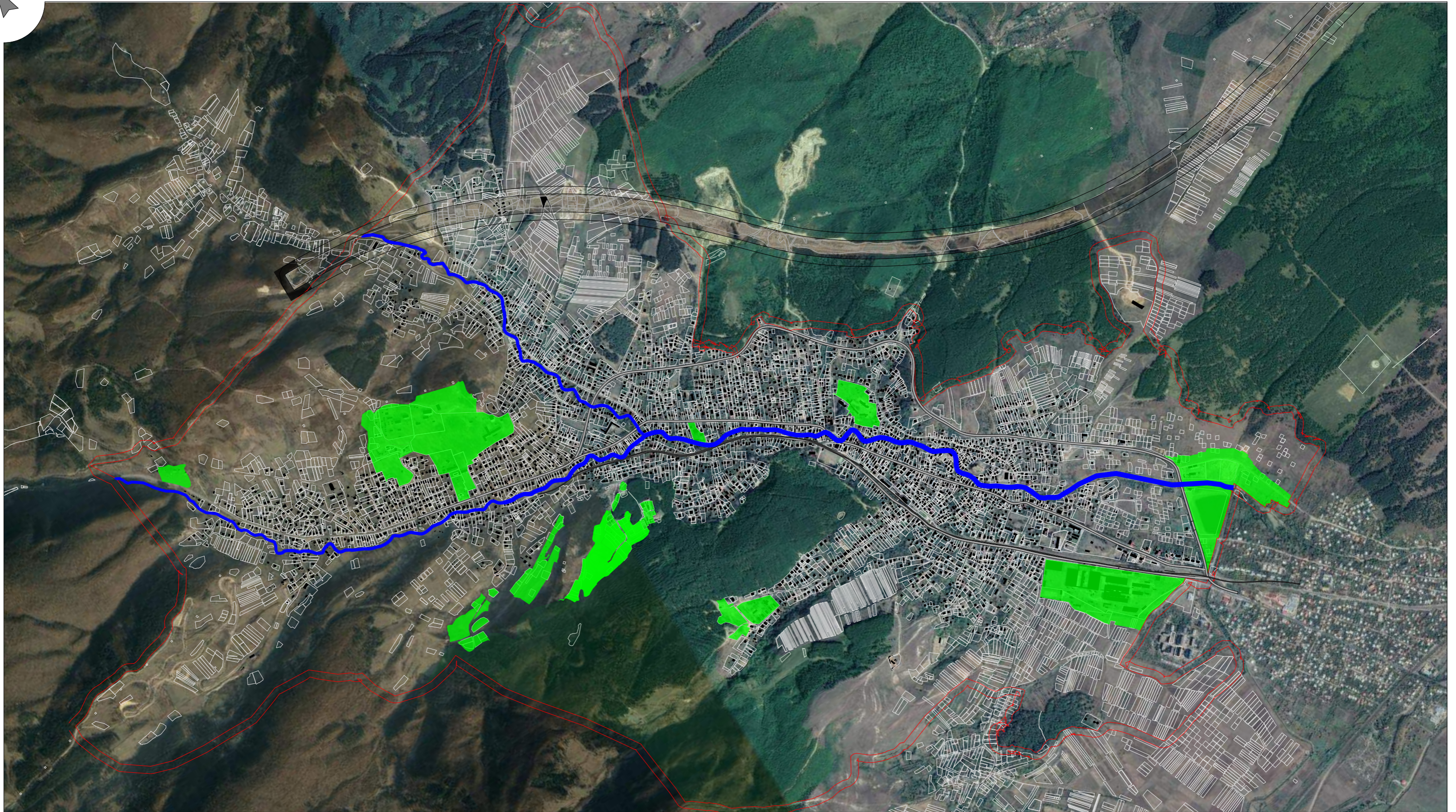
გენბეგმის ფარგლებში შემდეგ ეტაპზე დაზუსტდება ამ დასასვენებელი კომპლექსების კავშირები რეკონსტრუირებული ფუნქციებთან და მათი ტერიტორიული გაფართოებისა და ქალაქმშენებლობითი პარამეტრები.

დაბა სურამის მუნიციპალიტეტის განვითარების

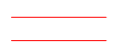

კონსტრუქცია

პროექტი	საბუღალტრო	ხელმოწერა
პროექტის ავტორი	მარია შარდია	
პროექტის მხარდამხმარებელი	გიორგი მალაქაძე	
პროექტის მხარდამხმარებელი	გიორგი პაჩიშვილი	
პროექტის მხარდამხმარებელი	დავით მახარაძე	

10.02.2020 ფორმატი A3

ანოტაცია

- საკრთქტო სანტუმროებისა და სანატორიუმების ტერიტორიები
- სურამის საკრთქტო საზღვარი
- არსებული შენობა
- მდინარე
- არსებული საკადასტრო ნაკვეთები

გარდა არსებული/სარეაბილიტაციო დასასვენებელი კოლექციებისა გეგმავს ითვალისწინებს ახალ ტერიტორიებს მსგავსი ფუნქციების განსაკუთრებულად. ასეთ ტერიტორიებად შერჩეულია სურამის ტყის მომიჯნავე მიწის ნაკვეთები და დაურეგისტრირებელი ტერიტორიები, ძველი ვიონერო აგნაჟები, ტყის მიმდებარე ტერიტორიები და შესაძლოა ბრუნდები.

დავა სურამის მუნიციპალიტეტის განვითარების

კონსეფსია

შპს ურბანისკა	საბოლოო	ხელმოწერა
მენეჯერი	მეგობრივი	
პროექტის ავტორი	ირაკლი მუხომანი	
არქიტექტორი	გიორგი მალაქაძე	
არქიტექტორი	გიორგი პაიჭვიანი	
არქიტექტორი	დავით მამბარია	

ანოტაცია

 სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწები

 სურამის საკროეკტო საზღვარი

 არსებული საკადასტრო ნაკვეთები

 არსებული შენობა

 მდინარე

გარდა არსებული/სარეაბილიტაციო დასასვენებელი კოლექციებისა განგებამ ითვალისწინებს ახალ ტერიტორიებს მსგავსი ფუნქციების განსავეითებლად. ასეთ ტერიტორიებად შერჩეულია სურამის ტყის მომიჯნავე მიწის ნაკვეთები და დაურეგისტრირებელი ტერიტორიები, ძველი ვიონერო აგნაჟები, ტყის მიმდებარე ტერიტორიები და შესაძლოა ბრუნდები.

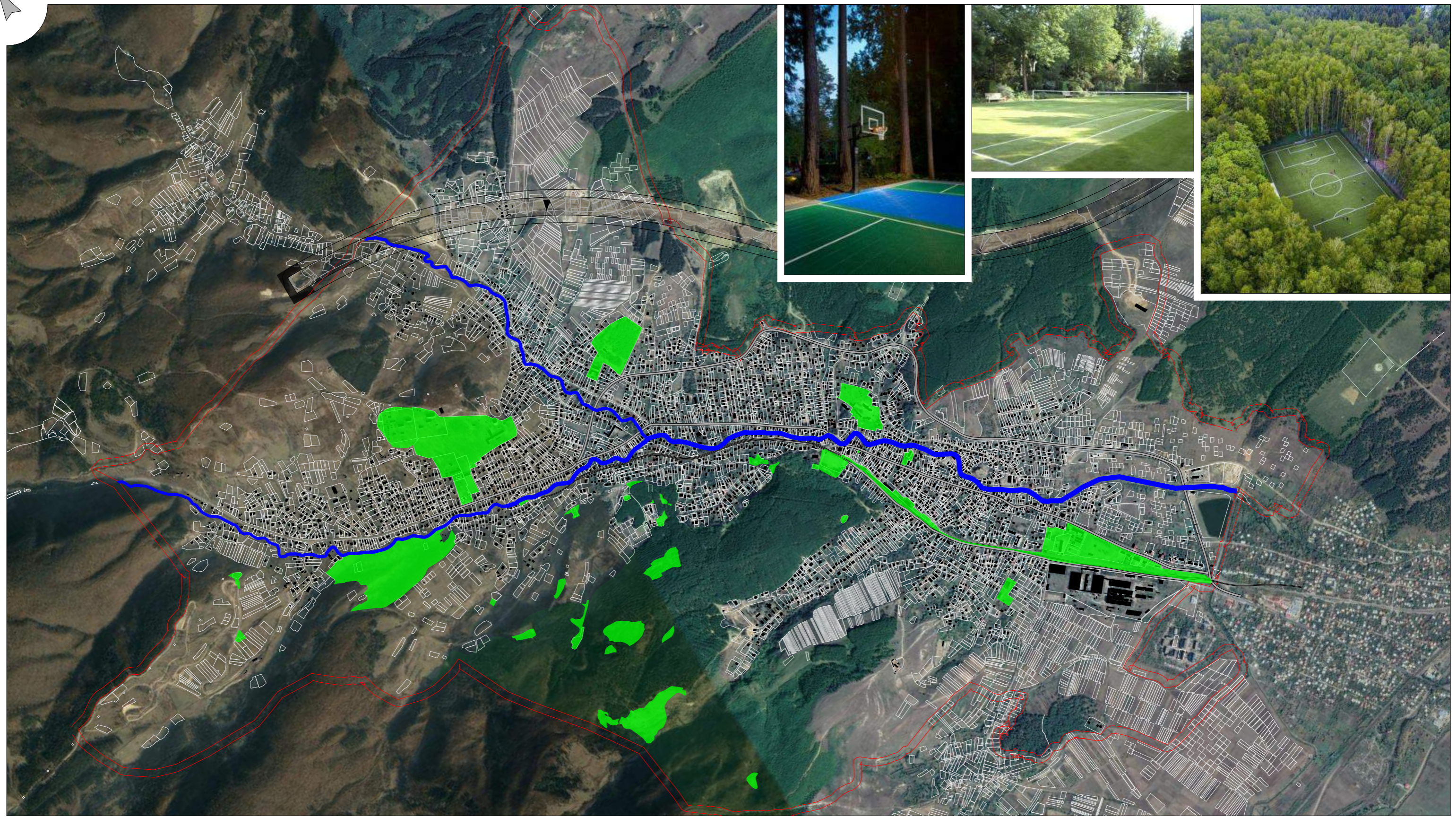
დაბა სურამის მუნიციპალიტეტის განვითარების

კონსეფსია

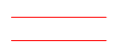

შპს ურბანიკა	პროექტი	საბჭო	ხელმოწერა
პროექტი	მუშა		
პროექტი	მუშა		
პროექტი	მუშა		
პროექტი	მუშა		
პროექტი	მუშა		

10.02.2020

ფორმატი A3

ანოტაცია

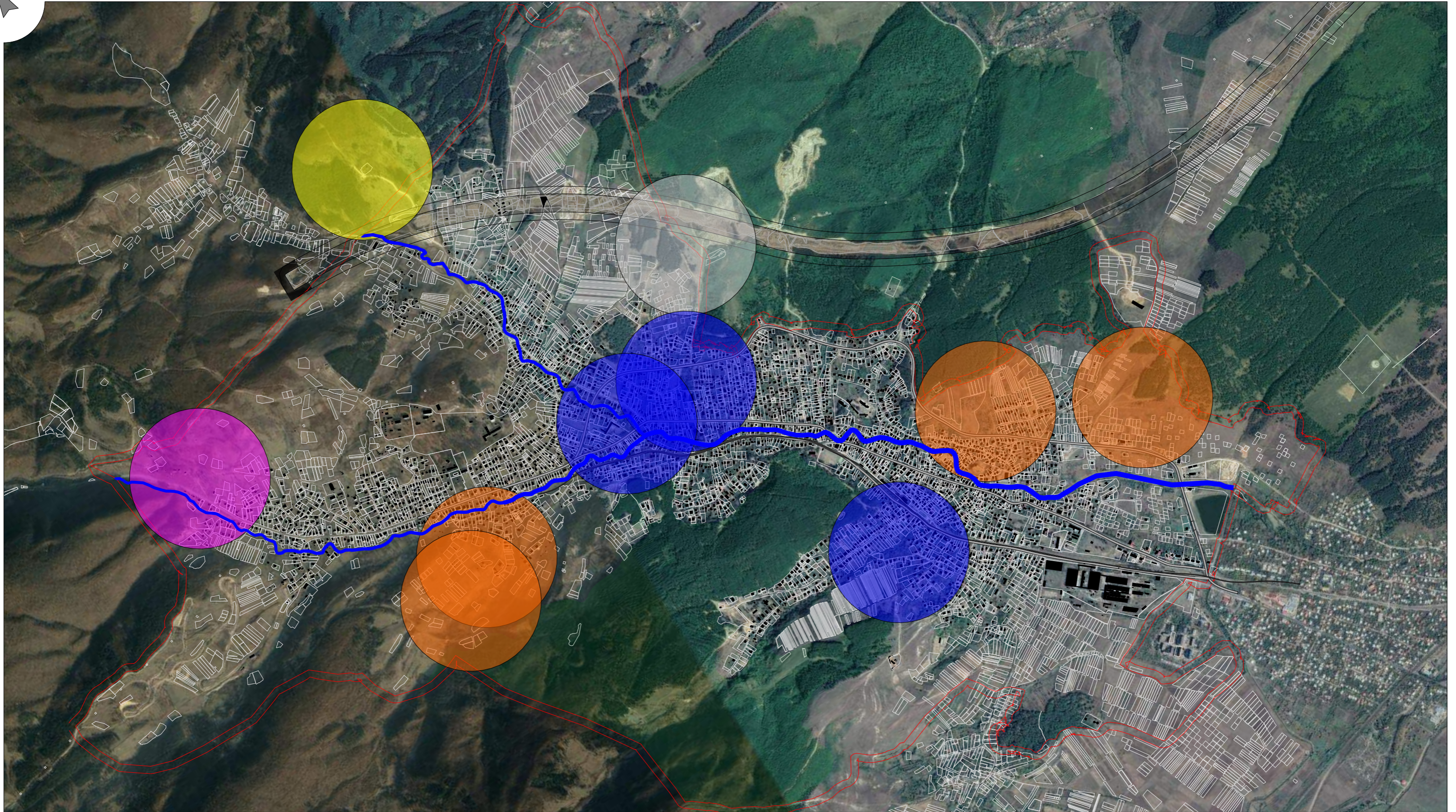
- სკორტული ობიექტების განთავსების ადგილი
- სურამის საკრთქტო საზღვარი
- არსებული სკადანსტრო ნაკვეთები

- არსებული შენობა
- მდინარე

დაბა სურამის მუნიციპალიტეტის განვითარების კონსეფსია

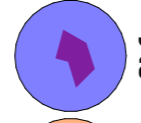

აუზონი	სახლი	ხელშეწყობა
მრეკონსტრუქციის	მეცხე მუნიციპალიტეტი	
კომუნიკაციების ადგილი	მრეკონსტრუქციის	
არსებული	მრეკონსტრუქციის	
არსებული	მრეკონსტრუქციის	
არსებული	მრეკონსტრუქციის	

10.02.2020 ფორმატი A3

ანოტაცია

- არსებული სასაფლაოების ტერიტორიები
- სურამის საკრთქტო საზღვარი
- არსებული საკადასტრო ნაკვეთები

- შესანარჩუნებელი სასაფლაო
- უკრველ ეტაკზე განსაუქმებელი სასაფლაო
- მეორე ეტაკზე განსაუქმებელი სასაფლაო

- მესამე ეტაკზე განსაუქმებელი სასაფლაო
- სასაფლაო გადიდებას კოტენსილით

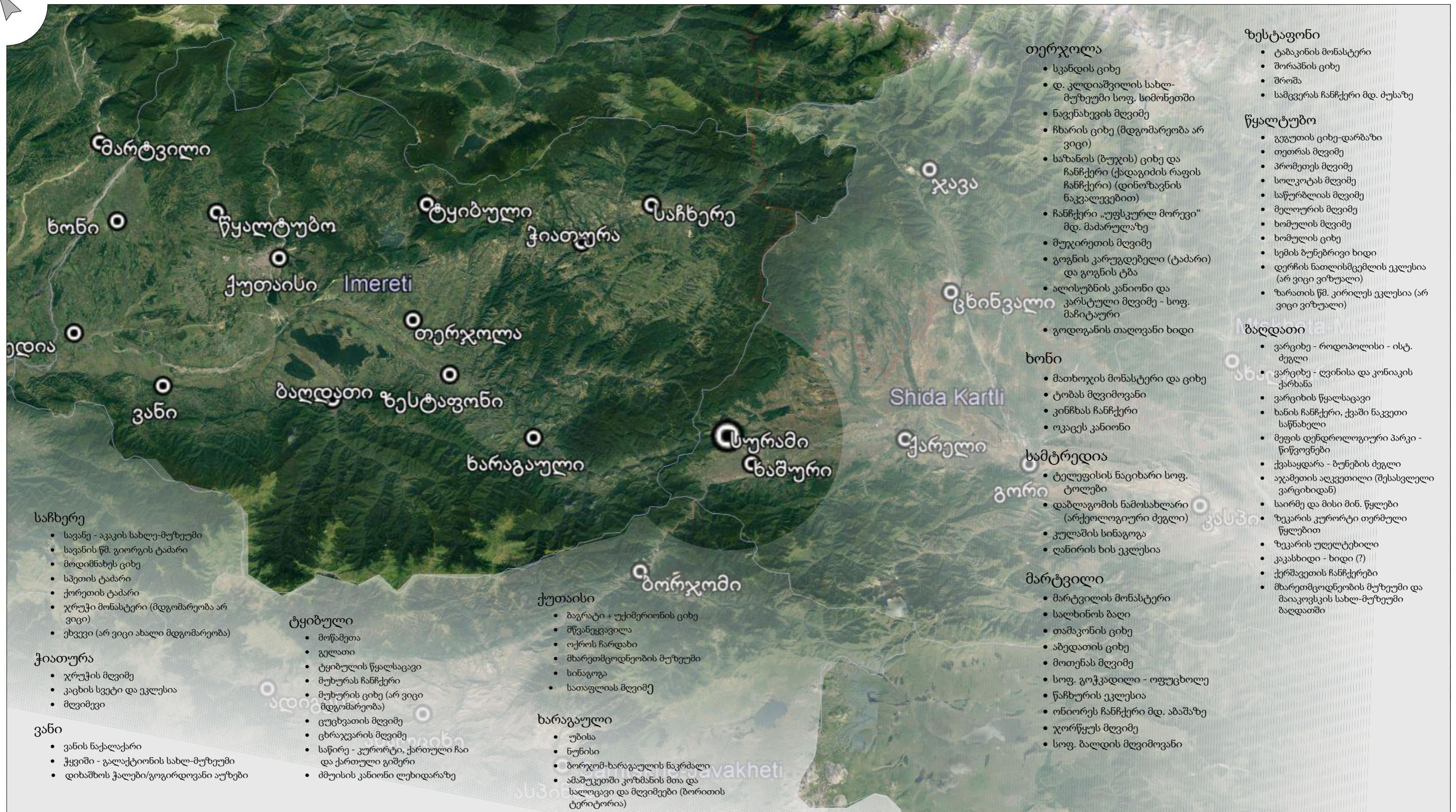
დაბა სურამის მუნიციპალიტეტის განვითარების

კონსეფსია

შპს ურბანიკა	საბუღალტრო	საბუღალტრო	ხელმოწერა
მენეჯერი	მარიამ ზურაბიანი		
პროექტის ავტორი	ნიკოლოზ მუხომანი		
არქიტექტორი	გიორგი მალაქაძე		
არქიტექტორი	გიორგი პაიჭიშვილი		
არქიტექტორი	დავით მამუკაძე		

ტურნიზმი

თერჯოლა

- სვანდის ციხე
- დ. კლდიაშვილის სახლ-მუზეუმი სოფ. სიმონეთში
- ნაგენახევის მღვიმე
- ჩხარის ციხე (მდგომარეობა არ ვიცი)
- საზანოს (ბუჯის) ციხე და ჩანჩქერი (ქადაგიძის რაფის ჩანჩქერი) (დინოზავნის ნაკვალევებით)
- ჩანჩქერი „უფსკურლ მორევი“ მდ. მაძარულაზე
- მუჯირეთის მღვიმე
- გოგნის კარუდებელი (ტაძარი) და გოგნის ტბა
- ალისუზნის კანიონი და კარსტული მღვიმე - სოფ. მაჩიტაური
- გოდოვანის თაღოვანი ხიდი

ზესტაფონი

- ტაბაკინის მონასტერი
- შორაპნის ციხე
- შრომა
- სამცვერას ჩანჩქერი მდ. მუსაზე

წყალტუბო

- გეგუთის ციხე-დარბაზი
- თეთრას მღვიმე
- პრომეთეს მღვიმე
- სოლოკტას მღვიმე
- საწურბლიას მღვიმე
- მელიორის მღვიმე
- ხომულის მღვიმე
- ხომულის ციხე
- სემის ბუნებრივი ხიდი
- დერჩის ნათლისმცემლის ეკლესია (არ ვიცი ვიზუალი)
- ზარათის წმ. კირილეს ეკლესია (არ ვიცი ვიზუალი)

ბაღდათი

- ვარციხე - როდოპოლისი - ისტ. ძეგლი
- ვარციხე - ღვინისა და კონიაკის ქარხანა
- ვარციხის წყალსაცავი
- ხანის ჩანჩქერი, ქვაში ნაკვეთი საწნახელი
- მეფის დენდროლოგიური პარკი - წიწვოვნები
- ქვასაყდარა - ბუნების ძეგლი
- აჯამეთის ალკვეთილი (შესასვლელი ვარციხიდან)
- საირმე და მისი მინ. წყლები
- ზეკარის კურორტი თერმული წყლებით
- ზეკარის უღელტეხილი
- კაკასხიდი - ხიდი (?)
- ქერშავეთის ჩანჩქერები
- მხარეთმცოდნეობის მუზეუმი და მაიაკოვსკის სახლ-მუზეუმი ბაღდათში

ხონი

- მათხოჯის მონასტერი და ციხე
- ტობას მღვიმეოვანი
- კინჩხას ჩანჩქერი
- ოკაცეს კანიონი

სამტრედია

- ტელეფისის ნაციხარი სოფ. ტოლები
- დაბლაგომის ნამოსახლარი (არქეოლოგიური ძეგლი)
- კულაშის სინაგოგა
- ღანირის ხის ეკლესია

მარტვილი

- მარტვილის მონასტერი
- სალხინოს ბაღი
- თამაკონის ციხე
- აბედათის ციხე
- მოთენას მღვიმე
- სოფ. გოჭკადილი - ოფუცხოლე
- წაჩხურის ეკლესია
- ონიორეს ჩანჩქერი მდ. აბაშაზე
- ჯორწყუს მღვიმე
- სოფ. ბაღდის მღვიმეოვანი

საჩხერე

- სავანე - აკაკის სახლე-მუზეუმი
- სავანის წმ. გიორგის ტაძარი
- მოდიმნახეს ციხე
- სპეთის ტაძარი
- ქორეთის ტაძარი
- ჯრუჭი მონასტერი (მდგომარეობა არ ვიცი)
- ეხვევი (არ ვიცი ახალი მდგომარეობა)

ჭიათურა

- ჯრუჭის მღვიმე
- კაცხის სვეტი და ეკლესია
- მღვიმევი

ვანი

- ვანის ნაქალაქარი
- ჭყვიში - გალაქტიონის სახლ-მუზეუმი
- დიხაშხოს ქალები/გოგირდოვანი აუზები

ტყიბული

- მოწამეთა
- გელათი
- ტყიბულის წყალსაცავი
- მუხურას ჩანჩქერი
- მუხურის ციხე (არ ვიცი მდგომარეობა)
- ცუცხვათის მღვიმე
- ცხრაჯვარის მღვიმე
- საწირე - კურორტი, ქართული ჩაი და ქართული გიშერი
- მმუსის კანიონი ლეხიდარაზე

ქუთაისი

- ბაგრატი + უქიმერიონის ციხე
- მწვანეყვავილა
- ოქროს ჩარდახი
- მხარეთმცოდნეობის მუზეუმი
- სინაგოგა
- სათაფლიას მღვიმე

ხარაგაული

- უბისა
- ნუნისი
- ბორჯომ-ხარაგაულის ნაკრძალი
- ამაშუკეთში კოზმანის მთა და სალოცავი და მღვიმეები (ბორითის ტერიტორია)

ანოტაცია

ტურისტული მიზიდვის სენტრი

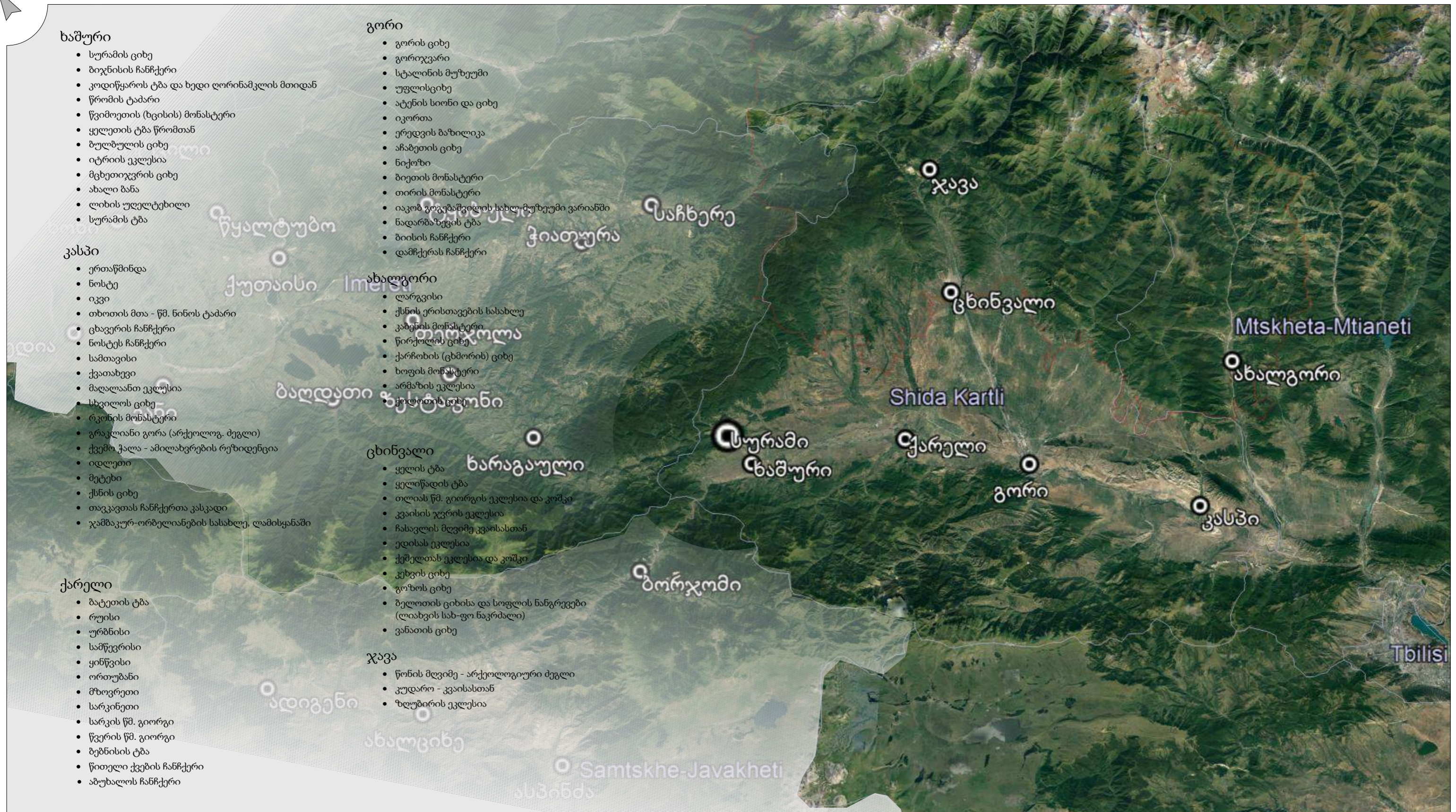
დაბა სურამის ბენეკალური გეგმის განვითარების

კონსეფსია

შპს ურბანისკა	აუზისა	საბლი	ხალონია
ორიპირი	მეაბ ზარდია		
პროექტის ავტორი	ირაკლი მუხომია		
არქიტექტორი	გიორგი მალაშვილი		
არქიტექტორი	გიორგი ბაიბუნი		
არქიტექტორი	დავით ბაბახია		

10.02.2020 ფორმატი A3

ხაშური

- სურამის ციხე
- ბიჯნისის ჩანჩქერი
- კოდიწყაროს ტბა და ხედი ღორინამკლის მთიდან
- წრომის ტაძარი
- წვიმოეთის (ხცისის) მონასტერი
- ყელეთის ტბა წრომთან
- ბულბულის ციხე
- იტრიის ეკლესია
- მცხეთიჯვრის ციხე
- ახალი ბანა
- ლიხის უღელტეხილი
- სურამის ტბა

კასპი

- ერთაწმინდა
- ნოსტე
- იკვი
- თხოთის მთა - წმ. ნინოს ტაძარი
- ცხავერის ჩანჩქერი
- ნოსტეს ჩანჩქერი
- სამთავისი
- ქვათახევი
- მაღალანთ ეკლესია
- სხვილოს ციხე
- რკონის მონასტერი
- გრაკლიანი გორა (არქეოლოგ. ძეგლი)
- ქვემო ჭალა - ამილახვრების რეზიდენცია
- იდლეუთი
- მეტეხი
- ქსნის ციხე
- თავკავეთას ჩანჩქერთა კასკადი
- ჯამბაკურ-ორბელიანების სასახლე, ლამისყანაში

ქარელი

- ბატეთის ტბა
- რუისი
- ურბნისი
- სამწევრისი
- ყინწყვისი
- ორთუბანი
- მხოვრეთი
- სარკინეთი
- სარკის წმ. გიორგი
- წვერის წმ. გიორგი
- ბეზნისის ტბა
- წითელი ქვების ჩანჩქერი
- აბუხალოს ჩანჩქერი

გორი

- გორის ციხე
- გორიჯვარი
- სტალინის მუზეუმი
- უფლისციხე
- ატენის სიონი და ციხე
- იკორთა
- ერედვის ბაზილიკა
- აჩაბეთის ციხე
- ნიქოზი
- ბიეთის მონასტერი
- თირის მონასტერი
- იაკობ გოგებავის სახლ-მუზეუმი ვარიანში
- ნადარბაზევის ტბა
- ბიისის ჩანჩქერი
- დამქერას ჩანჩქერი

ახალგორი

- ლარგვისი
- ქსნის ერისთავების სასახლე
- კაბენის მონასტერი
- წირქოლის ციხე
- ქარჩოხის (ცხორის) ციხე
- ხოფის მონასტერი
- არმაზის ეკლესია
- ქოლოთის ციხე

ცხინვალი

- ყელის ტბა
- ყელიწადის ტბა
- თლიას წმ. გიორგის ეკლესია და კოშკი
- კვაისის ჯვრის ეკლესია
- ჩასავლის მღვიმე კვაისასთან
- ედისას ეკლესია
- ქეშელთას ეკლესია და კოშკი
- კეხვის ციხე
- გოზოს ციხე
- ბელოთის ციხისა და სოფლის ნანგრევები (ლიახვის სახ-ფო ნაკრძალი)
- ვანათის ციხე

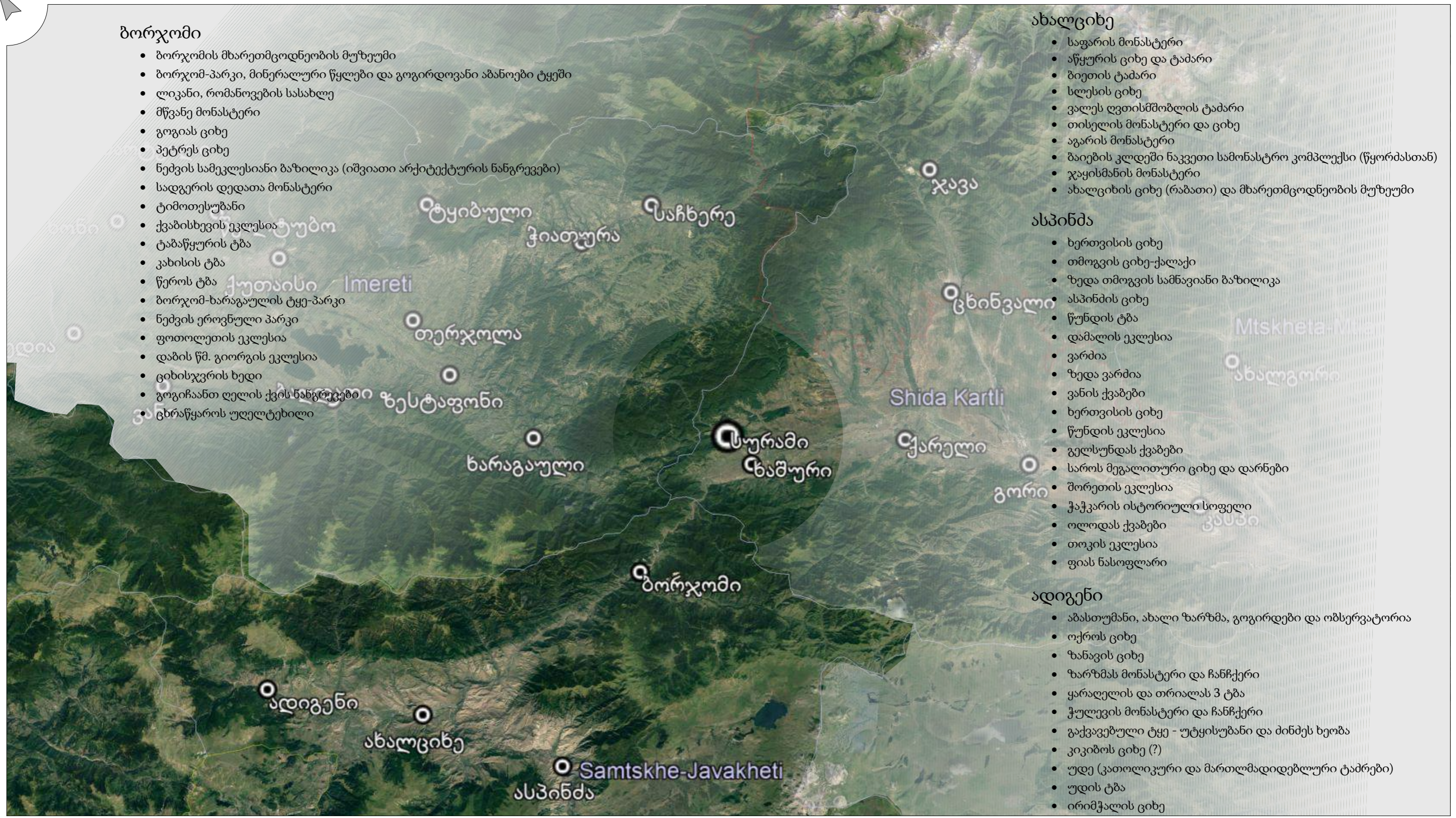
ჯავა

- წონის მღვიმე - არქეოლოგიური ძეგლი
- კუდარო - კვაისასთან
- ზღუბირის ეკლესია

ღაბა სურამის ბენეკალური გეგმის განვითარების კონსეფსია

აუზონია	საბალი	ხალხობა
ღრაბორი	ღაბა ზარღლა	
არობის აბორი	იკალი ზარღლა	
აკობავორი	ბორი მალღლა	
აკობავორი	ბორი ბაიბორი	
აკობავორი	ღაით ზარღლა	

10.02.2020 ფორმატი A3

ბორჯომი

- ბორჯომის მხარეთმცოდნეობის მუზეუმი
- ბორჯომ-პარკი, მინერალური წყლები და გოგირდოვანი აბანოები ტყეში
- ლიკანი, რომანოვების სასახლე
- მწვანე მონასტერი
- გოგიას ციხე
- პეტრეს ციხე
- ნემვის სამეკლესიანი ბაზილიკა (იშვიათი არქიტექტურის ნანგრევები)
- სადგერის დედათა მონასტერი
- ტიმოთესუბანი
- ქვაბისხევის ეკლესია
- ტაბაწყურის ტბა
- კახისის ტბა
- წეროს ტბა
- ბორჯომ-ხარაგაულის ტყე-პარკი
- ნემვის ეროვნული პარკი
- ფოთოლეთის ეკლესია
- დაბის წმ. გიორგის ეკლესია
- ციხისჯვრის ხედი
- გოგიჩანთ ღელის ქვის ნანგრევები
- ცხრაწყაროს უღელტეხილი

ახალციხე

- საფარის მონასტერი
- აწყურის ციხე და ტაძარი
- ბიეთის ტაძარი
- სლესის ციხე
- ვალეს დვთისმშობლის ტაძარი
- თისელის მონასტერი და ციხე
- აგარის მონასტერი
- ბაიების კლდეში ნაკვეთი სამონასტრო კომპლექსი (წყობამდელი)
- ჯაყისმანის მონასტერი
- ახალციხის ციხე (რაბათი) და მხარეთმცოდნეობის მუზეუმი

ასპინძა

- ხერთვისის ციხე
- თმოგვის ციხე-ქალაქი
- ზედა თმოგვის სამნავიანი ბაზილიკა
- ასპინძის ციხე
- წუნდის ტბა
- დამალის ეკლესია
- ვარძია
- ზედა ვარძია
- ვანის ქვაბები
- ხერთვისის ციხე
- წუნდის ეკლესია
- გელსუნდას ქვაბები
- საროს მეგალითური ციხე და დარნები
- შორეთის ეკლესია
- ჭაჭკარის ისტორიული სოფელი
- ოლოდას ქვაბები
- თოკის ეკლესია
- ფიას ნასოფლარი

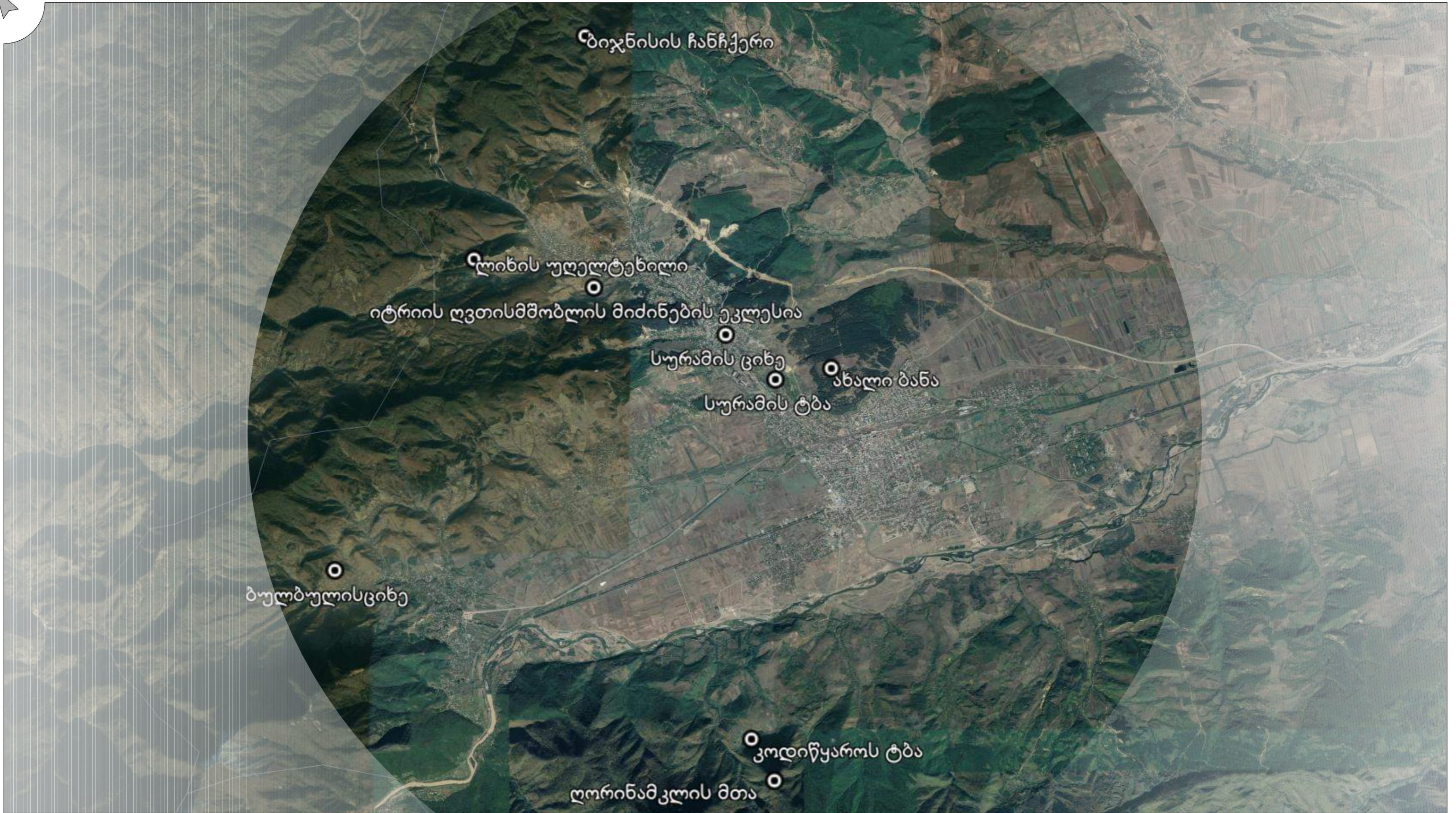
ადიგენი

- აბასთუმანი, ახალი ზარზმა, გოგირდები და ობსერვატორია
- ოქროს ციხე
- ზანავის ციხე
- ზარზმას მონასტერი და ჩანჩქერი
- ყარაღელის და თრიალას 3 ტბა
- ჭულევის მონასტერი და ჩანჩქერი
- გაქვავებული ტყე - უტყისუბანი და ძინძეს ხეობა
- კიკიბოს ციხე (?)
- უდე (კათოლიკური და მართლმადიდებლური ტაძრები)
- უდის ტბა
- ირიმჭალის ციხე

ღაბა სურამის
ბენეკალური გეგმის განვითარების
კონსეფსია

შპს ურბანისკა	აუზონა	საბლი	ხელშეწყობა
	მრეკატორი	ღაბა ბუკლუნა	
	პროექტის ავტორი	ირაკლი ბუკლუნა	
	არქიტექტორი	გიორგი მალაშვილი	
	არქიტექტორი	გიორგი პაიჭვილი	
	არქიტექტორი	დავით მახარია	

10.02.2020   ფორმატი A3

ანოტაცია

სურამიდან საფეხმავლო მანძილზე არსებული ტურისტული მიზიდვის ადგილი

დაბა სურამის მენეჯერული გეგმის განვითარების

კონსეფსია

შპს ურბანिका	აუზონა	საბალი	ხელშეწყობა
	მრეწველური	მეცნიერება	
	კომუნიკაციების	ინფორმაციის ტექნოლოგიები	
	კომუნიკაციების	საინჟინერო	
	კომუნიკაციების	საინჟინერო	
	კომუნიკაციების	საინჟინერო	

10.02.2020   ფორმატი A3

კურორტ სურამის ტურისტული განვითარების ხედვა

ლელა გიორგაძე

სურამის საკურორტო მახასიათებლები და ცენტრალური მდებარეობა საშუალებას იძლევა მრავალფეროვნად გამოვიყენოთ მისი პოტენციალი. სურამს გააჩნია პოტენციალი იქცეს ქვეყნის წამყვან კურორტად თავისი მრავალმხრივი განვითარების საშუალებებისა და მრავალწლიანი გამოცდილების გათვალისწინებით.

პერსპექტივაში სურამი განიხილება როგორც:

1. ზემოთა და ოჯახზე მორგებული სერვისების მქონე კურორტი, რომელიც მე-19 საუკუნიდან მასპინძლობს პატარებს და მათ ოჯახებს და მკურნალობს კლიმატურ-ბალნეოლოგიური პროფილით.

სურამის ბუნებრივი სამკურნალო ფაქტორებია დაბალი მთის ჰავა და სუსტად სულფიდური, ჰიდროკარბონატული, მაგნიუმთან-კალციუმთან მინერალური წყლები, საერთო მინერალიზაციით 0,6 გ/დმ3, 68 მგ/დმ3 კაჟმყავას შემცველობით.

მკურნალობის სახეობები: პასიური კლიმატოთერაპია და მინერალური წყლის აბაზანები.

ჩვენებები: გულ-სისხლს-მარღვა და რკინადეფიციტური ანემიის, სასუნთქი სისტემის, ნერვული სისტემის და ენდოკრინული პროფილის დაავადებების მკურნალობა-პროფილაქტიკა.

მინერალური წყლები: რკინის წყალი (სურამის ცენტრში), ღარიბაღელე (კაკალახევი), იტრიის თერმული წყალი (იტრია)...

2. სპორტული შეკრებებისა და ბანაკების ადგილი, თავისი მოხერხებული რელიეფით და ზომიერი ჰავით, რაც ხელსაყრელ გარემოს ქმნის სპორტულ-გამაჯანსაღებელი აქტივობებისთვის.

ზომიერი სირთულის რელიეფი, ზომიერი ჰავა, ეკოლოგიური გარემო და ტყის საფარი, ტრავმატოლოგიური და საკურორტო მკურნალობის დიდი გამოცდილება, ცენტრალური მდებარეობა და მარტივი წვდომის საშუალებები სპორტული ტურიზმის განვითარების კარგ საფუძველს იძლევა.

3. ტურისტული პლაცდარმი საერთაშორისო მოგზაურებისთვის, რომლებიც სურამში დამსთვეის შეძლებენ მოინახულონ ქვეყნის თითმის 1/3 აღმოსავლეთ, დასავლეთ თუ სამხრეთ საქართველოს მიმართულებით. აღსანიშნავია, რომ სურამის, როგორც ტურისტული პლაცდარმის ამოქმედებით ჩვენ ხელს შევეუწყობთ მთლიანად შიდა ქართლის ტურისტულ ამუშავებას, რადგან დედაქალაქიდან დასავლეთით ან სამხრეთით მიმართული

მარშრუტების შემთხვევაში მცირე დრო რჩება შიდა ქართლის ტურისტული ობიექტების მოსანახულებლად. ამ რეგიონში ამჟამად ტურისტულად დატვირთული მხოლოდ ორი ობიექტია - უფლისციხე და სტალინის მუზეუმი. როცა სურამი შეიქმნება ტურისტული პლაცდარმის ფუნქციებს, ტურები შენელდება და მეტი დროს დაეთმობა შიდა ქართლის სანახაობებს, შესაბამისად განვითარდება ინფრასტრუქტურა, მომსახურების სფეროები, რაც თავისთავად გულისხმობს დასაქმების საშუალების გაჩენას. აღსანიშნავია ცნობილი ფაქტი, რომ შიდა ქართლის თბილისთან სიახლოვის გამო მოსახლეობის ნაწილი დილით ჩადის დედაქალაქში სამუშაოდ, საღამოს კი ბრუნდება. ადგილზე სამსახურების შექმნა ხელს შეუწყობს დედაქალაქის განტვირთვასაც, რეგიონის განვითარებასაც და ადგილზე თანხის მობილიზებასაც.

4. ტურისტული კლასტერი - გულისხმობს სურამის თემში შემავალ სოფლებში სოფლის მეურნეობის კვლავ განვითარების წახალისებას, რაც, თავის მხრივ, განაპირობებს გარშემო არსებული სამეურნეო მიწის ნაკვეთების ამუშავებას და კურორტის უზრუნველყოფას ადგილობრივი ბიოპროდუქტით. ერთი მხრივ, ეს წაადგება ბავშვზე მორგებულ კურორტს, რომ პატარა დამსვენებლებმა თავიანთ ოჯახებთან ერთად მიირთვან ადგილობრივი ჯანსაღი პროდუქტი საკუთარი მომზადებით თუ საზ. კვების ადგილებში, მეორე მხრივ, სოფლის ტურიზმის განვითარება ერთ-ერთი საინტერესო და სახალისო აქტივობაა განსაკუთრებით პატარებისთვის, გარდა ამისა, სოფლის მეურნეობის პროდუქციის რეალიზაცია კურორტზე თუ სხვაგან დამატებით შემოსავალია ადგილობრივთათვის.

სურამში დასვენებისას ადამიანი შესაძლოა ჩაერთოს არაერთ საინტერესო აქტივობაში, რაც მას გაუღრმავებს ცოდნას, გაუმჯობესებს ჯანმრთელობას და ასევე, შეძლებს დასვენების პერიოდის სახალისოდ გატარებას. მომსახურებისა და აქტივობების შესახებ ინფორმაციის მისაღებად საჭირო იქნება ერთი მხრივ ვებ-პორტალის შექმნა, მეორე მხრივ სურამის ცენტრალურ ადგილას ტურისტული საინფორმაციო ცენტრის გაკეთება.

#

სურამიდან შესაძლებელია გაკეთდეს საექსკურსიო (ერთდღიანი) გასვლები ახლო და შორ მანძილებზე საქართველოს სამი მიმართულებით: აღმოსავლეთ, დასავლეთ და სამხრეთ რეგიონებში, ასევე მოეწყოს საექსკურსიო თუ საფეხმავლო გასვლები ახლო მანძილებზე.

#1სურამის შიგნით არსებული სანახაობები და მიმართულებები, რომლებიც საჭიროებენ კეთილმოწყობას:

- რკინის წყალი
- სურამის ციხე
- სინაგოგა
- წმ. გიორგის ეკლესია
- კვირაცხოვლობის ეკლესია
- ამაღლების დედათა მონასტერი
- იტრიის ღვთისმშობლის დედათა მონასტერი
- მიხეილ მურვანიშვილის საფლავი (ცნობილი მეტყვევ, სურამის ტყის გამმენებელი)

შპს ურბანისკა	აუზონა	საბლი	ხალხობა
მრეაბტორი	ბეაბ ბუღლუა		
პროექტის აბტორი	იკალ ბუღლუა		
აკომბატორი	ბიოკი ბალსაბ		
აკომბატორი	ბიოკი ბაიბილი		
აკომბატორი	დაიბ ბაბაბაია		

- ლესია უკრაინკას მუზეუმი და სკვერი
- ცენტრალური პარკი (ე.წ. კინოს პარკი)
- ღარიბაძე (მინერალური წყარო ტყის პირას, რომელიც სამკურნალოა კანისა და სახსრებისთვის, მცირე დებეტის გამო აქტიურად არ იხმარება, თუმცა შესაძლებელია იქვე, ღია ცის ქვეშ, მცირე გადახურული აბაზანის გაკეთება)
- ზინდისის ტყის პარკი
- ზაიანთხევის ტყის პარკი
- კეთილმოსაწყობია ზინდისისა და ზაიანთხევის დამაკავშირებელი სატყეო ბილიკი - სასეირნო ადგილი მსუბუქი დატვირთვისთვის (საბანაკე-საპიკნიკე ადგილები)
- კეთილმოსაწყობია ზინდისისა და იტრიის მონასტრის დამაკავშირებელი საფეხმავლო ბილიკი (საბანაკე-საპიკნიკე ადგილები)
- მოსანიშნი და კეთილმოსაწყობია სურამის ცენტრიდან ბიჯნისის (ტაბაკლდის) ჩანჩქერისკენ მიმავალი საფეხმავლო ბილიკი
- კეთილმოსაწყობია ტყის პარკი ნარვანის გადასახვევთან (სადაც ნაზუქებს ჰყიდიან)
- მოსანიშნი და კეთილმოსაწყობია საფეხმავლო და სატრანპორტო გზა რიკოთის უღელტეხილისკენ, ხოლო ადგილზე მოსაწყობია საკარვე და საპიკნიკე ადგილები
- კეთილმოსაწყობი და მოსანიშნია საფეხმავლო და სატრანპორტო გზა სურამიდან ნუნისისკენ (წიფადანაც და ქვიშხეთიდანაც)
- კეთილმოსაწყობია ტყე მუხებში (ზაიანთხევისა და ზინდისის შორის, საბავშვო ბაღთან)
- გასამართია გოგირდის თერმული წყარო ჩუმათელეთში
- კეთილმოსაწყობია ე.წ. ბულვარი რკინიგზის ადგილას, ე.წ. საზ. თავშეყრის, სასეირნო და გასართობი პარკი

ა) სურამის შიდა მოკლე ტური:

- სურამის ციხე
- წმ. გიორგის ეკლესია
- სინაგოგა
- რკინის წყალი
- ლესია უკრაინკას მუზეუმი
- ცენტრალური ბაღი (ფსიქიატრიულის ადგილას)

ბ) სურამიდან სანახავი ტურისტული ობიექტების (ერთდღიანი ექსკურსიებისთვის) სია

იხ. დანართი (გვ. 8)

#2 სურამში შესაქმნელი ინფრასტრუქტურა და სერვისები:

სპორტული ინფრასტრუქტურა:

- სავარჯიშო მოწყობილობები სტადიონებთან;

- ფეხბურთის, კალათბურთის, ფრენბურთის, რაგბის სტადიონები და ჩოგბურთის კორტების
- სატრენაჟორო დარბაზები

ეკო-თავგადასავლების ცენტრი:

- სკვერები და სასეირნო პარკები საბავშვო გასართობი ინფრასტრუქტურით
- თოკების ქალაქები
- სამომხილო კედლები სირთულეების მიხედვით
- ზიპ ლაინი
- თავლა საცხენოსნო ტურებისთვის

გამაჯანსაღებელი ცენტრ(ებ)ი:

- სანატორიუმ(ებ)ი
- სპა
- აუზი
- სამკურნალო - სარეაბილიტაციო ცენტრ(ებ)ი

სამედიცინო ცენტრები:

- პედიატრიული
- ტრავმატოლოგიური
- პოლიკლინიკა

კვება:

- რესტორნები და საზ. კვების ობიექტები (დღეს მხოლოდ „ოქროს ხელები“ ფუნქციონირებს)

აგრო-ბაზარი:

- ნატურალური პროდუქციის გაყიდვების ადგილი,
- ადგილობრივ მეწარმეთა და ხელოსანთა პროდუქციის გაყიდვების ცენტრი
- ნაზუქების ცენტრი

გასართობი ობიექტები:

- საბავშვო გასართობი და დაბადების დღის ცენტრები
- დღის (გასართობ-შემეცნებითი) ბანაკები სხვადასხვა ასაკისთვის
- საოჯახო გასართობი ცენტრები - სხვადასხვა ხელსაქმის მასტერკლასები და შემეცნებით-გასართობი აქტივობები

შპს ურბანისკა	აუზისა	საბაღი	ხელშეწყობა
მრეწველობა	მეცნიერება	მეცნიერება	
პროექტის ავტორი	ინჟინერი	ინჟინერი	
არქიტექტორი	გეოგრაფი	გეოგრაფი	
არქიტექტორი	გეოგრაფი	გეოგრაფი	
არქიტექტორი	გეოგრაფი	გეოგრაფი	

- აგრო-შემეცნებითი ცენტრები სოფლებში, მშ. შინაური ცხოველების ინტერაქტიული ზოოპარკი
- გასაახლებელი ან ახალი ასაშენებელი კინოს შენობა და სარეაბილიტაციაო კულტურის ცენტრი/თეატრი.
- არ არსებობს საშოპინგო სივრცე
- არც დისკოთეკა / ღამის გასართობი ცენტრ(ებ)ი

საგანმანათლებლო ცენტრი:

- საზოგადოებრივი სივრცე - ტრენინგ ცენტრები,
- საზ. შეკრების ადგილი,
- საკონფერენციო დარბაზები,
- ბიბლიოთეკა (დღეისათვის მხოლოდ მცირე ზომის და მოძველებული ბიბლიოთეკა ფუნქციონირებს),
- კომპიუტერული ცენტრი,
- სცენა ღია ცის ქვეშ დიდი ეკრანით (კინო ჩვენებისა თუ სხვადასხვა ტიპის ტელე ტრანსლაციებისთვის)

სურამის SWOT ანალიზი

Strength/სიძლიერე	Weakness/სისუსტე
<ul style="list-style-type: none"> • ცენტრალური მდებარეობა • მასპინძლობის ინდუსტრიაში ორსაუკუნოვანი გამოცდილება • საშუალო მთის კლიმატური ზონა, რაც რბილ ჰავას განაპირობებს. • ხანგრძლივი ტურისტული სეზონი 15 აპრილიდან (ნაძვის საგაზაფხულო დამტვერვიდან) სექტემბრის 20-მდე (ნაძვის საშემოდგომო დამტვერვამდე) • რამდენიმე მინერალური წყალი, რომელიც კლიმატურ კურორტს ბალნეოლოგიურ დატვირთვისაგ სძენს და განსაკუთრებით კარგია რკინადეფიციტური და ანემიის მქონე პაციენტებისთვის. • კლიმატი აუმჯობესებს სისხლის მიმოქცევას, იმუნურ, ცენტრალურ და პერიფერიულ ნერვულ სისტემას. • ეკოლოგიურიად სუფთა ადგილი გარშემორტყმული ნაწილობრივ შერეული და ძირითადად, წიწვოვანი ტყით • დიდი ისტორიული წარსულის მქონე კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლები • ზომიერად რთული რელიეფი, რაც სპორტული ვარჯიშებისთვის ხელსაყრელ პირობას ქმნის • სოფლის მეურნეობის გამოცდილება 	<ul style="list-style-type: none"> • გაუმართავი ინფრასტრუქტურა • დაუხვეწავი ტურისტული, სოციალური და სამედიცინო მომსახურება • გართობისა და შემეცნებითი აქტივობების ნაკლებობა • ადგილობრივი ბიო პროდუქციის წარმოების ნაკლებობა • დასატრენინგებელი მომსახურე პერსონალი • ღონისძიებათა ნაკლებობა • სპორტული ინფრასტრუქტურის ნაკლებობა- გაუმართავობა • მაღალი დონის სასტუმრო-სანატორიუმების ნაკლებობა • ენის ბარიერი მოსახლეობასა და მომსახურე პერსონალში • საკონფერენციო სივრცეების ნაკლებობა • საზ.კვების ობიექტთა ნაკლებობა • კეთილმოწყობილი სასეირნო სივრცეების ნაკლებობა • უფასო WiFi-ის არარსებობა • ტურისტული საინფორმაციო ცენტრის არარსებობა • ტყისა და მდინარის კალაპოტის დაბინძურება/ ნარჩენების მართვის გაუმართავი სისტემა

Opportunity/შესაძლებლობები	Threat/საფრთხე
<ul style="list-style-type: none"> • ცენტრალური კურორტის სტატუსის მოპოვება დასავლეთ, აღმოსავლეთ და სამხრეთ საქართველოს გზაშესაყარზე • ბავშვსა და ოჯახზე მორგებული პირველი კურორტის სტატუსის მიღება • სამედიცინო სერვისების გაუმჯობესება • სოფლის მეურნეობის აღდგენა თემში დამსვენებელთა ბიო პროდუქტებით მოსამარაგებლად • სპორტული მიმართულებით კურორტის დატვირთვა: სტადიონების კეთილმოწყობა, ტრავმატოლოგიური სამედიცინო მიმართულების გაძლიერება, სპორტული ღონისძიებების გამართვა... • სატრენინგო-საკონფერენციო მიმართულების გაძლიერება ე.წ. კორპორატიული გასვლებისთვის • ტურისტულ პლაცდარმად ქვეყნის პოტენციალი საერთაშორისო მოგზაურებისთვის • მაღალი დონის კვების ობიექტების შექმნა • მწვანე გარემოს/სივრცეების კეთილმოწყობა აქტიური დასვენების მსურველთათვის • ტურისტული საინფორმაციო ცენტრის შექმნა 	<ul style="list-style-type: none"> • ტყის დაავადებები • ტყის ხანძრები • წყლის დაშრობა და მიწის შლა მწვანე საფარის არაეგემაზომიერი ჭრის გამო

სოფლის მეურნეობის განვითარების პოტენციალი სურამის თემში:

კურკონები: ბალი, ალუბალი, ატამი, ალუჩა, ტყემალი, ვაშლი, მსხალი, ქლიავი, კომში, გარგარი, ღონღოში

კაკლოვნები: კაკალი, ნუში

ბოსტნეული: კომბოსტო, ხახვი, ნიორი, მწვანელი, სალათის ფოთლები, ლობიო, შაქრის ჭარხალი; სამხრეთ ნაწილში - პომიდორი. სტაფილო შესაძლებელია მოვიდეს ქვებისგან თავისუფალ ადგილას. კარტოფილი მოვა უკარბონატო ნიადაგზე, სადაც pH <7.5.

კენკროვნები: მაცყალი და ჟოლო, მარწყვი (ძირითადად სათბურებში)

ყურძნის ჯიშები: მწვანე ჯიშები - გორული მწვანე, კახური მწვანე; ციცქა, ცოლიკაური, ჩინური, რქაწითელი, საფერავი, ატენური...

მეყვავილეობა: სურამის ტერიტორიის კლიმატური და აგროეკოლოგიური მდგომარეობა იძლევა სხვადასხვა ტიპის ყვავილების წარმოების საშუალებას:

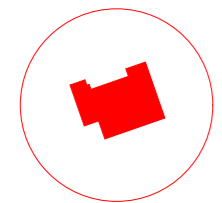
- ვარდი
- ერთწლიანი ყვავილოვანი მცენარეები.

ამ სფეროში ბიზნესის წარმატებისთვის საჭიროა სათბური ყვავილების სხვადასხვა ჯიშის ნერგებისა და ჩითილების საწარმოებლად.

შპს ურბანისკა	აპოლი	საბალი	ხალხობა
მენეჯერი	მარია მარია		
პროექტის ავტორი	ნინო მარია		
არქიტექტორი	გიორგი მარია		
არქიტექტორი	გიორგი მარია		
არქიტექტორი	დავით მარია		

ანოტაცია

ღირებული შენობა-ნაგებობა

სახასიათო შენობა-ნაგებობა

ღაზა სურამის
გენერალური გეგმის განვითარების
კონსეფსია

შპს ურბანიკა	აუზონა	სახლი	ხაზონა
	ღირებულებები	გაბა გუბუნი	
	პროექტის ავტორი	ირაკლი შალვა	
	არქიტექტორი	გიორგი მალაშვილი	
	არქიტექტორი	გიორგი ბაიბიძე	
	არქიტექტორი	დავით მამაძე	

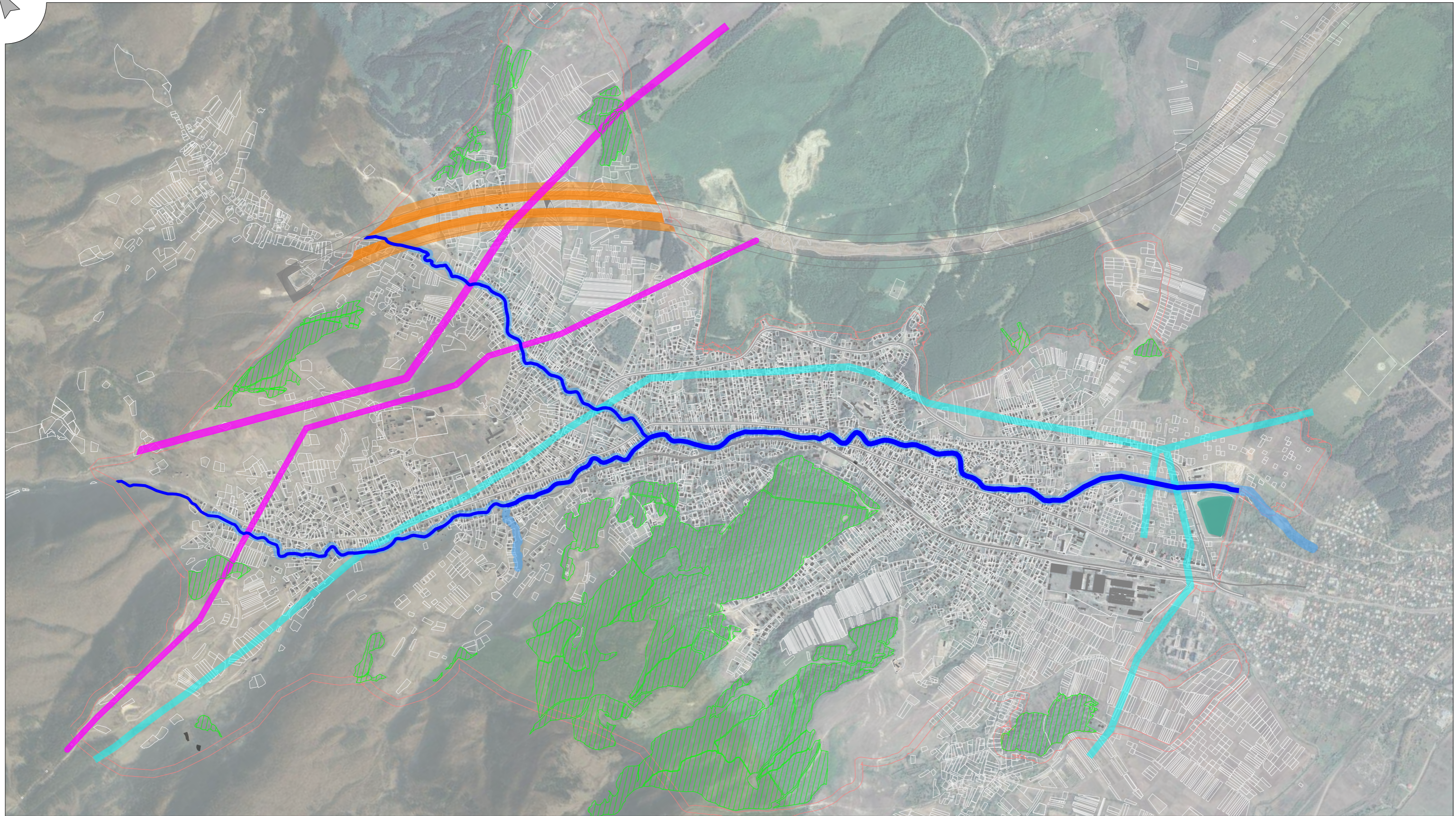
10.02.2020   ფურცელი A3

შეზღუდვები

LTD. URBANICA
შპს ურბანიკა

ანოტაცია	არსებული შენობა	საჯარო რეესტრში რეგისტრირებული სატყეო ფონდის მიწები	მაღალი ძაბვის 110კვ გადასვამი ხაზის შეზღუდვის ზონა (ფონა, ლისი, ტაჯარი)	დაბა სურამის მუნიციპალიტეტის განვითარების კონსეფსია																									
	მდინარე	მაღალი ძაბვის გადასვამი ხაზის შეზღუდვის ზონა (საქანერგო)	მდინარისა შეზღუდვის ზონა																										
სურამის საკრთქტო საზღვარი	ავტოგანის 100 და 50 მეტრიანი შეზღუდვის ზონები	ტბის შეზღუდვის ზონა	<table border="1"> <thead> <tr> <th>შპს ურბანისკა</th> <th>აუზონა</th> <th>საბალი</th> <th>ხელმძღვანელი</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td>მირიანაძე</td> <td>მარია შარვაშია</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>პროექტის ავტორი</td> <td>ნიკოლოზ შარვაშია</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>არქიტექტორი</td> <td>გიორგი მალაშვილი</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>არქიტექტორი</td> <td>გიორგი ბერიძე</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>არქიტექტორი</td> <td>დავით მახარაძე</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>			შპს ურბანისკა	აუზონა	საბალი	ხელმძღვანელი		მირიანაძე	მარია შარვაშია			პროექტის ავტორი	ნიკოლოზ შარვაშია			არქიტექტორი	გიორგი მალაშვილი			არქიტექტორი	გიორგი ბერიძე			არქიტექტორი	დავით მახარაძე	
შპს ურბანისკა	აუზონა	საბალი				ხელმძღვანელი																							
	მირიანაძე	მარია შარვაშია																											
	პროექტის ავტორი	ნიკოლოზ შარვაშია																											
	არქიტექტორი	გიორგი მალაშვილი																											
	არქიტექტორი	გიორგი ბერიძე																											
	არქიტექტორი	დავით მახარაძე																											
არსებული საკანონმდებლო ნაკვეთები				10.02.2020	ფორმატი A3																								

ანოტაცია

მდინარის წყალდაცვითი ზონი

მდინარის მდგრადი კალაპოტი

საქართველოს კანონი წყლის შესახებ

- მუხლი 20. მდინარის წყალდაცვითი ზონი
1. მდინარის წყალდაცვითი ზონად მიჩნეულია მისი მიმდებარე ტერიტორია, რომელშიც მყარდება საეკოლოგიური რეჟიმი წყლის რესურსების გაზიარების, დანაგვიანების, მოლამებისა და დამრეტისაგან დასაცავად.
  2. წყალდაცვითი ზონაში შეიძლება შეტანილ იქნეს მდინარის მშრალი კალაპოტი, მისი მიმდებარე ტერასები, შემაღლებული და ციკაბოფერობიანი ბუნებრივი ნაპირები, აგრეთვე ხევები, რომლებიც უშუალოდ ემთხვევა მდინარის ნაპირებს.
  3. მდინარის წყალდაცვითი ზონის სიგანე აითვლება მდინარის კალაპოტის კიდიდან ორივე მხარეს მეტრებში შემდეგი წესით:
    - ა) 25 კილომეტრამდე სიგრძის მდინარისათვის – 10 მეტრი;
    - ბ) 50 კილომეტრამდე სიგრძის მდინარისათვის – 20 მეტრი;
    - გ) 75 კილომეტრამდე სიგრძის მდინარისათვის – 30 მეტრი;
    - დ) 75 კილომეტრზე მეტი სიგრძის მდინარისათვის – 50 მეტრი.
  4. ამ ზონის ფარგლებში აკრძალულია:
    - ა) შექნელობა ან მოქმედი საწარმოების გაფართოება და რეკონსტრუქცია, გარდა კანონით პირდაპირ დადგენილი შემთხვევებისა;
    - ბ) საპაერო დაფრქვევის გზით მრავალწლოვანი ნარგავების, ნათესი კულტურებისა და ტყის საფარგულების შეწამლა შხამქიმიკატებით;
    - გ) მინერალური სასუქებისა და შხამქიმიკატების, აგრეთვე საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული ნებისმიერი სახის ნარჩენების შენახვა, დაგროვება და განთავსება.
  5. წყალდაცვითი ზონაში განლაგებული ჰიდროტექნიკური ნაგებობანი, როგორც წესი, უნდა აღიჭურვონ სათანადო ტექნიკური საშუალებებით, რათა მთლიანად გამოირიცხოს მდინარის გაზიარებისა და დანაგვიანების შესაძლებლობა.

დავა სურამის
გენერალური გეგმის განვითარების
კონსეფსია

შპს ურბანიკა	საბალო	ხალხი
მენეჯერი	მედი მენეჯერი	
პროექტის ავტორი	ირაკლი მუხომანი	
პროექტის მენეჯერი	გიორგი მალაშვილი	
პროექტის მენეჯერი	გიორგი მალაშვილი	
პროექტის მენეჯერი	დავით მალაშვილი	

10.02.2020 ფორმატი A3

მდინარე სურამულას და მისი ძირითადი შენაკადის მოკლე ჰიდროგრაფიული დახასიათება

მდინარე სურამულა (სათავეებში ჩუმათელეთი) სათავეს იღებს სურამის ქედის აღმოსავლეთ ფერდობზე 1270 მეტრის სიმაღლეზე არსებული წყაროდან და მდ. დასავლეთ ფრონესთან შეერთების შემდეგ ერთვის მდ. მტკვარს მარცხენა მხრიდან სოფ. დოღლაურთან. მდინარის სიგრძე 42 კმ, საერთო ვარდნა 578 მ, საშუალო ქანობი 13,5 %, წყალშემკრები აუზის ფართობი 719 კმ², აუზის საშუალო სიმაღლე კი 930 მეტრია.

სოფელ სურამამდე მდინარის სიგრძე 7,70 კმ, საერთო ვარდნა 462 მ, საშუალო ქანობი 60,0 %, წყალშემკრები აუზის ფართობი კი 14,5 კმ²-ია.სოფელ სურამის აღმოსავლეთ დაბოლოებამდე მდინარის სიგრძე 13,3 კმ, საერთო ვარდნა 560 მ, საშუალო ქანობი 42,0 %, წყალშემკრები აუზის ფართობი კი 52,0 კმ²-ია.

მდინარის წყალშემკრები აუზი ასიმეტრიული ფორმისაა, ვინაიდან მდინარეს ძირითადი შენაკადები ერთვის მარცხენა მხრიდან. სოფელ სურამის ტერიტორიაზე მდინარეს მარცხენა მხრიდან ერთვის ერთ-ერთი ძირითადი შენაკადი შუკლელე (ბიჯნისი), რომლის ჰიდროგრაფიული დახასიათება მოცემულია ქვემოთ. სხვა მარცხენა შენაკადებიდან გამოირჩევა ტილიანა (17 კმ), ჭერათხევი (27 კმ) და დასავლეთ ფრონე (38 კმ). მარჯვენა მხრიდან მდინარეს ერთვის მხოლოდ ერთი დიდი შენაკადი მდ. შოლა (სიგრძით 18 კმ). აღნიშნული შენაკადები მდინარეს ერთვის სოფ. სურამის ქვემოთ. სულ მდ. სურამულას ერთვის სხვადასხვა რიგის 167 შენაკადი ჯამური სიგრძით 525 კმ.

მდინარის აუზის ზედა ზონა, სოფ. სურამამდე, მდებარეობს ლიხის ქედის აღმოსავლეთ ფერდობზე, აუზის შუა და ქვედა ზონა კი შიდა ქართლის ვაკეზე, მდ. მტკვრის მარცხენა ტერასაზე. დასავლეთიდან მას ესაზღვრება მდ. ძირულას აუზი, ჩრდილო-აღმოსავლეთიდან მდ. აღმოსავლეთ ფრონეს აუზი, ხოლო სამხრეთიდან მდ. მტკვრის ხეობა. გეომორფოლოგიური თვალსაზრისით აუზში გამოიყოფა მთის, წინამთის და დაბლობის ზონები. მთიანი ზონა, რომელიც მოიცავს სურამის ქედის აღმოსავლეთ ფერდობებს 1300-დან 1200 მეტრამდე, ძლიერ დანაწევრებულია შენაკადების და მცირე ხეობების ღრმად ჩაჭრილი ხეობებით. მთიანი ზონა 3-5 კმ-ის შემდეგ გადადის მთისწინა წონაში, რომლის სიმაღლეები 850 მეტრს არ აღემატება. მთისწინა ზონა შედარებით გლევი მოხაზულობებით გამოირჩევა.

მთიანი ზონის გეოლოგიურ აგებულებაში მონაწილეობას იღებენ პორფირიტები, კირქვები, ქვიშაქვები და მერგელები. ძირითადი ქანები გადაფარულია თიხნარი შემადგენლობის ყავისფერი ნიადაგებით. მთიანი ზონა თითქმის მთლიანად დაფარულია ხშირი ფოთლოვანი ტყით, რომელიც ქვემოთ იცვლება ქვეტყით და ბუჩქნარით. დაბლობი ზონა, სოფ. სურამის ქვემოთ, თითქმის მთლიანად ათვისებულია სასოფლო-სამეურნეო კულტურებით. ქალაქ ხაშურამდე მდინარის აუზის დაახლოებით 80% დაფარულია ტყით.

მდინარის ხეობა სათავიდან სოფ. ჩუმათელეთამდე V-ს ფორმისაა, ქვემოთ კ. ხაშურამდე კი ტრაპეციული ფორმის. მდინარეს ჭალა გააჩნია სოფ. იტრიადან შესართავამდე. ჭალის ნაპირები დაბალია და დაფარულია ბალახეულით. წყალდიდობებისა და წყალმოვარდნების პერიოდში ჭალა იტბორება 0,5–1,0 მეტრის სიმაღლის წყლის ფენით.

მდინარე საზრდოობს თოვლის, წვიმისა და გრუნტის წყლებით. მისი წყლიანობის რეჟიმი ხასიათდება თოვლის დნობით გამოწვეული გაზაფხულის წყალდიდობით, წვიმებით გამოწვეული შემოდგომის წყალმოვარდნებით და ზაფხულისა და ზამთრის არამდგრადი წყალმცირებით. გაზაფხულზე ჩამოედინება წლიური ჩამონადენის 64,7%, ზაფხულში 3,1%, შემოდგომაზე 16,2% და ზამთარში 16,0%. მდინარეზე ყინულოვანი მოვლენები წინაპირებისა და თოშის სახით აღინიშნება დეკემბრიდან თებერვლის ჩათვლით.

მდინარე გამოიყენებოდა სარწყავად.

სოფელ სურამის ფარგლებში, მდ. სურამულას ყველაზე დიდი შენაკადია შუკლელე (შუალელე, ბიჯნისი), რომელიც სათავეს იღებს ლიხის ქედის მთა ვლის ჯვრის (1316,2 მ) სამხრეთ ფერდობზე 1280 მეტრის სიმაღლეზე და ერთვის მდ. სურამულას მარცხენა მხრიდან სოფ. იტრიას ტერიტორიაზე. მდინარის სიგრძე სათავიდან შესართავამდე 10,4 კმ, საერთო ვარდნა 538 მეტრი, საშუალო ქანობი 51,0%, წყალშემკრები აუზის ფართობი კი 20,4 კმ²-ია.

მდინარის ასიმეტრიული ფორმის აუზი მდებარეობს ლიხის ქედის აღმოსავლეთ ფერდობზე. მის გეოლოგიურ აგებულებაში მონაწილეობას იღებენ ვულკანური წარმოშობის გრანიტები, გნეისები, ბაზალტები და ანდეზიტები. ძირითადი ქანები გადაფარულია მთა-მდელოს შავმიწისებრი ნიადაგებით. სათავიდან სოფ. ბიჯნისამდე აუზი დაფარულია ხშირი ფოთლოვანი ტყით, რომელიც ქვემოთ იცვლება ქვეტყით. აუზის დაახლოებით 90% ტყიანია.

მდინარის ხეობა სათავიდან სოფ. ბიჯნისამდე V-ს ფორმისაა, ქვემოთ კი ტრაპეციულ ფორმას იძენს. ხეობის ფერდობები დამრეცია და ერწყმინ მიმდებარე ქედების კალთებს. მდინარეს ტერასები არ გააჩნია, ჭალა გვხვდება მხოლოდ სოფ. ბიჯნისიდან სოფ. ბუღაურამდე. ალუვიური ჭალა წყალმოვარდნების პერიოდში იფარება 1,0-1,3 მეტრის სიმაღლის წყლის ფენით.

მდინარე საზრდოობს თოვლის, წვიმისა და გრუნტის წყლებით. მისი წყლიანობის რეჟიმი ხასიათდება თოვლის დნობით გამოწვეული გაზაფხულის წყალდიდობით, წვიმებით გამოწვეული შემოდგომის წყალმოვარდნებით, ზფხულის შედარებით მდგრადი და ზამთრის არამდგრადი წყალმცირებით. აღსანიშნავია, რომ შემოდგომის წვიმებით გამოწვეული წყალმოვარდნის დონეები ხშირად აღემატება გაზაფხულის წყალდიდობის დონეებს.

მდინარე შუკ-ლელე გამოიყენება სოფ.სურამის წყალმომარაგებისა და სოფლის წისკვილების სამუშაოდ.

კლიმატი

სოფელი სურამი მდებარეობს შიდა ქართლის რეგიონის დასავლეთ ნაწილში, სადაც გაბატონებულია ზომიერად ნოტიო ჰავა ზომიერად ცივი ზამთრით და ხანგრძლივი თბილი ზაფხულით ნალექების ორი მინიმუმით წელიწადში. გაბატონებული კლიმატური პირობების ჩამოყალიბებას განაპირობებს ტერიტორიის ოროგრაფიული პირობები და მნიშვნელოვანი დაცილება შავი ზღვიდან.

აღნიშნული ტერიტორიის კლიმატური დახასიათება შედგენილია უშუალოდ ტერიტორიაზე და მის სიახლოვეს არსებული მეტეოროლოგიური სადგურებისა და საგუშაგოების მრავალწლიური დაკვირვების მონაცემების საფუძველზე.

აღნიშნული მეტეოროლოგიური სადგურების მონაცემებით, აქ მზის ნათების ხანგრძლივობა მთელი წლის განმავლობაში მაღალია და მისი საშუალო წლიური სიდიდე 2300 საათს აღემატება. ჯამობრივი რადიაციაც, რომლის სიდიდე 120-130 კკალ/სმ²-ს შორის მერყეობს, საკმაოდ მაღალია, ხოლო რადიაციული ბალანსის წლიური მანევრებული 50 კკალ/სმ²-ს შეადგენს.

მზის რადიაციასთან უშუალო კავშირშია კლიმატური პირობების მაფორმირებელი ერთ-ერთი ძირითადი ფაქტორი – ჰაერის ტემპერატურა, რომლის საშუალო თვიური, წლიური და ექსტრემალური მნიშვნელობები, აღნიშნულ ტერიტორიაზე და მის სიახლოვეს არსებული მეტეოროლოგიური სადგურებისა და საგუშაგოების მრავალწლიური დაკვირვების მონაცემების მიხედვით, მოცემულია №1 ცხრილში.

ჰაერის ტემპერატურის საშუალო თვიური, წლიური და ექსტრემალური სიდიდეები t°C

<p>ლაპა სურამის გენერალური გეგმის განვითარების კონსეფსია</p>			
შპს ურბანიკა	აუზისა	საბალო	ხალხობა
	ორკაბორი	მეხა მარულა	
	პრობის აბორი	იკალი მარულა	
	აკობაბორი	ბორბი მარულა	
	აკობაბორი	ბორბი მარულა	
აკობაბორი	ბორბი მარულა		
10.02.2020		ფორმატი A3	

ცხრილი №1

მეტსადგური	t°C	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	წელი
ხაშური	საშუალო	-19	-0.8	3.5	9.0	14.3	17.6	20.5	20.7	16.7	11.3	5.2	0.3	9.7
	აბს.მაქს	15	19	27	31	33	35	37	37	35	32	25	20	37
	აბს.მინ.	-29	-26	-21	-10	-3	2	4	4	-4	-9	-21	-25	-29
სურამი	საშუალო	-0.9	-0.5	3.4	8.5	14.3	17.3	20.2	20.2	16.5	10.9	5.1	0.5	9.6
	აბს.მაქს.	14	17	25	29	33	35	36	37	35	30	24	19	37
	აბს.მინ.	-27	-23	-19	-8	-4	3	4	4	-4	-8	-18	-23	-27
რიკოთის უღელტეხ.	საშუალო	-2.4	-2.0	1.8	6.5	11.7	15.3	18.3	14.7	9.7	3.9	-0.2	8.0	
	აბს.მაქს.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
მთა-საბუეთი	საშუალო	-3.9	-3.3	-0.1	4.9	10.0	13.2	15.6	16.2	12.7	8.3	2.9	-1.2	6.3
	აბს.მაქს.	12	14	20	25	25	29	32	31	31	26	22	16	32
	აბს.მინ.	-27	-24	-19	-10	-5	2	3	3	-4	-9	-19	-23	-27

როგორც წარმოდგენილი №1 ცხრილიდან ჩანს, რაიონში ყველაზე ცხელი თვეებია ივლისი და აგვისტო, ხოლო ყველაზე ცივი – იანვარი და დეკემბერი.

რაიონში წაყინვები, ანუ საშუალო დღე-ღამური დადებითი ტემპერატურების ფონზე ჰაერის გაცივება 0°C-ზე ქვემოთ, საშუალოდ იწყება ოქტომბერში და მთავრდება აპრილში.

წაყინვების დაწყებისა და დასრულების თარიღები, ასევე უყინვო პერიოდის ხანგრძლივობა დღეებში, იმავე მეტსადგურებისა და საგუშაგოების მრავალწლიური დაკვირვების მონაცემების მიხედვით, მოცემულია №2 ცხრილში.

წაყინვების დაწყებისა და დასრულების თარიღები და უყინვო პერიოდის ხანგრძლივობა დღეებში

ცხრილი №2

მეტ-სადგური	წაყინვების თარიღი						უყინვო პერიოდი დღეებში		
	დასაწყისი			დასასრული			საშუალო	უმცირესი	უდიდესი
	საშუალო	ნაადრევი	გვიანი	საშუალო	ნაადრევი	გვიანი			
ხაშური	27.X	-	-	15.IV	-	-	194	-	-
სურამი	28.X	-	-	15.IV	-	-	195	-	-
რიკოთი	23.X	-	-	24.IV	-	-	181	-	-
მთა-საბუეთი	25.X	25.IX	29.XI.	25.IV	31.III.	27.V.	182	149	211

ნიადაგის ზედაპირის ტემპერატურა, რომელიც დამოკიდებულია ნიადაგის ტიპზე, მის მექანიკურ შემადგენლობაზე, სინოტივეზე, მის დაცულობაზე მცენარეული საფარით ზაფხულში და თოვლის საფარის სიმაღლეზე ზამთარში, ითვალისწინებს ნიადაგის ზედაპირის რამდენიმე მმ-იანი სისქის ტემპერატურას. მისი მანვენებლები მჭიდრო კავშირშია ჰაერის ტემპერატურის სიდიდებთან. ამასთან, მისი საშუალო წლიური მანვენებელი, საკვლევ ტერიტორიაზე, 2⁰-ზე მეტად აღემატება ჰაერის ტემპერატურის საშუალო წლიურ სიდიდეს.

ნიადაგის ზედაპირის საშუალო თვიური, წლიური, საშუალო მაქსიმალური და საშუალო მინიმალური მნიშვნელობები, ხაშურისა და მთა-საბუეთის მეტსადგურების მრავალწლიური დაკვირვების მონაცემების მიხედვით, მოცემულია №3 ცხრილში.

ნიადაგის ზედაპირის საშუალო თვიური, წლიური, საშუალო მაქსიმალური და საშუალო მინიმალური ტემპერატურები t°C

ცხრილი №3

მეტსადგური	ტემპერატურა	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	წელი
ხაშური	საშუალო	-2	-1	4	11	18	23	27	26	20	12	5	-1	12
	საშ.მაქსიმუმი	5	7	17	30	39	44	48	48	40	28	16	7	27
	საშ.მინიმუმი	-7	-6	-2	2	7	11	14	14	10	4	-1	-5	3
მთა-საბუეთი	საშუალო	-5	-5	-1	5	12	16	19	19	14	9	2	-3	7
	საშ.მაქსიმუმი	-2	-1	3	16	27	32	36	36	28	19	9	2	17
	საშ.მინიმუმი	-8	-8	-5	0	5	8	12	12	8	3	-2	-6	2

ნიადაგის ზედაპირის წაყინვების დაწყებისა და დასრულების საშუალო თარიღები, ასევე უყინვო პერიოდის ხანგრძლივობა დღეებში, იმავე მეტსადგურების მრავალწლიური დაკვირვების მონაცემების მიხედვით, მოცემულია №4 ცხრილში.

წაყინვების დაწყებისა და დასრულების საშუალო თარიღები და უყინვო პერიოდის ხანგრძლივობა დღეებში

ცხრილი №4

მეტსადგური	წაყინვის საშუალო თარიღი		უყინვო პერიოდის ხანგრძლივობა დღეებში
	პირველი შემოდგომაზე	საბოლოო გაზაფხულზე	
ხაშური	7.X	5.V	154
მთა-საბუეთი	12.X	10.V	154

ატმოსფერული ნალექები, რომლებიც წარმოადგენენ რაიონის კლიმატური და ჰიდროლოგიური რეჟიმის მაფორმირებელ ერთ-ერთ ძირითად ელემენტს, საკვლევ ტერიტორიაზე არც თუ დიდი რაოდენობით მოდის. საკვლევ ტერიტორიაზე მოსული ატმოსფერული ნალექების წლიური ჯამი მერყეობს 644 მმ-დან 1441 მმ-მდე. ამასთან, ნალექების წლიური მსვლელობა ხასიათდება ორი მაქსიმუმით ორი მინიმუმით.

ატმოსფერული ნალექების საშუალო თვიური რაოდენობა და წლიური ჯამი, იმავე მეტსადგურების მრავალწლიური დაკვირვების მონაცემების მიხედვით, მოცემულია №5 ცხრილში.

ნალექების საშუალო თვიური რაოდენობა და წლიური ჯამი მმ-ში

ცხრილი №5

მეტსადგური	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	წელი
ხაშური	47	48	47	58	87	70	49	38	48	53	50	49	644
სურამი	54	58	56	68	86	107	60	47	59	66	62	58	781
რიკოთი	150	134	122	108	117	124	91	81	91	135	144	144	1441
მთა-საბუეთი	115	102	94	83	89	95	69	62	69	103	110	110	1101

ნალექების დღე-ღამური მაქსიმალური რაოდენობა დადგენილია ხაშურისა და მთა-საბუეთის მეტეოროლოგიური სადგურების 50 წლიანი (1961-2010 წწ) დაკვირვების მონაცემების მიხედვით. გარემოს ეროვნული სააგენტოდან მიღებული ინფორმაციის თანახმად, 50 წლიანი დაკვირვების მონაცემების მიხედვით, ხაშურის მ/სადგურზე ნალექების დღე-ღამური მაქსიმუმის 1%-იანი სიდიდე 72,7 მმ-ს, ხოლო მთა-საბუეთზე 97,9 მმ-ს შეადგენს. აღნიშნული მეტეოროლოგიური სადგურების სიმაღლეებსა (მ/ს ხაშურის ▼690 მ, მ/ს მთა-საბუეთის ▼1242 მ) და ნალექების 1%-იანი უზრუნველყოფის დღე-ღამური მაქსიმუმების წრფივი დამოკიდებულებიდან დადგენილია დაბა სურამში ნალექების დღე-ღამური მაქსიმუმის 1%-იანი სიდიდე, რაც დაახლოებით 82,0 მმ-ს შეადგენს.

ჰაერის სინოტივე ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი კლიმატური ელემენტია. მას უმთავრესად სამი სიდიდით ახასიათებენ, ესენია: წყლის ორთქლის დრეკადობა ანუ აბსოლუტური სინოტივე, შეფარდებითი სინოტივე და სინოტივის დეფიციტი. პირველი

შპს ურბანიკა	აპოლიტა	საბოლოო	ხელმოწერა
მერი	მერაბ შარვაშიანი		
პროექტის ავტორი	ნიკალოზ შარვაშიანი		
პროექტის შემამუშავებელი	გიორგი შარვაშიანი		
პროექტის შემამუშავებელი	გიორგი შარვაშიანი		
პროექტის შემამუშავებელი	დავით შარვაშიანი		

მეთოდით. აღნიშნული მეთოდი კარგად აპრობირებულია საქართველოს პირობებში და პრაქტიკული გამოცდილებიდან გამომდინარე აკამყოფილებს თანამედროვე მოთხოვნებს.

„კავკასიის პირობებში მდინარეთა მაქსიმალური ჩამონადენის საანგარიშო ტექნიკურ მითითებაში“ მოცემული მეთოდის თანახმად, წყლის მაქსიმალური ხარჯების სიდიდეები იმ მდინარეებზე, რომელთა წყალშემკრები აუზის ფართობი არ აღემატება 400 კმ²-ს, იანგარიშება ფორმულით, რომელსაც შემდეგი სახე გააჩნია

$$Q = R \cdot \left[\frac{F^{2/3} \cdot K^{1,35} \cdot \tau^{0,38} \cdot \bar{i}^{0,125}}{(L+10)^{0,44}} \right] \cdot \Pi \cdot \lambda \cdot \delta \text{ მ}^3/\text{წმ}$$

სადაც R – რაიონული პარამეტრია. მისი მნიშვნელობა აღმოსავლეთ საქართველოს პირობებში მიღებულია 1,15-ის ტოლი;

F – წყალშემკრები აუზის ფართობია საანგარიშო კვეთში კმ²-ში;

K – რაიონის კლიმატური კოეფიციენტი, რომლის მნიშვნელობა აიღება სპეციალური რუკიდან და ჩვენ შემთხვევაში ტოლია 4-ის;

τ – განმეორებადობა წლებში;

$\bar{i}$ – მდინარის კალაპოტის გაწონასწორებული ქანობია ერთეულებში ორ საანგარიშო კვეთს შორის;

L – მდინარის სიგრძეა კმ-ში;

Π – მდინარის წყალშემკრები აუზში არსებული ნიადაგის საფარველის მახასიათებელი კოეფიციენტი. მისი მნიშვნელობა აიღება სპეციალური რუკიდან და შესაბამისი ცხრილიდან და ჩვენ შემთხვევაში მიღებულია 1,0-ის ტოლი;

λ – აუზის ტყიანობის კოეფიციენტი, რომლის სიდიდე იანგარიშება გამოსახულებით

$$\lambda = \frac{1}{1 + 0,2 \cdot \frac{F_t}{F}}$$

აქ F_t – აუზის ტყით დაფარული ფართობია %-ში;

δ – აუზის ფორმის კოეფიციენტი. მისი მნიშვნელობა მიიღება გამოსახულებით

$$\delta = 0,25 \cdot \frac{B_{max}}{B_{sas}} + 0,75$$

სადაც B_{max} – აუზის მაქსიმალური სიგანეა კმ-ში;

B_{sas} – აუზის საშუალო სიგანეა კმ-ში. მისი მნიშვნელობა მიიღება

დამოკიდებულებით $B_{sas} = \frac{F}{L}$;

წყლის მაქსიმალური ხარჯების გარდა, მდ. სურამულაზე და შუკელეზე, დამკვეთის მოთხოვნით დადგენილია მდინარეთა მდგრადი კალაპოტის სიგანეები. მდინარეთა მდგრადი კალაპოტის სიგანე საანგარიშო კვეთებს შორის დადგენილია მეთოდით, რომელიც მოცემულია „მთის მდინარეების ალუვიურ კალაპოტებში ჰიდროტექნიკური ნაგებობების პროექტირებისას მდგრადი კალაპოტის საანგარიშო ტექნიკურ მითითებაში“.

აღნიშნული მეთოდის თანახმად მდინარეთა მდგრადი კალაპოტის სიგანე იანგარიშება გამოსახულებით

$$B = A \cdot \frac{Q_{p\%}^{0,5}}{i^{0,2}} \text{ მ}$$

სადაც B – მდგრადი კალაპოტის სიგანეა მ-ში;

A – განზომილებითი კოეფიციენტი, რომლის სიდიდე მერყეობს 0,9-დან 1,1-მდე. ჩვენ შემთხვევაში მისი სიდიდე აღებულია 1,1-ის ტოლი;

$Q_{p\%}$ – საანგარიშო უზრუნველყოფის (1%-იანი უზრუნველყოფის ანუ 100 წლიანი განმეორებადობის) წყლის მაქსიმალური ხარჯია მ³/წმ-ში;

i – ნაკადის ჰიდრაულიკური ქანობია ორ საანგარიშო კვეთს შორის.

სოფელ სურამის ტერიტორიაზე მდ. სურამულას და შუკელეს საანგარიშო კვეთებში წყლის მაქსიმალური ხარჯების დასადგენად საჭირო მორფომეტრიული ელემენტების მნიშვნელობები, დადგენილი 1:25000 მასშტაბის ტოპოგრაფიული რუკის მიხედვით, ასევე ზემოთ მოყვანილი ფორმულით გაანგარიშებული 100 წლიანი, 50 წლიანი, 20 წლიანი და 10 წლიანი განმეორებადობის წყლის მაქსიმალური ხარჯების სიდიდეები და მდგრადი კალაპოტის სიგანეები, მოცემულია №11 ცხრილში.

მდინარე სურამულასა და შუკელეს მაქსიმალური ხარჯები და მდგრადი კალაპოტის სიგანეები

ცხრილი №11

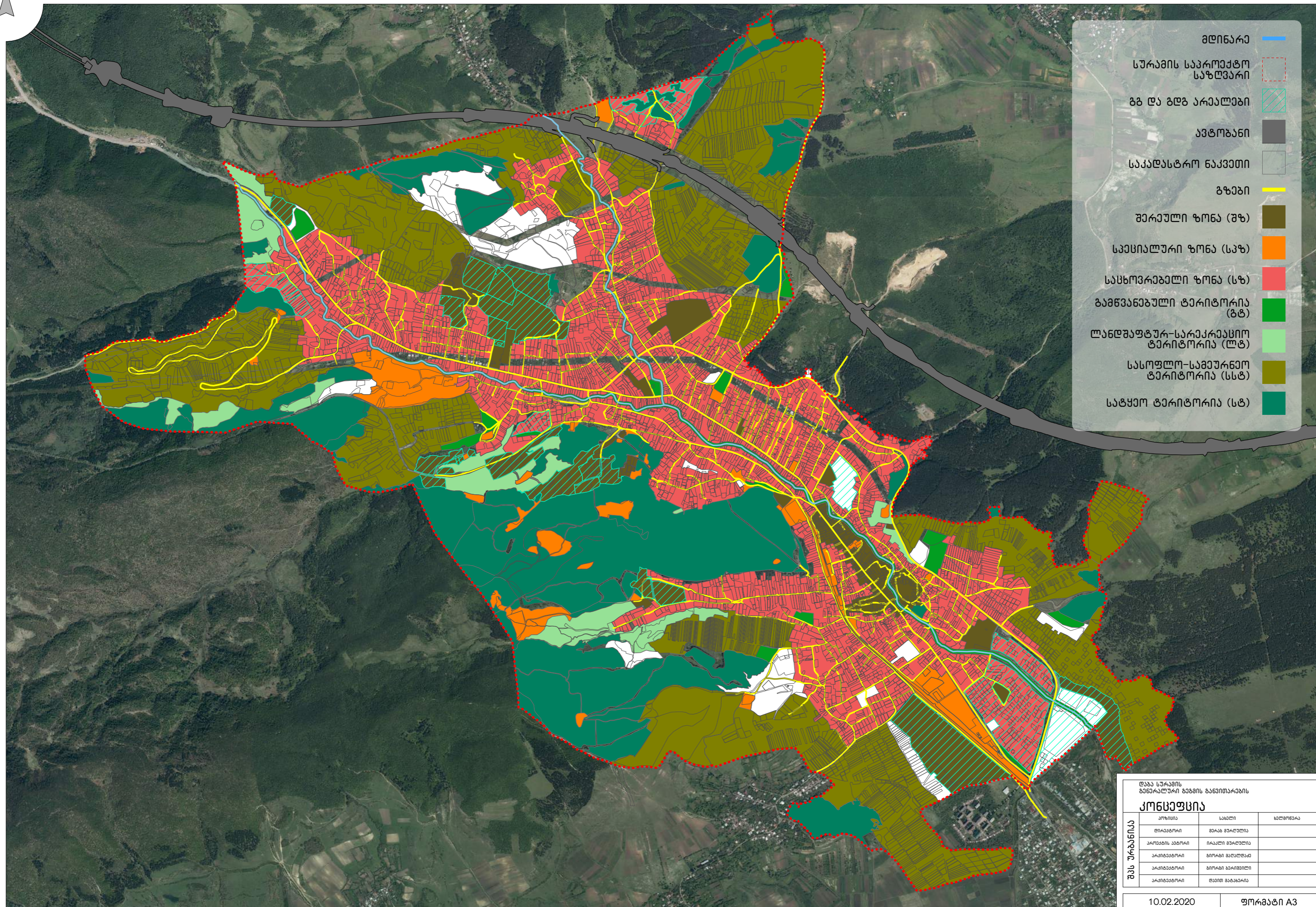
საანგარიშო მონაკვეთი	F კმ ²	L კმ	i კალ	Π	K	λ	δ	მაქსიმალური ხარჯები მ ³ /წმ-ში				B მ
								τ = 100 წელს	τ = 50 წელს	τ = 20 წელს	τ = 10 წელს	
მდინარე სურამულა												
სათავიდან ▼808 მ-მდე	14.5	7.70	0.060	1.00	4.00	0.83	1.08	44.3	34.0	24.0	18.5	–
▼808 მ-დან ▼782 მ-მდე	17.8	8.68	0.056/0.026*	1.00	4.00	0.83	1.05	47.3	36.8	26.0	20.0	15.5
▼782 მ-დან ▼756 მ-მდე	24.5	9.98	0.051/0.020	1.00	4.00	0.84	1.00	54.8	42.1	29.7	22.8	18.0
▼756 მ-დან ▼742 მ-მდე	44.9	10.8	0.049/0.016	1.00	4.00	0.84	1.00	80.4	61.8	43.6	33.5	23.0
▼742 მ-დან ▼732 მ-მდე	46.5	11.8	0.045/0.010	1.00	4.00	0.85	1.00	80.7	62.0	43.8	33.7	25.0
▼732 მ-დან ▼710 მ-მდე	52.0	13.3	0.042/0.0079	1.00	4.00	0.86	1.00	84.7	65.1	46.0	35.4	27.0
მდინარე შუკელე (ბიჯნისი)												
სათავიდან ▼774 მ-მდე	17.1	8.40	0.060	1.00	4.00	0.84	1.00	45.6	35.0	24.7	19.0	–
▼774 მ-დან ▼760 მ-მდე	18.7	9.28	0.056/0.016	1.00	4.00	0.84	1.00	47.0	36.1	25.5	19.6	18.0
▼760 მ-დან ▼742 მ-მდე	20.4	10.4	0.051/0.016	1.00	4.00	0.84	1.00	48.0	36.9	26.0	20.0	18.0

*–მრიცხველში მოყვანილი ქანობები დადგენილია მდინარის სათავიდან წყლის მაქსიმალური ხარჯების საანგარიშოდ, მნიშვნელში მოცემული ქანობები კი დადგენილია საანგარიშო კვეთებს შორის მდგრადი კალაპოტის სიგანის დასადგენად.

შპს ურბანისკა	საპროექტო	საპროექტო	საპროექტო
მთავარი	მთავარი	მთავარი	მთავარი
პროექტის ავტორი	პროექტის ავტორი	პროექტის ავტორი	პროექტის ავტორი
პროექტის შემამუშავებელი	პროექტის შემამუშავებელი	პროექტის შემამუშავებელი	პროექტის შემამუშავებელი
პროექტის შემამუშავებელი	პროექტის შემამუშავებელი	პროექტის შემამუშავებელი	პროექტის შემამუშავებელი
პროექტის შემამუშავებელი	პროექტის შემამუშავებელი	პროექტის შემამუშავებელი	პროექტის შემამუშავებელი

ფუნქციური ზონირება

- მდინარე —
- სურამის საკრებულო საზღვარი
- გზ და გზის არეალები
- ავტობანი
- საკადასტრო ნაკვეთი
- გზები
- შერეული ზონა (შზ)
- საეცნიერული ზონა (სეზ)
- სასსონობრავალი ზონა (სსზ)
- გამწვანებული ტერიტორია (გტ)
- ლანდშაფტურ-სარეკონსტრუქციო ტერიტორია (ლტ)
- სასოფლო-სამეურნეო ტერიტორია (სსტ)
- სატყეო ტერიტორია (სტ)

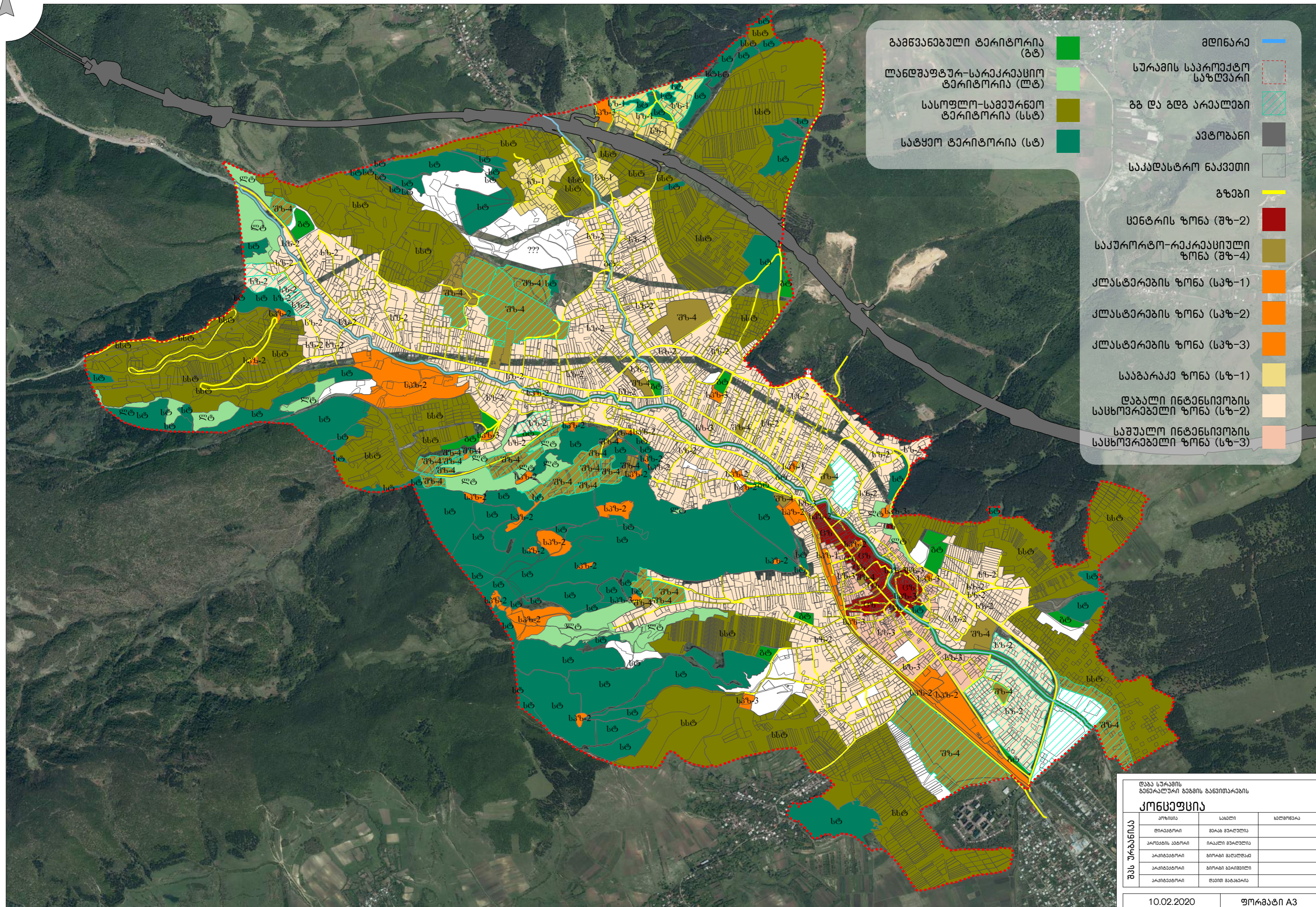
ლაბა სურამის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიის ფუნქციური ზონირების რუკის აღწერა

კონსტრუქცია

პროექტი	საბუღალტრო	საპროექტო
სურამის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიის ფუნქციური ზონირების რუკის აღწერა	შპს ურბანისკა	2020 წლის 10 თვისთვის
სურამის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიის ფუნქციური ზონირების რუკის აღწერა	შპს ურბანისკა	2020 წლის 10 თვისთვის
სურამის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიის ფუნქციური ზონირების რუკის აღწერა	შპს ურბანისკა	2020 წლის 10 თვისთვის
სურამის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიის ფუნქციური ზონირების რუკის აღწერა	შპს ურბანისკა	2020 წლის 10 თვისთვის
სურამის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიის ფუნქციური ზონირების რუკის აღწერა	შპს ურბანისკა	2020 წლის 10 თვისთვის

10.02.2020   ფურცელი A3

გამწვანებელი ტერიტორია (გბ)		მდინარე	
ლანდშაფტურ-სარეკრეაციო ტერიტორია (ლტ)		სურამის საარქიტექტო საზღვარი	
სასოფლო-სამეურნეო ტერიტორია (სსტ)		გზ და გზბ არეალები	
სატყეო ტერიტორია (სტ)		ავტობანი	
		საკადასტრო ნაკვეთი	
		გზები	
		ცენტრის ზონა (შზ-2)	
		საკურორტო-რეკრეაციული ზონა (შზ-4)	
		კლასტერების ზონა (სკზ-1)	
		კლასტერების ზონა (სკზ-2)	
		კლასტერების ზონა (სკზ-3)	
		სააგარაკე ზონა (სა-1)	
		დაბალი ინტენსივობის საცხოვრებელი ზონა (სზ-2)	
		საშუალო ინტენსივობის საცხოვრებელი ზონა (სზ-3)	

ლდზა სურამის მუნიციპალიტეტის მუშაობის განხორციელების		
კონსტრუქცია		
პროექტი	საბჭო	ხელმოწერა
მუშაობის ავტორი	მუშაობის მფლობელი	
პროექტის ავტორი	მუშაობის მფლობელი	
პროექტის ავტორი	მუშაობის მფლობელი	
პროექტის ავტორი	მუშაობის მფლობელი	
პროექტის ავტორი	მუშაობის მფლობელი	
10.02.2020	ფურცელი A3	

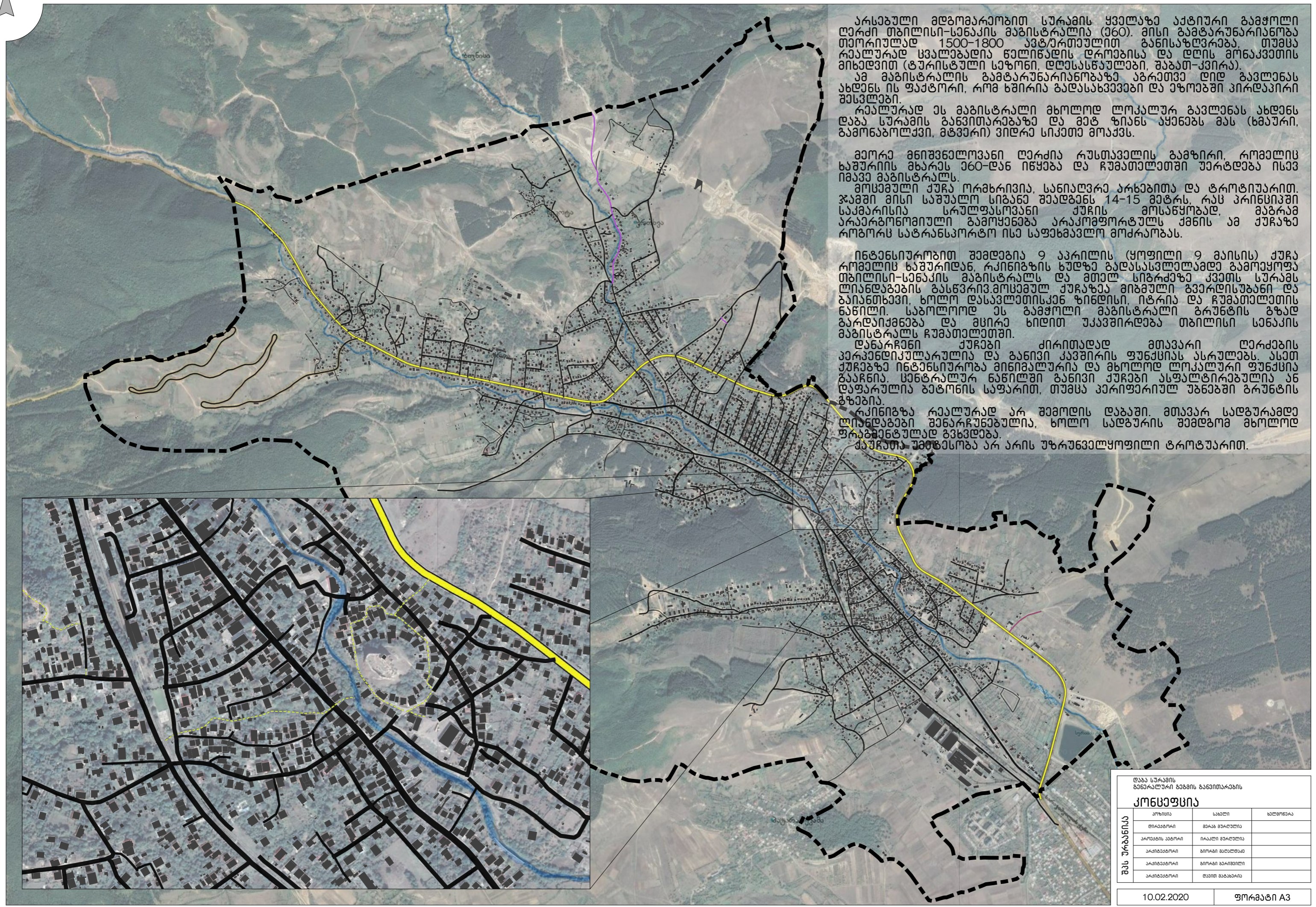
ანოტაცია

- არსებული შენობა
- მდინარე
- სურამის საკროეცტო საზღვარი
- არსებული საკანდასტრო ნაკვეთები
- გზ/გზბ არეალები

დაბა სურამის
გენერალური გეგმის განვითარების
კონსეფსია

შპს ურბანისკა	პროექტი	საბუღალტრო	ხელმოწერა
	პროექტის ავტორი	მარკო ბუდუჩი	
	არქიტექტორი	გიორგი მანუჩაძე	
	არქიტექტორი	გიორგი პაიჭიშვილი	
	არქიტექტორი	დავით მანუჩაძე	

10.02.2020   ფორმატი A3

არსებული მდგომარეობით სურამის ყველაზე აქტიური გამჭოლი ღერძი თბილისი-სენაკის მაგისტრალია (№60). მისი გამტარუნარიანობა თეორიულად 1500-1800 ავტომობილით განისაზღვრება, თუმცა რეალურად სვლაზედინა ნელინდის დროებისა და დღის მონაკვეთის მიხედვით (ტურისტული სეზონი, დღესასწაულები, შაბათ-კვირა).

ამ მაგისტრალის გამტარუნარიანობაზე აკრძებენ დიდ გავლენას ახდენს ის ფაქტორი, რომ ხშირია გადასახვევები და ეზოებში პირდაპირი შესვლები.

რეალურად ეს მაგისტრალი მხოლოდ ლოკალურ გავლენას ახდენს დაბა სურამის განვითარებაზე და მეტ ზიანს აყენებს მას (ხმაური, გამონახოლქვი, მტვერი) ვიდრე სიკეთე მოაქვს.

მეორე მნიშვნელოვანი ღერძია რუსთაველის გამზირი, რომლის ხაზური მხარის №60-დან იწყება და ჩუმათელეთში ურტდება ისევ იმავე მაგისტრალს.

მოსაშენი ქუჩა ორმხრივია, სანიღვრა არსებითა და ტროტუარით. ჯამში მისი საშუალო სიგანე შეადგენს 14-15 მეტრს, რას კრიტერიუმს სპარსისა სრულფასოვანი ქუჩის მოსაწყობად, მაგრამ არაპროგნოზირებული გამოყენება არაკომფორტულს ქმნის ამ ქუჩაზე როგორც სატრანსპორტო ისე საფხეავლო მოძრაობას.

ინტენსიურობით შეადგენს 9 აკრილის (ყოფილი 9 მაისის) ქუჩა რომლის ხაზურიდან, რკინიგზის ხუღზე გადასასვლელამდე გამოეყოფა თბილისი-სენაკის მაგისტრალს და მთელ სიგრძეზე კვეთს სურამს ლიანდაგების გასწვრივ მოსაშენი ქუჩაზეა მიგნული გვირდისუბანი და ბაიათხევი, ხოლო დასავლეთისკენ ზინდისი, იტრია და ჩუმათელეთის ნაწილი. საბოლოოდ ეს გამჭოლი მაგისტრალი გრუნდის გზად გარდამქმნება და მხირა ხილით უკავშირდება თბილისი სენაკის მაგისტრალს ჩუმათელეთში.

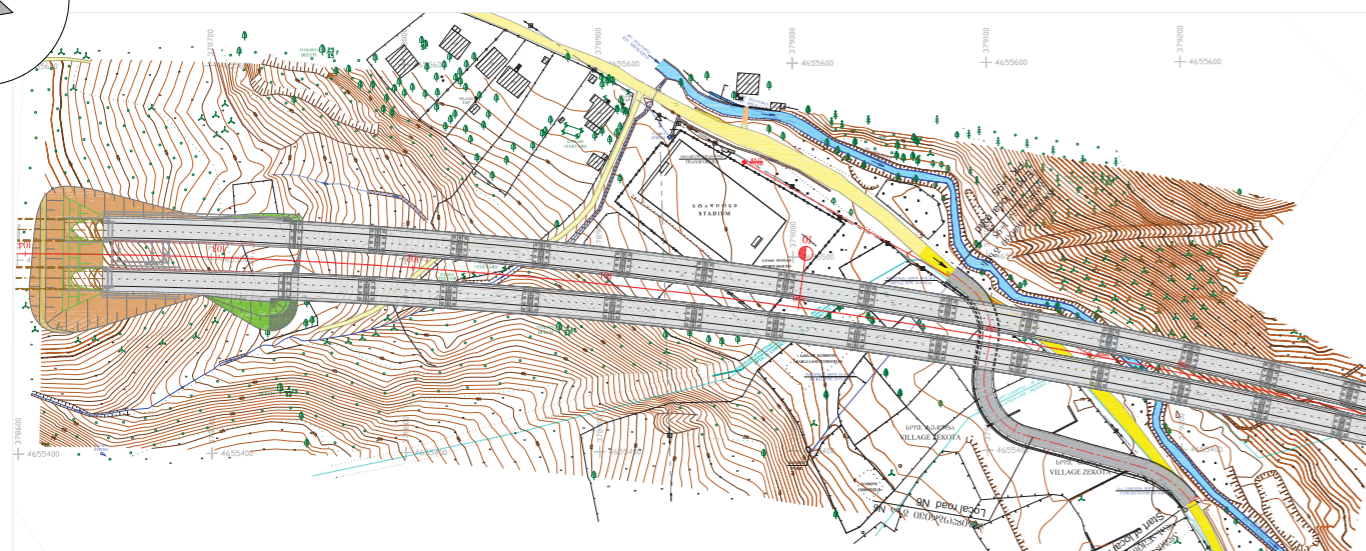
დანარჩენი ქუჩები კირითადად მთავარი ღერძების პერპენდიკულარულია და განვი კავშირის ფუნქციას ასრულებს. ასეთ ქუჩაზე ინტენსიურობა მიიმალება და მხოლოდ ლოკალური ფუნქცია გააჩნია. სენტრალურ ნაწილში განვი ქუჩები ასფალტირებულია ან დაფარულია ბეტონის საფარით, თუმცა პერიფერიულ უბნებში გრუნდის გზებია.

რკინიგზა რეალურად არ შემოდის დაბაში. მთავარ სადგურამდე ლიანდაგები შენარჩუნებულია, ხოლო სადგურის შემდგომ მხოლოდ ფრაგმენტულად გვხვდება.

ქაუჩათა უმეტესობა არ არის უზრუნველყოფილი ტროტუარით.

დაბა სურამის
ბანკალური მაგისტრალის განვითარების
კონსეფცია

კონსეფცია	სახელი	ხელმოწერა
პროექტი	მარკა შარდულია	
პროექტის ავტორი	ირაკლი შარდულია	
პროექტის მხარდობი	გიორგი მალაშვილი	
პროექტის მხარდობი	გიორგი მალაშვილი	
პროექტის მხარდობი	დავით მახარაძე	

დაბა სურამის განვითარებისთვის უმნიშვნელოვანესია თბილისი-სანაქის ავტობანის გზაზე მოწყობა, რომელიც ფაქტობრივად მიწისფერად დაიწყო ტრანსპორტული მოძრაობის სურამის ცენტრალურ მაგისტრალზე. რეალური მდგომარეობით, ხაშურის მიწადათმობიდან არსებული კვანძი აწინააღმდეგებს მოძრაობას რიკოთის უღელტეხილისკენ ხაშური-სურამის გავლით, თუმცა ავტობანის ოსიური გზათაშორის მოწყობის დასრულების შემდგომ პირდაპირი ნაკადები მხოლოდ შემოვლითი გზით განხორციელდება მოძრაობას, აღსანიშნავია რომ ავტობანის პროექტი არ ითვალისწინებს გადასახვევების მოწყობას ხაშურისკენ ჩრდილოეთიდან ან/და სურამისკენ. მიუხედავად იმისა რომ ავტობანი საქართველოში მოწყობის შემთხვევაში კვანძის როლს სურამის თემის, ისე დაბა სურამის საზღვრებს, და ამ ტერიტორიაზე დაგეგმილი რამდენიმე ხილისა და გვირაბის მოწყობა, ფაქტობრივად შეუძლებელი იქნება ავტობანიდან სურამში პირდაპირი გზით მოხვედრა.

სურამის ფარგლებში, დაბა სურამისა და სოფელ ბიჭნისის საზღვარზე დაგეგმილია კვანძის მოწყობა, რომელიც მხოლოდ ამ ორ დასახლების დასაკავშირებელი გზისთვისაა განკუთვნილი და არ აკავშირებს ამ მიმართულებას თბილისი სანაქის მაგისტრალთან.

მიუხედავად იმისა რომ პირდაპირი ტრანსპორტული ნაკადების ასილება დადებითი ფაქტორია სურამის, როგორც საქართველო ტერიტორიის განვითარებისთვის, ამაყარად უარყოფითი კომპონენტია ის რომ არს სურამს და არს ხაშურს არ აქვს პირდაპირი განსაკუთრებული ავტობანზე, ვინაიდან:

ანოტაცია

მიუხედავად იმისა რომ დაგეგმილი მიწის მფლობელებს უნდა შეეძლოს მიწის გამოყენების გეგმის შედგენა და განხორციელება კვანძი ბიჭნისი-სურამის მიჯნაზე, რეალურად ამ მოწყობით გათვალისწინებულია ხილი, რომლის კვანძს აღნიშნული ანიშვნის გზა შენარჩუნებული.

სურამის საპროექტო საზღვრებიდან გავლის შემდგომ ავტობანი გვირაბში შედის რიკოთის მიმართულებით.

მოცემულ მოწყობაში საშუალებები აქტიურად მიმდინარეობს და ფაქტობრივად დასრულებული გზების მომზადება და დაწყებულია გვირაბის თხრა.

1. ხაშურის, სურამის, ღიბის ბაქანის, კატარა ბაქანის, ოსიურის, ბიჭნისისა და სხვა მიმდებარე მასშობრებლებისთვის დასავლეთის მიმართულებით გადაადგილებისთვის მოსახერხებელი და შესაბამისად აქტიურად გამოყენებადი იქნება სურამის დღევანდელი ტრანსპორტული გავლით ხაშურის მუნიციპალიტეტის დასავლეთ ნაწილში განთავსებული ყველა დასახლებული პუნქტი ფაქტობრივად კვლავ სურამის გავლით იმობრავებს რიკოთის გვირაბამდე.
  2. დასავლეთ საქართველოს მიმართულებით რიკოთის გვირაბამდე გადაადგილება სურამის გავლით გასილებით მოსახერხებელია ყველა იმ ტრანსპორტისთვის ვინც დასავლეთ საქართველოში მიმართება ახალციხის მხრიდან, კერძოდ ამ მიმართულებასა:
- ახალციხე, საკირე, ბორჯომი, ახალდაბა, ქვიშხეთი, ხაშური და სხვა. ნაღვარი, კატარა სხვი, ბაკურიანი, სინისჯვარი და ა.შ. ზემოთხსენებული დასახლებების საქართველო და ტურისტული კოტეჯებისაგან გამოდინარა აღვიდალ შეიძლება ითქვას რომ სურამში გამავალი ტრანსპორტი არს თუ უმნიშვნელო იქნება, განსაკუთრებით კი ტურისტულ სეზონებზე.
- იმის დასტურად რომ ამ მიმართულებას მოქარა ავტომობილები ავტობანზე გავლის ნაცვლად სურამის გავლით გადაადგილებას მინიჭებენ უპირატესობას, ისას საქარისა რომ ხაშურიდან (სადაც პირდაპირი გზით უარყოფითი ახალციხე-ბაკურიანი ხაშურის გზა) რიკოთამდე ავტობანის გავლით 2.8 კმ-ია, ხოლო სურამის გავლით მხოლოდ 1.2 კმ.

დაბა სურამის გზაზე მოწყობის განვითარების კონსტრუქცია

აუზონი	საბალი	ხელმძღვანელი
მუშაობის ავტორი	მარკო მარტინი	
პროექტის ავტორი	ნიკოლოზ მარტინი	
პროექტის მენეჯერი	გიორგი მარტინი	
პროექტის მენეჯერი	გიორგი მარტინი	
პროექტის მენეჯერი	გიორგი მარტინი	

10.02.2020 ფორმატი A3